1357

26

ԲԺՇԿԱՐԱՆ

ՀՈԳԵՒՈՐ

Բաժանեալ յերկուս մասունս ։

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

Յորում պարունակի Յորդորակ սպասաւորութեան սրբոյն Երեմիի խորին Աստուծոյ՝ ի պէտս հոգեպէս հիւանդացելոց ։

Աղդեամբ Մեծապատիւ եւ բարեպաշտօն Յոհան աղայի Օտասպաշեան Եւդոկիացւոյ՝ բարեհամբաւ վաճառականի ի Վիէննա ։

—⁘—

Ի Պատրիարդութեան Կոստանդնուպօլսոյ Տ. Տ. Յակոբայ ամենապատիւ Աբբ եպիսկոպոսի ։

ԵՐՐՈՐԴ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ։

1858 ՓԱՐԻԶ ՌՅԷ ։

Ի գործատան Կ. Վ. Շահնազարեանց ։

1357

Ապաշխարեցէ՛ք զի մերձեալ է արքայու
թիւնն երկնից ։ Մատթէոս . Գ. 2 ։

Այլ եթէ ոչ ապաշխարիցէք՝ ամենեքին
նոյնպէս կորնչիցի՛ք ։ Ղուկաս . ԺԳ. 3 ։

Paris. — Imprimé par E. Thunot et Cie, rue Racine, 26.

ՑԱՌԱՋԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

Որովհետև հոգի առաւել է քան զմարմին. զի խնամքն մնաց, և ազատ կամաց, և անմահութեամբ է պերճացեալ. ապա յաւէտ պէտս ունիմք զգուշանալ հոգւոյ մերոյ՝ և խնամ տանիլ նմա։

Զի թէ մարմնական սխալք պատճառեն զդայս և զչարչարանս, և ի վերայ բերեն զմահ ժամանակաւոր. ապա և հոգևոր հիւանդութիւնք՝ յառաջածեն զխայթս և զտանջանս խղճի մտաց, և ապա զմահն յաւիտենական։

Ասել ի դարման և ի առաջումն հոգեպէս հիւանդացելոց մատուցաւ Բժշկարան հոգևոր ։ բաժանեալ յերկուս մասունս։ Յառաջնումն է Յորդորակ ապաշխարութեան առ ի արքայն Եզեկիէ ասացեալ՝ պարզ և հեշտմամբ ամենայնի. որ և է յուսադրութիւն մեղաւորաց զիսել ի զեղջ և ի խոստովանութիւն, և զտանել անձանց զփրկութիւն։

Յերկրորդումն են եօթնեկի թուով սաղմոսք և աղօթք ըստ եօթնեակ աւուրց շաբաթուն, կարճառօտ բանիւ՝ առ ի չճանձրանալ ումեք. որք եւ սրտառուչ խնդրուածք են առ Աստուած՝ ի բժշկութիւն ամենայն հոգեկան հիւանդութեանց։

Ապա ամենայն որ սրտի մտօք ընթեռնու զՅորդորակս, եւ ջերմեռանդն սիրով կարդայ զկարդեալ աղօթսն որ ի սմա, արժանաւորի ընդունիլ ի տեառնէ զչնորհս թողութեան մեղաց, եւ զարդեւս ողորմութեան ի ժառանգութիւն կենայն անվախճանից։ Որում արժանաւորս արասցէ զամենեսին զմեզ երկնաւորն Հայր արդեամբք չարչարանաց Յիսուսի Քրիստոսի տեառն մերոյ. ընդ որում Հօր եւ Հոգւոյն սրբոյ վայել է փառք եւ իշխանութիւն յաւիտեանս, ամէն։

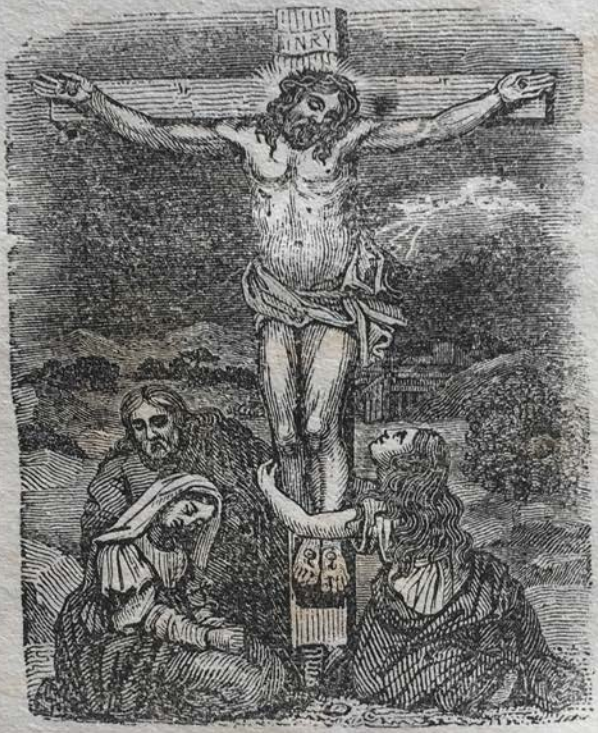

Դու ախտացեալդ բարձիս մեղ,
Խնդրեա՛ հոգւոյդ փրկութեան դեղ.
Թէ ատ լսցես արտասուս հեղ,
Անդ ցնծացես փառօք հրեղ։

ՅՈՐԴՈՐԱԿ

ՍԱՊԱՇԽԱՐՈՒԹԵԱՆ

Սրբոյն Եփրեմի խորին Աստուծոյ ։

---

1. Աստ Երանելի մարգարէն Եզեկիէլ. անօրէնն եթէ դարձցի յանօրէնութեանց իւրոց զոր արար, և արասցէ արդարութիւն և ողորմութիւն, կեցուցիչ՝ և մի մեռցի ։ Ամենայն յանցանք իւր զոր յանցեալ իցէ, և անօրէնութիւնք իւր զոր անօրինեալ իցէ, մի յիշեսցին. այլ ողորմութեամբ իւրով զոր արար՝ կեցցէ ։

Վասն որոյ զրաղմօք զանց արարեալ՝ փութացայուք հասանել յընչուէտ Հօրատատ Որդին. որոյ անունն կեանք է և լոյս և փրկիչ. յոր հաւատացեալք՝ յոր մկրտեցեալք և լուսաւորեցեալք ։ Որ ի հօրէ ատնու, և զիւրան զգե-

ցուցանէ. զփառան զոր ետուր ինձ, ետուն նոցա։ Որ զՀեռանէկալեալ զիւրոցն, առ Հայր մուծանէ. կամիմ զի ուր ես իցեմ, և սոքա ընդ իս իցեն։ Որ լանջակից և գրկախառն Հօր կացուցանէ. զի որպէս դու Հայր ի յիս՝ և ես ի քեզ. և սոքա ընդ իս և ընդ քեզ ի մեզ իցեն։ Ով աբանչելեացն. ո՛վ երջանիկ աւետեացն. ո՛վ անչափ մարդասիրութեանն։

Մատթէոս՝ երէկ մաքսաւոր կողոպտիչ անողորմ, այսօր ելեալ յերկինս բազմի։ Պետրոս՝ ուրացողՔրիստոսի, այսօր զահի վեր անցեալ՝ փառօք փառաւորի։ Պօղոս՝ հայհոյիչ և հալածիչ եկեղեցւոյ, այսօր յանճառելիսն մտեալ՝ առ Աստուած հանդէպ։ Ընդէ՞ր անագանիմք, արի՛ք փութասցո՛ւք առ այնպիսի ողորմած տէրն. մի՛ յապաղեսցուք, մի՛ հեղդասցուք։ Եթէ զբազում աշխարհօք և զդաւառօք պիտո՛յ էր անցանել, առաւե՛լ փութալի էր երագեալ անկանել առաջի նորա զթութեանն՝ և անչափ մարդասիրութեանն։

2. Այլ նորա ծանուցեալ զհեղգութիւնս մեր՝ և զանփութալի ծուլութիւնս, առ դուրս եկեալ՝ առ սեամն մատուցեալ, ձայ-

նէ՛ առ մեզ՝ եւ կոչէ ուժգին. եկայք առ իս ամենայն վաստակեալք և բեռնաւորք, և ես հանգուցից զձեզ. վարանեալքդ և ճանճ-բացեալքդ գտջի՛ք հանգիստ անձանց ձերոց. զի լուծ իմ քաղցր է, եւ բեռն իմ վոքրոգի։ Ո՛չ եմ պահանջող, ո՛չ կշտամբիչ, ո՛չ յանդիմանիչ. միայն զլեզուդ չարժեա՛ և խոստովանեա՛ զոր գործեցեր. բեռն իմ վոքրոգի է թեթեւ, անաչխատ. զոր եթէ կամիցիս՝ դիւրաւ տանիցիս։ Իսկ դու ընդէ՞ր տարակուսիս եւ դանդաղիս և վախվախես, որպէս թէ ի մեծամեծ տանջանս ես մտանել, և կամ ի նեղութիւնս և ի վտանգս, և ո՛չ գաս յուղղութիւն։

Դարձեալ՝ նայեցեալ ի տկարութիւնս մեր՝ զամենապետութիւն իւր ցուցանէ՝ և հարցանէ. զի՞նչ կամիս, ո՞ւմ բաղձաս, հիւա՞նդ ես, ճարտար բժիշկ եմ ես. ո՛չ է պիտոյ բժիշկ ողջոյ՝ այլ հիւանդաց. ճրի բժշկեմ, չպահանջեմ ինչ ի քէն՝ բայց միայն զդեղն։ Ո՛չ առ վաճառականս առաքեմ, ո՛չ ինչս ծախել, ո՛չ յայլմէ աղերսել. մի՛ւտ ի սենեակ սրտի քոյ, բե՛ր ինձ արտասուս որչափ և ձեռնհաս լցես. եթէ մի կաթ լցէ՝ բաւա-

կան է մկրտել զքեզ երկրորդ անգամ, և յա-
ռաջին փառան հասուցանել։ Եթէ մեղաւոր
ես, ողորմած եմ ես. ո՛չ եկի կոչել զարդարս՝
այլ զմեղաւորս յապաշխարութիւն։ Որք առ-
դարձան՝ ո՛չ համաչեցին. և ո՛չ ոք ինոցանէ կո-
րեաւ՝ բայց միայն թիւրեալքն ի ճշմարտութե-
նէն։ Զմաքսաւորն միով բանիւ արդարացուցի.
զպոռնիկն իւրով արտասուօքն սրբեցի.
զբժշկութիւնն և զողորմութիւն պարգևեցի
ամենեցուն։ Պետրոսի՝ ուրացողին զիս երկոս
անգամ, դառնապէս արտասուացն ողորմե-
ցայ. առ իս կոչեցի և ի կարգի առաքելու-
թեան պահեցի։ Զիս ճաղանօք ի խաչին
դատապարտեցին. արարածք ողբային եւ սար-
սէին. ես վասն խաչահանուացն աղօթս առ-
նէի։ Նոքա բարկութեամբ և արտմտութեամբ
զգլուխս իւրեանց չարժէին. ես քաղցրու-
թեամբ և ողորմութեամբ թողութիւն խոս-
տանայի։ Եւ ապա զի՞նչ կատարուցին. զամե-
նայն հեթանոսս ողորմութեամբ կոչեցի յոր-
դեգրութիւն. ածի զօտարոտի ոչխարան ի
դաւիթ սրբութեան խնոյ. և եղև մի հօտ և
մի հովիւ. ես նոյն եմ և ո՛չ փոփոխիմ, երէկ
և այսօր, նոյն և յաւիտեան։

3. Ծարաւի եմ՝ մի դանդաղիր, ես եմ աղբիւրն կենաց. բաղդաբաշխ և անուշաճաշակ. եթէ ոք ծարաւի իցէ՝ եկեսցէ՝ առիս և արբցէ. և որք արբցեն՝ մի ծարաւեսցին յաւիտեան. այլև գետք յորովայնէ նորա բղխեսցեն ջրոց կենդանութեան։ Բաղդեալ եմ՝ մի լքանիր, ես եմ հայն կենաց ի յերկնից իջեալ. եթէ ոք ուտիցէ ի հայէս յայսմանէ՝ կեցցէ յաւիտեան։

Մերկացար՝ ո՛վ մեղաւոր, ես եմ պատմուճան քեզ և վերարկու. միայն ի չարեացդ հեռացիր, և ես ագուցիս քեզ զառաջին հանդերձն. զի որք ի Քրիստոս մկրտեցարուք՝ զՔրիստոս զգեցեալ էք։ Եթէ կարօտացար կօշկաց, ես զգեցուցիս քեզ կօշիկս լաւագոյնս, որով կոխեսցես զօձս և զկարիճս՝ և զամենայն զօրութիւնս թշնամւոյն։ Եթէ ծառայ զտար մեղայն, ես ազատեմ զքեզ. զի ամենայն որ մեղս գործէ՝ ծառայ է մեղայն. իսկ եթէ որդին Աստուծոյ ազատեսցէ զձեզ, ճշմարիտ ազատք լինիցիք։

4. Ո՛վ մեղաւոր՝ խորշի՞ս յիմ յահեղ և ի հրաւեսիկ զօրութենէս. մի երկնչիր, չեմ օտար. ազգական եմ քո, որդի եմ Դաւթի

թոռն եմ Աբրահամու. խօսակից և մարգարէակից եմ քեզ։ Եւ ապա զինչ կամիցիս՝ ի պատրաստի կամ՝ ասա՛ ինձ զոր ինչ բարի կամիցիս վասն քո, դու ա՛զդ արա, և ես կատարեմ անյապաղ. քանզի ո՛չ եկի պաշտօն առնուլ՝ այլ պաշտել, և տալ զանձն իմ փրկանս փոխանակ բազմաց։

Զի՞նչ կամիս զի արարիցս քեզ՝ ասա՛ ինձ. ո՛չ հրաժարեմ, զի սովոր եմ առնել. եթէ զմատնչին զիս ի մահ՝ զոտսն լուայի և ո՛չ տաղտկացայ. ապա ո՞րչափ առաւել զբոյդ ես զիմոյ խոստովանողիդ զգլուխս և զոտսդ լուացիցս առանց դանդաղանաց. ո՛չ յայլ ինչ իրաց մաքրեմ. այլ ի մեղաց սրբեմ՝ և վերստին մաքրեմ։ Դու չիթ մի յարտասուաց հե՛ղ ի կոնքս, և ես քան զՀոսանան Յորդանանու յորդագոյն հեղում ի քեզ դշնորհս, և քան զառաջին մկրտութիւն պայծառագոյն լուսաւորեցիս։

Ո՛վ մեղաւոր՝ յանա՞խ մեղար, զազրա՞ցա՞ր, երկեա՞ր ի քննողէս. մի՛ կասկեր զխոստովանութիւնդ, և ես արձակեմ զիմ բարերարութիւնս. որպէս Պետրոսին սահմանեցի զչափն, դարձեալ քեզ սահմանեմ։

Կամի՞ս որ հաշտիմ ընդ քեզ. դու մեկնեայ ի քո չար սովորութենէդ, և ես մեկնիմ յիմ սրտմտութենէս։

Դու հարց վասն մեղայ քոյ զեօթն անգամ թողութիւնն, և ես պատասխանեցիս քեզ զեօթանասնեկին եօթն՝ զոր քեզ չնորհեմ թողութիւն. զի զոր ինչ ելանէ ընդ շրթունս իմ՝ զայն ո՛չ ստեցիս. քննեա՛ զչափդ, իմացի՛ր զթիւդ և զհամարդ, և մի՛ տրտնջեր զտանուտեառնէս։ Կամի՞ս զի թողից զպարտս քո, չե՛մ ժլատ՝ առա՛տ եմ, ընչաւէտ հօր մեծատուն որդի. չտոկոսեմ զպարտապանդ, չպահանջեմ զպարտսն, չարկանեմ խեղդ. դու միայն յանձինկալ՝ և խոստովանեա՛ զոր գործեցեր, և ես չորեքհարիւր և ինսուն քանքար թողում քեզ. և ուրա՛խ արձակեցիս զքեզ։

5. Ո՛վ մեղաւոր՝ ընդէ՞ր փախչիս յինէն, վասն զի բաղումս մեղար. ե՛կ առիս ո՛րդեակ իմ ողորմելի՝ զի ո՛չ բարկանամ և ո՛չ մեղադրեմ. վասն զի իմ ես արարած, իմ ես պատկեր, իմ նմանութիւն, անարատ ձեռաց իմոց ստեղծուած. և նորին աղաղաւ խնայեմ՝ և ո՛չ եղծանեմ զպատկերդ, ո՛չ խանդարեմ զստեղծուածդ, ո՛չ ապակա-

նեմ զնմանութիւնդ. վասն զի ողորմած եմ և գթած, երկայնամիտ և բազումողորմ։ Ոչ դժուարին ինչ խնդրեմ ի քէն, և դու զի՞ տարակուսիս. միայն դարձ առիս, և ես դարձայց առ քեզ. միայն յապաշխարութիւն փութա՛. միայն խոստովանեա՛ց զմեղսդ. միայն մեղա՛յ ասա անկանելով առաջի իմ, և ես փառօք պատուեցիս զքեզ։

Արդ՝ ե՛կ առիս, և մի՛ ամաչեր. քանզի չյայտնեմ զմեղսդ. չանդոսնեմ զգործոցդ. չյանդիմանեմ զմեղաւորդ. չբերեմ յերեսս զխայտառակութիւնդ. չյիշեմ զրազմութիւն չարեացդ. չմեղադրեմ հիւրացելումդ. այլ ողորմիմ յանցաւորիդ. այլ գթամ ի կողոպտեալդ. այլ կենդանացուցանեմ զմեռեալդ։

Մի՛ տրտմեցուցաներ զԱրարիչս քո անդարձութեամբդ. մի՛ պատճառեր զչատճառս մեղայ. մի՛ ապաշնորհ առներ զիմ մարդասիրութիւնս. մի՛ խանդարեր զիմ արարչութիւն. մի՛ արտաքս սպահեր զիս յիմ տաճարէդ. մի՛ զրկեր զիս յիմ բնակութենէդ. մի՛ կողոպտեր յիմ ստացուածոյդ. մի՛ թափուր թողուր զիս յիմ դանձէդ. որ ո՛չ եթէ այլ

իրօք ստացայ զքեզ, այլ զարիւնս իմ ետու զին, և այնու ստացայ զքեզ։ Եւ եթէ հայիս ինձ՝ որ սուդ ունիմ ի վերայ կորստեան քո, ողջանաս ի չարեացդ։ Ես այնպէս ծաղրաւի եմ քո փրկութեանդ, որպէս եղջերու ի յաղբերս ջուրց։

6. Ով մեղաւոր՝ չնորհեա՛ ինձ զոր ինչ խնդրեմն ի քէն։ Տո՛ւր ինձ զոր կամիմն՝ զապաշխարութիւն։ Տո՛ւր ինձ զոր սիրեմն՝ զողջումն։ Տո՛ւր ինձ զոր ցանկամն՝ զկաթ մի արտասուաց։ Տո՛ւր ինձ զոր փափագիմն՝ զհառաչ մի ի խորոց սրտէ։ Տո՛ւր ինձ զոր բերկրիմն՝ զտխրութիւն կերպարանացդ։ Տո՛ւր ինձ զոր խրախանամն՝ զհամբարձումն ձեռացդ և զտատանմունք մատանցդ։ Տո՛ւր ինձ զոր ցնծամն՝ զբանիւ խոստովանիլն. և ես սերովբէից և քերովբէից հաւասար բարձրացուցից զքեզ։ Իսկ արդ ասա՛ ինձ. զի՞նչ ՁՆաս արարի քեզ՝ որ այսքան ի սուդ և ի լայ պահես զԱրարիչս քո՝ չարեացդ անդարձութեամբ. վասն այն՝ զի յոչ գոյէ ի գոյ ածի. զի յանկենդանեաց զքեզ որոշեցի. զի յանասնոց բաժանեցի. զի մարդ արարչագործեցի. զի յիմ նմանութիւնս ստեղ-

ծի . զի ձեռօքս յօրինեցի . զի պատկերակից ինձ անուանեցի. զի բանականութեամբ պատուեցի . զի իմաստութեամբ զարդարեցի . զի բազմազան հանճարովք փարթամացուցի . զի աղգի աղգի արհեստիւք ճոխացուցի . զի իշխանութեամբ մեծացուցի . զի ի վերայ ամենայնի կացուցի ։

Զի զերկինքն լուսաւորօքն , և զօդդ թռչնովք , զծով լողակօք , և զերկիր ամենայն կենդանեօք , տնկովք և բուսովք ի վայելչութիւն և ի հնազանդութիւն քեզ եատու . և այժմ ի վերայ այսր խոստանամ կեանս յաւիտենականս , և արքայութիւն երկնից ։

7. Ա՛ՐԴ՝ հարցանեմ զքեզ քաղցրութեամբ ո՞վ մեղաւոր՝ և ո՞չ խստութեամբ . ա՛ղէ ասա՛ ինձ այժմ , ՁԼասասա՛ցուր եմ քո՝ եթէ երախտաւոր ։ Եթէ արդարութեամբ խօսիս , ո՞չ եմ Ձնասասցուր քեզ՝ այլ երախտաւոր . իսկ եթէ երախտաւոր՝ ասա ընդ՛ր միաբանեալ ես ընդ թշնամւոյն իմոյ սատանայի . և խոցես զիս ի լեարդս իմ յամենայն աւուր քառասնամեայ սրով ։

Իմացի՛ր և գիտեա՛՝ զի սուր մեղայ մեղաւորին ասուաել խոցէ զիս և վիրաւորէ՝ քան

պրայու

երես էք շրջեալ ի քաղցրարարոյ Աստարչէս ձերմէ՝ որպէս ի Թշնամւոյ։ Ո՛չ ապաքէն մարդն էր՝ որ կոխեաց զհրամանս արարչին՝ և ցանկացաւ աստուածանալոյ. և ես փոխանակ նորա մարդ եղէ, և մարդն աստուածացուցի։ Ո՛չ մարդն էր՝ որ մերձեցաւ ի ծառն. և ես ի փայտ խաչին զիս բարձրացուցի։ Ո՛չ մարդն էր՝ որ ոտիւքն ընթացաւ. և ես զբևեռն յոտս ընկալայ։ Ո՛չ մարդն էր՝ որ ձգեաց զձեռն իւր ի ծառն. և ես ի խաչին տարածեցի։ Ո՛չ մարդն էր՝ որ քաղցրացաւ ի պտղոյն. և ես զքացախն և զլեղին ստացի։

Ո՛չ մարդն էր՝ որ հաւանեցաւ կողածնին՝ և եկեր ի պտղոյն. և ես զկողս իմ վասն նորա ի խաչին բացի։ Ո՛չ մարդն էր՝ որ զգործս անիծիցգործեաց. եւ ես վասն նորա կոչեցայ անէծք։ Ո՞չ մարդն էր՝ որ. ոչ ասաց մեղայ. եւ ես զԷլիէլին ի խաչին առ Հայր գոչեցի։ Ո՞չ մարդն էր՝ որ մահու դատապարտեցաւ. եւ ես ի խաչին զմահ յանձն առի։ Եւ դուք մե՛ զաւորք՝ ի յայսքան բարերար արարչէս ձերմէ երեսս դարձուցանէք. որ քաղցրութեամբ աղաչեմ զձեզ դալ ի

զՁՈՍՆ եւ յապաշխարութիւն՝ եւ առնուլ զթողութիւն ։

9. Ով մեղաւոր՝ տամ զդատաստան իմ ի ձեռս քո, եւ դու արա ինձ իրաւունս. եթէ ես ոչ սիրեցի զքեզ՝ ապա եւ դու յիրաւի ատես զիս. եւ եթէ սիրեցի, դու ընդ՝ էր յինէն ի բաց փախչիս ։

Իսկ եթէ ասիցես ընդ միտս, եթէ ոչ կատարեալ սիրեցեր զիս ։ Ծանի՛ր զի ո՛չ է ճշմարիտ կարծիքդ. զի ես զաշխարհս բոլոր մի՛ւ իւրով վասն քո ստեղծի. զդրախտն վասն քո յօրինեցի. զերկնից արքայութիւն վասն քո պատրաստեցի. զտեղի անկելոց հրեշտակացն քեզ թողի ժառանգել ։ միայն դու դարձի՛ր ի մեղաց քոց, եւ ես բերիցս զքեզ՝ զի տեսցես եւ վայելեսցես ընդ հրեշտակս իմ ։

Տե՛ս՝ զի վասն քո յերկնից ի յերկիր խոնարհեցայ, Աստուածս մարդ եղէ՝ եւ տէրս ծառայ ։ Վասն քո յատենի կացի իբր գչարագործ. ի Հրէից դատապարտեցայ. ի Պիղատոսէ դանահարեցայ. ի Հերովդէէ կատակեալ արհամարհեցայ ։ Վասն քո ի զինուորացն ձաղեցայ. ի ծառայիցն ապտակեցայ.

ի քահանայիցն Թուք յերեսս ընկալաց ։ ի ժո-
ղովրդենէն նախատեցաւ ։ Վասն քո զխաչն
իմ ուսովս բարձի՝ եւ հանի ի Գողգոթա.
վասն սիրոյ քոյ հայհոյեցաւ, թշնամանեցաւ,
եւ խաչեցաւ ։ Վասն քո բեւեռօք սնդեցաւ.
տիզուս խոցեցաւ. սպակ ի փշոց ընկալաւ.
քացախս եւ լեղի արբի. քղամիդ նախատա-
նաց զգեցաւ. զաստուածային գլուխս խո-
նարհեցուցի, զհոգիս ի ձեռն հօր աւանդեցի ։
Վասն քո ի մարդկանէ պատեցաւ. մարմնով
ի գերեզման իջի, հոգւով ի դժոխս գնացի՝
եւ զարդելեալ հոգիսն ազատեցի. ի յերրորդ
աւուր յարեայ՝ եւ զքեզ յարուցի ի մեռելու-
թենէն մեղայ ։

10. Ո՛վ մեղաւոր՝ տե՛ս թէ ո՞րչափ սիրով
սիրեցի զքեզ. զի յորժամ վասն քո զմահն
կրեցի յիս ի խաչին, Հայր իմ ստրջանայր,
եւ Հոգին սուրբ տրտմէր վասն ստեղծանելոյ
զնարդն, Զինչ սասայիս զդասուս հրեշտա-
կայ, թէ ո՞րպիսի սուգ անհնարին եղեւ ի
միջի նոցա. քանզի կիզէր ի կսկծոյն երկինքն
երկնաւորքն, յորժամ տեսին զստեղծիչս
իւրեանց ի խաչին մահացեալ ։ Եւ թէ ո՞ր-
պէս արարածք ամենայն սուգ առեալ ող-

բային անմխիթար յորժամ տեսին զարա-
ւիչս իւրեանց մերկացեալ ի խաչին, եւ
զմահ յանձն առեալ։ Զի արեգակն եւ լու-
սինն հանդերձ ամենայն աստեղօք մերկա-
նային զլոյս իւրեանց, եւ զխաւար զգեն-
ուին. եւ երկիրս ի հիմանց սասանէր եւ դո-
ղայր. վէմք պատառէին. եւ վարագոյր տա-
ճարին ի յերկուս ծուէնս ցելոյր։ Եւ
մեռեալքն մարմնով ո՛չ կարացին հանդուր-
ժել, այլ ի գերեզմանացն յարուցեալ ող-
բային ընդ արարածոց՝ եւ վկայէին վասն յա-
րութեան իմոյ։

11. Գիտե՞ս արդեօք, թէ ի գիշերին յո-
րում ըմբռնեցայ, ո՞ւրբան սուգ եւ տրտմու-
թիւն կայր ի մէջ սիրեցեալ աշակերտաց
իմոց. եւ տե՛ս զսաստկութիւն տրտմութեան
սուրբ Առաքելոցն։ Զի մինչդեռ ո՛չ էին կա-
լեալ զինուորքն զվարդապետս իւրեանց, նո-
քա ո՛չ կարէին ի բաց ունել զաչս, այլ ի խա-
տուութենէ տխրութանցն անկանէին ի քուն
որպէս զթմբրեալս. իսկ ես մեկնէի ի նո-
ցանէ իբրեւ քարընկէց մի, եւ առ Հայր աղօ-
թէի։ Առաքէն մարդ յորժամ մահու երկիւղ
կրէ, քրտունքն ջո՛ւր է որ հոսի. իսկ ես

վասն սիրոյ քոյ այնքան թոյլ ետու երկիւղին
ի յաստուածացեալ մարմինս իմ, որ քրտունքն
իմ արիւնախառն կայլակնացեալ՝ եւ վտակ
վտակ ի՝ջանէին ընդ ճակատս իմ. եւ մարմին
իմ յահագին երկիւղէն սասանէր եւ դողայր
յոտից մինչեւ ցգլուխս. եւ կայի անկեալ
երեսս ի գետին՝ եւ ուժգին գոչմամբ առ
Հայր աղօթէի, եթէ հնարէ անցցէ բաժակս
այս յինէն։

12. Ով մեղաւոր՝ իմացիր թէ ո՞րչափ
սիրեցի զքեզ. զի յորժամ Հրէայքն պաշա-
րեցին զիս սուսերօք եւ բրօք՝ ջահիւք եւ
լապտերօք, ո՛չ կարէին ճանաչել զիս։ Վասն
զի այնքան ծարաւիք էին արեան իմոյ,
զի որք անծանօթ էին զինէն՝ եւ ո՛չ էին
տեսեալ զսքանչելիքն իմ, զնոսա առաքե-
ցին. զի մի գուցէ ողորմեսցին եւ փախուս-
ցեն, եւ ո՛չ ըմբռնիցեն։

Իսկ ես հարցի քաղցր ձայնիւ՝ զո՞ ՝նդրէք,
եւ նոքա ասեն՝ զՅիսուս. ասացի՝ ե՛ս եմ.
եւ նոքա յահէ իմմէ զգետնի հարան. եւ ես
զթայեալ յարուցի զնոսա. իսկ նոքա ո՛չ
ողորմեցան ինձ։ Եհար Պետրոս սրով, եւ ի
բա՛ց եհան զունկն ծառայի քահանայապե-

տին . իսկ ես զսուրն Պետրոսի արդելեալ յետս դարձուցի . եւ զհատեալ ունկն առեալ եդի ի տեղին , եւ բժշկեցի . եւ ոչ այսու գթացան յիս ։

13. Եւ զինչ ասացիս զանողորմ բարուց նոցա . զի թէ անդամալոյծն՝ որ անկեալ կայր ի սրահին Բեղհեզդայ զերեսուն եւ ութ ամ . որ այնքան տէր ոչ ունէր՝ զի երբ ջուրքն յուզէին , մուծանէին զնա յաւազանն զի բժշկեսցի . մինչ այլքն վաղվաղակի ընդ յուզել ջրոյն ի ջանէին . եւ բժշկեալ գնային ։ Իսկ տեսեալ իմ զտառապանս անդամալուծին՝ գթացայ նմա եւ ողորմեցայ , եւ բժշկեալ ողջացուցի . դարձեալ տեսի ի տաճարին՝ եւ պատուիրեցի ասելով , այլ մի՛ եւս մեղանչեր , զի մի՛ եւս չար ինչ վնիցի քեզ ։

Իսկ ի գիշերին յայնմիկ մինչդեռ զինուորքն կային ի բացեայ՝ եւ ոչ էին մերձեցեալ յիս , անդամալոյծն այն՝ վասն այն զի ճանաչէր զիս յորմէհետէ բժշկեալ էի , խակոյն փութացեալ ի թուիչս՝ առաջի իմ . եւ զառաջին ապտակն նա՛ եհար յերեսս իմ , եւ ես ինչ ոչ արարի նմա , վասն զի մարդասէր

եմ. այլ եւ ի զղջանալն նորա՝ արքայութեան խնդոյ արժանայուցի զնա։

Ա՛րդ՝ եթէ դա՛ զայս գործեայ առիս, ապա անծանօթ Հրէայքս եւ զինուորքն զինչ արարին ինձ ի զիշերին յայնմիկ. եւ վասն սիրոյ մեղաւորիդ համբերեցի այսքանեայս. եւ դու յայսպիսի բարի արարչէս երես դարձուցանես, եւ զիս ի սուգ դառնութեան պահես։

14. Ով մեղաւոր՝ տե՛ս զսէր իմ ի վերայ քո. զի յորժամ ըմբռնեցին զիս, թողին զիս միայն աշակերտքն իմ՝ և ինքեանք փախեան. գառնս մի էր՝ և գայլքն բազումք. ոչխարս մի էր՝ եւ գազանքն յոլովք. որոջս մի էր՝ և արեանարբուքն յանախ. անմեղս յանապատի մի էր՝ և չնաբարոյ որսողքն յորոնք. եզնս պարարակ մի էր՝ եւ զենոզքն շատք. արդար աղաւնիս մի էր՝ եւ վայրենի թռչունքն բազումք. ողջախոհ տատրակս մի էր՝ եւ սեւաթորմի ագռաւքն բազմերամք։

Եւ թէ զինչ գործեցին յայնժամ ընդիս՝ սասցիս եւ զայն։ Նախ՝ մերկացուցին զանկար պատմուճանն իմ. եւ ապա հանին զպա-

ընդ օտն իմ. բայլն զգլուխ իմ, եւ կապեցին զձեռս իմ ի թիկանց կուսէ. արկին չուան ի պարանոցս իմ, եւ սկսան տանել. Եւ թէ ո՞րպէս, լուր եւ զայն։

Նոքա որք յառաջմէ էին՝ բարձէին ի վերայ երեսաց, եւ որք զկնի՝ ճաղկէին ըզ թիկունս. որք ի յաջմէ՝ ապտակէին զծնօտս, եւ որք ի ձախմէ՝ թքալից առնէին զերեսս. որք ի բացեայ՝ հոդ արկանէին զգլխովս, եւ որք ի հեռուստ՝ ձայն բարձեալ հայհոյէին եւ անարգէին. որք սակաւ մերձ՝ այպանէին եւ կատակեալ ծաղր առնէին նախատանօք. կէսք փութով արշաւէին առ տատու յապարանս քահանայապետիցն. եւ ապա զինչ։ Իբրեւ լուան յաւետաւորացն, փութանակի ձայն արձակեցին առ միմեանս՝ եթէ կապեալ են զՅիսուս եւ բերեն կապանօք, եկայք փութասցո՛ւք ընդ առաջ նորա։

Իսկ ո՞վ որ էր յառաջ եկելոց բազմութենէն՝ որ ո՛չ եհար զիս. ո՞վ որ էր՝ որ ո՛չ ապտակեաց զիս. ո՞վ որ էր՝ որ ո՛չ ճաղեաց զիս. ո՞վ որ էր՝ որ ո՛չ եթուք յերեսս իմ, ո՞վ որ էր՝ որ ո՛չ կռփահարեաց զգլուխս իմ. ո՞վ որ էր՝ որ ո՛չ բռնցի եհար զպարանոցս իմ.

ո՛վ ոք էր՝ որ ո՛չ էբրօք հարկանէր զԹիկունսիմ։ Ո՛վ ոք էր՝ որ ո՛չ թշնամանեաց զիս քարիւ, կամ ո՛չ անարգեաց, կամ ո՛չ արհամարհեաց, կամ ո՛չ կատակեաց, կամ ո՛չ ծաղր արար, մինչեւ հասուցին յասպարանս Կայիափայ եւ Աննայի. եւ ես վասն սիրոյ քո զայս ամենայն կրեցի. եւ դու ատես զիս, եւ զմեղս սիրես։

15. Ասպա եթէ ասեմ զոր ինչ արարին ընդիս, յորժամ յասպարանսն մուծին Կայիափայ եւ Աննային, զարհուրիս ի լսելն։ Ասացին՝ ո՛չ անիրաւաբար դատեմք մեք զՅիսուս, այլ օրինօք եւ դատաստանաւ. եդին ատեան, եւ նստան քահանայապետքն հանդերձ ծերոքք, կացուցին սուտ վկայք, թէ հակառակ Աստուծոյ է. թէ խափանիչ օրինայ է. թէ լուծիչ շաբաթու է. թէ քակիչ տաճարի է. թէ հայհոյիչ Աստուծոյ է. թէ զաւանդս ծերոց արհամարհէ. եւ այլ եւս բազումս։ Եւ այնուհետեւ սկսան աղաղակ բառնալ եւ ասել՝ ոմանք թէ մահապարտ է. ոմանք թէ ի խաչ հանել արժանի է. այլք պատասէին զհանդերձս՝ թէ հայհոյեաց զԱստուած, այլք թէ չարագործ է եւ ես տարեալ համբերէի ամենայնի վասն մեղաւորիդ։

Եւ անտի հանեալ տարան ի տունն Անանայի, անտի յապարանսն Պիղատոսի, անտի յիջեւանս Հերովդէի, անտի դարձեալ յապարանսն Պիղատոսի. եւ զգիշերն ամենայն ոչ եւս հանդիստ ական թօթափել մի, այլ շրջեցուցանէին յապարանից յապարանս։ Եւ թէ ո՞րչափ ծաղր եւ նախատինս եւ անարգանս եւ չարչարանս անցուցանէին ի գլուխս իմ զգիշերն ամենայն ի տարուբերս առնելն՝ զայնոսիկ թողում, զի ոչ կարես տանել։

16. Եւ զի՞րդ լիցի քան զայն առաւել սէր՝ որ զքեզ սիրեցի, զի եւ ոչ մօր իմոյ Մարիամու ողորմեցայ. յորժամ տեսանէր մայր իմ զմիածին որդի իւր զարարիչս երկնի եւ երկրի ի վերայ խաչին մերկացեալ՝ եւ զմարմին իմ արիւնռուշտ ներկեալ. բեւեռօք սնդեալ. զկողս հերձեալ. զերեսս իմ այլագունեալ. զգլուխս խոնարհեցուցեալ. զոգիս աւանդեալ։

Արդ՝ կարէ՞ ոք ի մարդկանէ կամ ի հրեշտակաց իմանալ, թէ որ՞քան սուգ ունէր նա. ո՞րքան կսկծէր, ո՞րքան այրէր սրտիւ. ո՞րքան մորմոքէր. ո՞րքան խարշատէր. ո՞ր-

քան վառէր . ո՞րքան սգայր . ո՞րքան հեծեծէր . ո՞րքան հառաչէր . ո՞րքան տխրէր , ո՞րքան խռովէր . ո՞րքան տագնապէր . ո՞րքան յոգւոյ հանէր ։ Ո՞րպիսի ողբայր . ո՞րպիսի արտասուս հեղոյր . ո՞րպիսի երգս եղանակէր . ո՞րպիսի ձայնս արձակէր . ո՞րպիսի բանս բարբառէր ։ Զի՞ արդ զիրկս խաչին արկանէր . զի՞ արդ զբազուկն իւր ձգէր առիս . եւ ո՛չ հասանէր . զի՞ արդ յերկիր անկանէր , զի՞ արդ հող զգլխոցն տայր . զի՞ արդ կականէր . զի՞ արդ թախանձէր . զի՞ արդ խանդաղատէր ընդդէմ միածնիս իւրոյ մահացելոյ . զի՞ արդ զերկնային զօրսն ի յողբս խոնարհեցուցանէր . զի՞ արդ զգդալի արարածս յարտասուս շարժէր . զի՞ արդ զիւղաբեր կանայսն ընդ ինքեան յերկիր ընկենոյր ։ Ա՛րդ ի ժամուն յայնմիկ՝ մայրն իմ որ զայսպիսի կսկիծս կրէր , մեռեա՞լ էր , եթէ կենդանի . յարթնութեա՞ն էր , եթէ յերպաղի . ի զգաստութեա՞ն էր , եթէ ի թմբրութեան . եւ այսքան աղետից մեր իմոյ ես ո՛չ ողորմեցայ վասն քո . եւ դու երեսս չրջես յինէն՝ եւ ի թշնամւոյն կողմն դառնաս ։

17. Ո՛վ մեղաւոր իմա՝ որ այժմ քաղցրութեամբ կոչեմ զքեզ յապաշխարութիւն, և դու ո՛չ լսես ինձ. եթէ յանդղջութեանդ մեռանիցիս, մի՛ այնքան երկնչիր ի բազմութենէ մեղաց քոց՝ որքան յիմ երախտեացս և ի չարչարանաց. զի՝ քան զմեղաց քոց հատուցումն՝ հազարապատիկ տանջելոց եմ զքեզ ի հնոցի հրոյն որ արհամարհեցեր զչարչարանս իմ, և ի զո՛ւր հաներ զիւրումն իմ յերկնից յերկիր որ վասն քո։

Զարչարանքն իմ զոր կրեցի վասն մեղաւորաց, այն սա՛ռուռք է ի վերայ մեղաւորաց. զի թէ ապաշխարութեամբ ոչ վճարեսցեն զամենայն չարչարանաց իմոց և առցեն թողութիւն, ի դատաստանին իմում զմեղաց իւրեանց հատուցումն այն չափովն եմ տալոց՝ որքան գործեցին. իսկ զամենայն չարչարանաց իմոց հարիւրապատիկ՝ զի արհամարհեցին։

18. Ո՛վ մեղաւոր ասա՛ ինձ՝ զի՞նչ ինչաս տեսեր յարարչէս քո Քրիստոսէ, որ այսքան ատես զիս. կամ զի՞նչ բարութիւն տեսեր ի սատանայէ, որ այդքան սիրես, և զկամս նո՞ր կատարես քո զաղիր գործովդ։ Եթէ

ունկն մատուցանես ինձ՝ ահա այժմ զսա-
տանայի բարութիւնն ցուցանեմ քեզ զոր
արար ։ Ո՞չ սատանայ էր՝ որ զմայր քո խա-
բեաց օձիւն, և նովաւ զհայր քո Ադամ ։ Ո՞չ
սատանայ էր՝ որ ետ ուտել հօր քում
զպտուղն ։ Ո՞չ սատանայ էր՝ որ մերկացոյց
ի լուսեղէն պատմուճանայն ։ Ո՞չ սատանայ
էր՝ որ փախոյց յերեսաց Աստուծոյ, և թա-
քոյց ի ներքոյ թզենւոյն ։ Ո՞չ սատանայ էր՝
որ ի ներքոյ անիծիցն Աստուծոյ մատնեաց
զհայր քո և զմայր ։ Ո՞չ սատանայ էր՝ որ ետ
արտաքսել յաստուածավայելուչ դրախտէն
անմահութեան, և դրաւեաց ի ներքոյ մահու։
Ո՞չ սատանայ էր՝ որ զամս ինն հարիւր
կսկծեցոյց ընդդէմ անմահական դրախտին
սատակագին արտասուօք ։ Ո՞չ սատանայ էր՝
որ զպայծառութիւն լուսեղէն պատմուճանին
հօր քո՝ ի մաշկեղէն հանդերձ փոխարկեաց ։
Ո՞չ սատանայ էր՝ որ զանաշխատ վայելումն
ի պտղոյ դրախտին՝ ի քրտունք երեսաց
դարձոյց վարել ։ Ո՞չ սատանայ էր՝ որ զրկեաց
ի հրեշտակական աճմանէն՝ և արժանացոյց
անասնական աճման, և այն՝ ցաւօք և
տրտմութեամբ ։ Ո՞չ սատանայ էր՝ որ զհ-

գիս հոր քո ծննդովք իւրովք զամս հինգ հա-
զար ի դժոխս արդելեալ սահեայ, մինչև
ես դթացեալ ողորմեցայ, և եկեալ խաչիւն
ազատեցի։ Այդ՝ եթէ ընդ նախնի հայրն
քո Ադամ զայս արար, ընդ քեզ ապա զինչ
կամի առնել՝ որ այդքան սիրես զսատանայ.
և դու մի՛ տիր զի և զքոյն ասայցես։

19. Ո՛վ մեղաւոր՝ կամի զքեզ սատանայ
ջնջել ի Հոր Աստուծոյ որդեգրութենէ։ Կա-
մի որոշել ի Հոգւոյն սրբոյ բնակութենէ։
Կամի բաժանել զքեզ յՈրդւոյս Աստուծոյ
եղբայրութենէ։ Կամի զքաղցր սէրն Աս-
տուծոյ Հոր՝ որ զՄիածինս ետ վասն քո ի մահ,
ի յատելութիւն փոխել։ Կամի զերթեւե-
կութիւն Հոգւոյն սրբոյ ի քէն արգելուլ։
Կամի յԱստուածային անճառ շնորհաց
վայելչութենէն զրկել։ Կամի զտիրական
տաճարդ հիմնայատակ քակել։ Կամի զարար-
չին իմաստութեանն յօրինուած սատակերդ՝
ի յերկիր կոխել։ Կամի զցանկալի տիպդ
Երրորդութեանն՝ չարաչար մեղօքդ եղծա-
նել. և այլն ի կարգին։

20. Ո՛վ մեղաւոր՝ որ սիրեսդ զսատանայ,
տե՛ս զցանկութիւն դորա վասն քո։ Ցանկայ

սատանայ զաւազանին չնորհն զոր ընկալար
ի Հոգւոյն սրբոյ՝ ի քէն եղծանել։ Յանկայ
զմկրտութեան լուսապայծառ պատմուճանն
զոր զգեցար՝ մերկացուցանել։ Յանկայ ի
կենարար մարմնոյ և յարենէ իմմէ սովսահ
զքեզ սատակել։ Յանկայ զերկնային հար-
սանեաց հանդերձդ աղտեղացուցանել։ Յան-
կայ զլապտեր կուսութեան քո շիջուցանել։
Յանկայ զբացեալ դրունս առագաստի երկ-
նաւոր փեսային ընդդէմ քո փակել։ Յան-
կայ զվայելուչ տունկդ աղինական դրախտին
յարմատոյ խլել։ Յանկայ զուռնդ գեղեցիկ՝
որ հաստատեալ ես ի ճշմարիտ որթս Յիսուս՝
սրով հատանել։ Յանկայ զանթառամ ծա-
ղիկդ արարչին՝ խորշակաւ մեղայ թառամել.
և այլն ի կարգին։

21. Ո՛վ մեղաւոր՝ փորձեա՛ և զչարին
սատանայի՝ որ սիրեաղ զնա։ Զչարի սա-
տանայ՝ եթէ ի մեղայդ քոյ զղջասցիս։
Զչարի՝ յորժամ զդործեցեալ յանցանքդ
խոստովանեսցիս։ Զչարի՝ յորժամ մեղայ
ասելով առ տէր քո դարձցիս։ Զչարի՝ յոր-
ժամ անկեալ յերկիր՝ առիս արտասուօք
պաղատիս։

Վիրաւորի դառնապէս՝ յորժամ յինէն զթողութիւն մեղայ.քոց ընկալցիս։ Նախանձի բորբոքմամբ հրոյ՝ յորժամ զՏէրս քո ապաշխարութեամբ վերստին ի հոգիդ քո ընդունիցիս։ Տոչորի կսկծմամբ՝ յորժամ յարարչէս քո պատուօք մեծարիցիս։ Տագնապի մեծաւ տանջանօք՝ յորժամ անթարշամ բրաբիոնօք պայծառացիս։ Կատաղի բարկութեամբ չարաչար՝ յորժամ երկնային փառօքս իմ պատկեցիս։ Մահանայ չարութեամբ՝ յորժամ անվախճան կենօք ընդ հրեշտակս իմ պար առեալ՝ յարքայութեանս երկնից բերկրութեամբ հրճուեցիս։

22. Տե՛ս ո՛վ մեղաւոր, որ սիրես զսատանայ՝ և կատարես զկամս նորա, եթէ զի՞նչ խոստանայ քեզ։ Խոստանայ քեզ սատանայ բարութիւն՝ զանդունդս անդնդոց։ Խոստանայ քեզ. վայելչութիւն՝ զդողեցեալ և շաբաւելից՝ զտաղտկալի և զաղբալի տեսութիւն կերպարանայ իւրոց, որ դառնագոյն է քան զհուր գեհենին։ Խոստանայ քեզ զպարակցութիւն ժանտատեսիլ և գարշատեսիլ դասուցն դիւաց։ Խոստանայ քեզ հանգիստ՝ զկսթանս անդնդային եռանդիցն.

և զդողս հրաբորբոք տապակեանն ։ Խոստա-
նայ քեզ պատմուճան՝ զխաւարն արտաքին,
որ է թանձր և շօշափելի . ուր լալ աչաց է՝
և կրճել ատամանց ։ Խոստանայ քեզ սեղան՝
զծոցս ըմբոյթեան յատակացն զժոխոց ։
Խոստանայ քեզ զենկիր՝ զորդունքն անքուն
եւ զվիշապքն ահագին հրեղէն ծոլուն ։ Խոս-
տանայ քեզ կերակուր՝ զհաղս քրտից հաղ-
ցոյն սարսռելի ելջելոցն ։ Խոստանայ քեզ
ըմպելի՝ զսարսափելի հուանս հրեղէն զե-
ռոցն ։

Խոստանայ քեզ լոպտերք՝ զցրմունս չան-
թի ից հրաբորբոք փոյլատակման կայծականցն։
Թո՛ղ զտարտարոսն եւ զայլն ամենայն՝ զոր
խոստանայն ատանայ իւրոց սիրողացն եւ
կամարարաց ։

23. Ո՛վ մեղաւոր՝ ընդէ՞ր զերախտիս
արարչիս քո ոչ խմանաս . զի ատանայ յա-
մենայն աւուր մահուանդ ապատէ , զի ի մեղս
մեռցիս . եւ ես անսերեւոյթ զօրութեամբ
խմով կիզում միշտ որպէս հրով . եւ հրեշտակք
իմ հարկանեն զնա հրեղէն սրով՝ եւ ի բաց
փախուցանեն ի քէն , զի մի՛ մահու ներսես-
ցէ քեզ ։ Գիտէ չարն զի ես մարդասէր

եմ. եւ երկնչի՝ եթէ մարդ մեղաւոր կենդա-
նի մնալովն յանկարծակի զդչասցի, եւ ողոր-
մութիւն գտցէ ի ձեռս Աստուծոյ, եւ երանիցէ
յինքենէ։

Ապա ընդէ՞ր ի բաց փախչիս ի քաղցր
Քրիստոսէս քումմէ, որ հրեշտակք անդադար
տեսանելով՝ ո՛չ յագենան ի քաղցրութենէ
իմմէ. զինչ չար կամիմ քեզ, որ այդպէս
հրաժարիս յինէն։ Վասն այն՝ զի զմոլորեալ ը-
խնդրեմ. զի զկորուսեալդ գտանեմ. զի զվի-
րաւորեալդ սփոփեմ. զի զհարուածեալդ
բժշկեմ. զի զընկղմեալդ վերաբերեմ. զի
զտարաբերեալդ ի հոգմոյ հանդուցանեմ.
զի զծփեալդ ի յալեաց խռովութեանց՝ ի
նաւահանգիստն ածեմ։

24. Ո՛վ մեղաւոր՝ ի մի՞ տառ թէ զինչ կամիս
քեզ առնել. և սիրեա՛ զիս՝ որ սիրեցի զքեզ,
և սիրեմ զքեզ, և սիրելոց եմ զքեզ։ Կա-
միմ ի հիւանդութենէդ բժշկել զքեզ. կամիմ
ի մեռելութենէ մեղացդ յարուցանել։ Կա-
միմ յանխարատելի ազգդ հանել. կամիմ ի
դառն տրտմութենէդ մխիթարել։ Կամիմ ի
սաստիկ վերացդ բժշկել. կամիմ ի չար տա-
ռապանացդ զերծուցանել։ Կամիմ ի տո-

ռանց կապանաց մեղացդ արձակել. կամիմ ի ծառայութենէ չարեացդ ազատել։

Ով մեղաւոր՝ ծանիր եթէ անչիշաչար տէրս քո զինչ խորհիմ քեզ։ Խորհիմ զի անձամբ իմով եկեալ զանբուժելի խոցուածս հոգւոյդ քո տեսից։ Խորհիմ զի զգարշութիւնս դորա ձեռօք իմովք լուացից. Խորհիմ զի զաղտեղութիւն դորա դաստառակաւ իմով սրբեցից։ Խորհիմ զի զնեխեալ վտութիւն դորա կտրեցից։ Խորհիմ զի զթարախն ի հոգւոյդ քո բունեալ քամեցից։ Խորհիմ զի զարտասուս իմ աստուածային՝ ի վերայ աղտեղութեան հոգւոյդ աղբիւրաբար հեղից։ Խորհիմ զի զբաղմութիւն ամենայն չարեաց դորա ջնջեալ մաքրեցից, և յառաջին վիճակն հասուցից. միայն զքեզ՝ ի չարեաց քոց և դաղարեա՛։ Խոստովանեա՛ զյանցանս քո՝ և ասա՛ մեղայ. և ես ջնջեմ զբաղմութիւն մեղաց քոց, թէպէտև կարի սաստիկ ես մեղուցեալ։

25. Ով դասք տրդարոց հաւատարիմ ծառայք իմ, մի զարմանայք ընդ անոխակալ վրիժիս ձեր, եթէ զիա՛ր այսքան խանդաղատիս տէրդ մեր և արարիչդ ի վերայ մեղա-

տրաց։ Արդ՝ մի՞ տ դիր, զի ասեմ ձեզ զսէր իմ՝ զոր ունիմ ի վերայ մեղաւորաց։ Երամբ ինուն դասուց հրեշտակացն՝ որոց թիւ բազմութեան անթուելիք են ի մարդկանէ և անգիտելիք, այնքան հրաբուն էութիւնքն և լուսապսակ բազմութիւնքն, յորժամ տեսանեն զասատիկ սուգ իմ՝ զոր սգամ ի վերայ միոյ անդարձ մեղաւորի, ամենեքեան առ հասարակ մեծաւ դողութեամբ ջանան միխիթարել զիս. և ո՛չ կարեն սակաւ մի հանդարտեցուցանել զսուգ իմ. զի վասն այնորիկ զմահ խաչի յանձն առի, զի մի ոք երբէք կորիցէ։ Այլև դունդք ամենայն արդարոցն՝ որք կան առիս յարքայութեանս իմում, դողան ողբալով առաջի իմ. և ո՛չ բաւեն փոքր մի փարատել զտրտմութիւնս իմ։

26. Լո՛ւր և դայլ ահաւորս որ պատմեմ քեզ. զի մայրս իմ Աստուածածին յորժամ տեսանէ զիս ի յայսքան տարակուսանս, ի ծունկս անկանի առաջի իմ. և զտինան բացեալ որով դիեցի, ողբալով աղաղակէ՝ եւ զմատունան տատանէ՝ ասելով. Որդեակ իմ միածին, մի՞թէ ո՛չ էր բաւական վիշտն

այն եւ տրտմութիւն՝ զոր կրեցեր յաչխարհի
ի Հրէիցն եւ ի խաչահանողացն, եւ զեռ եւս
տրտմի՞ս. ընդէ՞ր ո՛չ ողորմիս մօրս քո ալա-
զին, եւ ո՛չ հանդարտիս սակաւ մի ի տխրու-
թենէդ։ Ո՞չ էր բաւական մօրս տառապելոյ
կսկիծն այն եւ մորմոքումն, յորժամ տեսի
զմահաձինդ իմ ի խաչին, արիւնաներկ մարմ-
նով մահացեալ. եւ զեռեւս հրով կիզե՞ս
զսիրտս իմ սուգ ունելովդ։ Եւ այսու ամե-
նայնիւ ընաւ ո՛չ գայ ի սիրտ իմ ուրախու-
թիւն, որքան տեսանեմ զանդարձ մեղաւորն
արտաքս ելեալ ի դուռէ, եւ հեռացեալ
ի հօտէ իմմէ, եւ անկեալ ի ձեռս սատա-
նայի։ Վասն զի այնքան կսկծի սիրտ իմ՝ եւ
տրտմի հոգի իմ ի վերայ միոյ անդարձ մե-
ղաւորի, որ երկինս երկնաւորաք, եւ եր-
կիրդ երկրաւորաք, եւ ծով ամենայն լրիւ
լրով իրրեւ ոչ ինչ համարին յաչս իմ։

27. Եւ մի զարմանար ընդ այսքան աղէ-
կիգիլս իմ ի վերայ մեղաւորայ. ծանիր ո՛վ
մարդ, զի յորժամ տնկես զրարունակ մի,
եւ յետ երրորդ ամի աշխատութեան քո՝
եթէ ոչ տայցէ պտուղ քեզ, վիրաւորիս դու
ընդ այն. իսկ եթէ չորրայցի, ազաս մեծաւ

տրտմութեամբ, թէ ի զուր աշխատեցայ զե-
ւիս ամս, եւ ջանն իմ կորեաւ։

Այսպա զիա՞ր դ ես ոչ տրտմեցայց ի վերայ
մեղաւորին, որ վասն նորա յերկնից ի յերկիր
իջի. ի կուսէ մարմին առի. Աստուածս մարդ
եղէ, եւ տէրս ծառայ. զամս երեսուն եւ
երեք ի յերկրի շրջեցայ. կենարար վարդա-
պետութեամբս ի լեռս մեղաւորաց միշտ քա-
րոզեցի. աստուածային նշանօքս զբազումս
բժշկեցի. ազգի ազգի չարչարանս եւ նա-
խատինս կրեցի. ի խաչին բարձրացայ. զա-
ւիւռնս իմ զին եւաւ, եւ ի գերեզմն առեալ
փրկեցի։

Արդ այս ամենայն չարչարանացս իմոց
պտուղ՝ փրկութիւն մեղաւորին է։ Իսկ
եթէ մեղաւորն ի մեղս մեռանիցի, պտուղ
չարչարանաց իմոց կորնչի. եւ ես ի խա՛ր
խոցոտիմ եւ վիրաւորիմ. զի ունայն եղեւ
տնօրէնութիւն իմ վասն նորա։ Իսկ յոր-
ժամ մեղաւորն զղջանայ ի մեղաց իւրոց եւ
դայ յուղղութիւն, ուրախանամ ես եւ
ցնծամ. յայնժամ ցնծայ ընդիս Հայրն իմ
եւ Հոգին սուրբ։ Ուրախանան եւ ամենայն
հրեշտակք իմ. հրճուին ամենայն զանազք

արդարոց, եւ ցնծացեալ բերկրի մայր իմ թագուհի. եւ ի միասին պար առեալ տո-նախմբութիւն մեծ կատարեն յերկինս առա-ջի իմ. վասն զի պտուղ չարչարանաց իմոց ոչ կորեաւ։

28. Ո՛վ մեղաւոր՝ սիրեա զիս որ սիրեմս զքեզ. հրաւիրեա զիս առ քեզ զբաղձալիս հրեշտակաց եւ հրեշտակապետաց, եւ զցան-կալիս արդարոց. ո՛չ դարձիմ ի հողեղէն յարկացդ. չտաղտկամ յաղքատութենէդ. չխոտեմ զանմաքրութիւնդ։

Մաքրեա զառագաստ սրտիդ. Ջանա բուրել հոտ անուշութեան զաղօթս. պատ-բաստեա սեղան զվարսդ. պարգեւեա գի-նի զողորմութիւնդ. ախռեա պաստառա-կալ զխոստովանութիւնդ. փթթեա վարդ զսէրդ. ա՛րկ բազմակալ զապաշխարու-թիւնդ. լարեա զտաանաղի մատանցդ առա-ջի իմ ի քնարահարութիւն. կոչեա զսուրբս քեզ ի բարեխօսութիւն՝ եւ ինձ հիւրամեծար. բաւական է ճաշդ, առատ է սեղանդ, պայ-ծա՛ռ է կոչումդ։

Եւ եթէ ախորժես, զՀայր իմ ընդիս ածեմ. ես եւ Հայր իմ եկեսցուք, եւ օթե-

ւանս առ քեզ արասցուք ։ Զայս այսպէս արասցես . եւ զիս երախտաւոր առաջի Հօր իմոյ կացուցես . զի խորհուրդ գալըստեան իմոյ յաշխարհ ո՛չ ունայն երեւեսցի . այլ ծանիցի մարդկայինն ընութիւն առաւելքան զհրեշտակաց եւ զհրեշտակապետաց ։ Եւ իրաւացեալ Հայր իմ օրհնեսցէ զքեզ բերանովն իւրով յօրհնութիւնս՝ որ ո՛չ անցանէ . եւ պատրաստեսցէ քեզ զտեղի ի վերս քան զընակութիւնս հրեշտակաց . ուր եսն եմ՝ անդ եւ պաշտօնեայն իմ եղիցի . եւ կեանքն ձեր ծածկեալ են ընդ առ Աստուած ։ Եւս ի միւսանգամ գալստեան իմոյ՝ զօրհնեալսն ի Հօրէ իմմէ մերձեցուցից առ Հայրն իմ , եւ ասացից՝ ահաւասիկ ե՛ս եւ մանկունք իմ զորս ետուր ցիս ։

29. Ով մեղաւոր՝ ընդէ՞ր ոչ երկնչիս յաշխարհ զօրութենէ իմմէ , որ ո՛չ գաս յուղղութիւն , մինչ սիրով եւ քաղցրութեամբ կոչեմ զքեզ յապաշխարութիւն ։ Ծանի՛ր զի ի հայելն իմ՝ երկիր ի հիմանէ զողայ , եւ լերինք որպէս զմոմ հալին , եւ ծովք իբրեւ զիսուս չորանան , եւ դժոխք յեւս խորագոյն անդունդս ընկղմի ։ Եւ զիա՞րդ ոչ զարհու-

բիա, զի զօրութիւն իմ զհողմ եւ զծուր հատանէ։ Կամ թէ ո՞րպէս ո՛չ ասակաս, զի անճառ բնութիւնք աւ՛ղակերպիս հաշեալ տապակին ի հրակիզմանէ փայլատականց ահաւորութեան իմոյ։ Կամ զիա՞րդ ոչ սարսափիս, զի սերովբէք եւ քերովբէք ծածկեն զդէմս իւրեանց բոցանութեամբ յահարկութենէ իմմէ։

Եւ զիա՞րդ ոչ դողաս, զի թէ կայր հնար փախստեան, ո՛չ կարէր կալ երկինք առաջի իմ. նա՛ եւ ամենայն տարրական տեսակք, եւ երկիր լրիւ իւրով, հանդերձ անդնդային հաստատութեամբն հեղոյր յայլ եւս անհուն խորութիւն յերկիւղէ իմմէ։ Եւ կամ ո՞րպէս ոչ սասանիս, զի թէ երկինք երկնից ունէր եւս տեղի թաքստեան, ո՛չ հանդուրժէր կալ ի ներքոյ պատուանդանի ոտից իմոց ի յահէ իմմէ։ Եւ կամ զիա՞րդ ոչ պակնուս, զի եթէ գոյր հնար ծածկութեան, ամենայն բանակք անմահից զիմեալ անկանէին ի նա, եւ թաքչէին յերկիւղալի արքիսափայլ ճառագայթից իմոց։ Եւ վասն այն ներեմ քեզ, զի մի կորիցես գյաւիտենական կորուստն. այլ ի զղջումն եկեալ

վրկեսցիս ի հրոյ գեհենին, եւ զու արհամարհես զարարիչս քո, եւ ոչ երկնչիս եւ զողաս ի յահեղ զօրութենէ իմմէ :

30. Ով մեղաւոր՝ մինչդեռ ես բաղցրութեամբ խօսիմ ընդ քեզ, երկնչիր յինէն, ողորմեա՛ց քեզ. զի եթէ ի հրեշտակս իմ ոչ խնայեցի որ ընդդէմ իմ հպարտացան. այլ ի յերկնից ի յանդունդս ի՛ջուցի բարկութեամբ իմով : Եւ առ Նոյիւ՝ որ յաճախեցան ի պոռնկութիւնս, զայնքան բազմութիւն մարդկան առ հասարակ ջրհեղեղաւն հեղձուցի : Զսոդոմ և զԳոմոր՝ որ արտաքոյ բնութեան զչարիսն գործէին, երկնատեղաց բոցովն կիզեալ մաշեցի : Զգոռոզն Փարաւոն՝ որ խստացաւ ընդդէմ իմ, բազմութեամբ զօրաց իւրոց ի ծովն Կարմիր ընկղմեցի : Զկորխեանքն և զԱբիրոնեանքն՝ որ զքահանայութիւն իմ բռնութեամբ յափշտակել կամէին, զերկու հարիւր և յիսունն ի հրոյ բուրվառացն սպրեցի. և զրանսակն Աբիրոնի՝ զերկիր պատառեալ յանդունդս ընկղմեցի : ԶԵրիքով՝ որ ընդդէմ իմ թշնամի դարձաւ, զպարիսպս նորա որպէս զջուր հեղի. և զբնակիչս նորա ի սուր սուսերի

մուշեցի ձեռամբ ծառային իմոյ Յեսուայ։ Զզօրան Սենեքերիմայ արքային Ասորեստանեայց՝ որ հայհոյեաց զանուն իմ սուրբ, զհարիւր և ութսուն և հինգ հազարսն՝ ի դուռն քաղաքին իմոյ Երուսաղէմի ի յական թօթափելն ի մէջ գիշերին՝ եառ հրաման հրեշտակի իմոյ, զի սատակեսցէ զնոսա հրեղէն սրով։

Իսկ արդ՝ ո՛վ է որ հակառակ կամաց իմոց գործէ, և ո՛չ չարաչար պատուհասի. նոյն Աստուածն եմ, եթէ ի բազումս ո՛չ խնայեցի, նոյնպէս և ի մինդ։ Եթէ քաղցրութեան ձայնի իմոյ ո՛չ լուիցես, և զդջասցիս ի մեղաց եւ դարձցիս, հարիւրապատիկ եւս գքեզ առաւել տանջելոց եմ քան զնոսա ի գեհեան հրոյն. որպէս ասացի, թէ գիւրագո՛յն լիցի յաւուրն դատաստանի սոդոմացեցւոց եւ գոմորացւոց քան քաղաքիս այսմիկ։

31. Ապա եթէ ասիցես ընդիս, տէ՛ր իմ՝ այսուհետեւ ես սարսիմ եւ դողամ մեծաւ երկիւղիւ յահեղ զօրութենէ քումմէ, որպէս եւ ամենայն արարածք. բայց զի՞նչ արարիցց, քանզի տարակուսիմ ի բազմութենէ մեղաց իմոց, եթէ զիա՞րդ ողորմեսցիս եւ թողուցուս ինձ։ Իսկ արդ՝ ի մի՛ ստ զան-

ուանս իմ, եւ ուրախ լեր. եւ մի տարակուսիր ընդ բազմութիւն մեղայ քոց։

Անուն իմ ողորմած է. անուն իմ երկայնամիտ է. անուն իմ բազումողորմ է. անուն իմ անոխակալ է. անուն իմ անյիշաչար է. անուն իմ քաղցր է. անուն իմ ամենաբարի է. անուն իմ մարդասէր է։ Անուն իմ բժիշկ հիւանդաց է, անուն իմ յարութիւն անկելոց է. անուն իմ կեանք մահացելոց է. անուն իմ լոյս խաւարելոց է։ Անուն իմ փրկիչ գերելոց է. անուն իմ նորոգիչ հնացելոց է. անուն իմ գտիչ մոլորելոց է, եւ այլն ի կարգին. եւ դու ընդէ՞ր տարակուսիս ի բազմութենէ մեղայ քոց։

32. Եւ որովհետեւ խոստացար ինձ. թէ այսուհետեւ եւ ես երկնչիմ ի Քրիստոսէդ իմմէ, եւ տարակոյսդ քո վասն շատութեան մեղացդ էր. նմանապէս եւ ես այսուհետեւ յաւելում զսէրն իմ, զգութն իմ եւ զողորմութիւն իմ ի վերայ քո. եւ խրատ տամ քեզ՝ եթէ զինչ արասցես դու։

Ո՛վ մեղաւոր՝ միայն զայս արասցես, զի հրաժարեսցիս ի հնազանդութենէ չար կամայն սատանայի, եւ հեռասցիս ի պիղծ

գործոյդ սովորութենէ. եկեսջիր ի զղջումն որպէս զՂամէք. ասա՛ առ Հայր քո մեղա՛յ, որպէս զանառակ որդին խոստովանեա՛ զքազմութիւն մեղաց քոց, որպէս մարգարէն Դաւիթ. ապաշխարեա՛ զանօրէնութիւնս քո, որպէս Մանասէ. աղօթեա՛ առ տէր, ասելով՝ Ա՛ստուած քաւեա՛ զիս զմեղաւորս, որպէս զմաքսաւորն. արտասուեա՛ զյանցանս քո, որպէս զՊետրոս. դադարեա՛ց ի չար գործոց քոց, որպէս զկինն պոռնիկ. ասա՛ յիշեա՛ զիս յարքայութեան քում, որպէս զաւազակն։ Եւ տե՛ս եթէ զինչ արարիցս ամենազօր տէրս քո զքազմութիւն մեղաց քոց։

33. Ո՛վ մեղաւոր՝ եթէ ի տուր եւ յառ չնչոյդ զեօթանասնեկին եօթն ես մեղուցեալ. եւ թէ անթիւ են չարիք քո քան զաստեղս երկնից. կամ անհամար է անօրէնութիւն քո քան զալիս ծովու. եւ կամ շատ է քան զաւազս՝ որ ընդ ոտսս տիեզերաց. եւ թէ յամախս քան զչիթս անձրեւաց. կամ բազում քան զմանրատաղ փոշիս՝ որք տապուրերին ընդ օդս համատարած։ Եւ թէ մեծ եւ ծանր լցէ չարիք քո քան զամենայն լե-

րինա՝ որ յերեսս երկրի ։ Եւ թէ անօրէնու-
թիւնդ քո բարձրացեալ իցէ քան զերկինս,
կամ խոնարհեալ գտանիցի քան զանդունդս,
եւ կամ լայնացեալ քան զոլորտս ծագաց եր-
կրի, կամ տարածեալ անդր քան զՀրէշտակս
եթերական օդոց ։

Արդ՝ եթէ մեղք քո եւ չարիք ըստ այսմ
չափոյս իցէ որ ասացի, ի զղջանալդ քո՝ քան
զթարթել աչացդ, եւ քան զտուրեւառու-
թիւն շնչոյդ, քան զարագութիւն նշուլիցս
արեգական, եւ քան զերեւումն կայծական
որ ի յօդդ, եւ քան զմտացդ ընթացումն,
առաւել եւս բիւրապատիկ քան զարագու-
թիւն տոցա քաւութիւն շնորհեմ ամենայն
բազմութեան մեղաց քոց. քանզի ամենա-
կարող արարիչ եմ. եւ ո՛չ կարօտիմ ժամա-
նակաց ի քաւութիւն մեղաց ։ Եւ որպէս
պղպջակ ջրոյ՝ ի յառնելն այսքան խաստա-
գին հողմոյ՝ մինչդի զծառս ի յարմատոյ
խլիցէ, եւ զաշտարակս քակիցէ, ո՞րքան
կարիցէ զդէմ ունել. այսպէս եւ մեղք ամե-
նայն տիեզերաց՝ ի զղջանալն իւրեանց,
բիւրապատիկ առաւել ո՛չ կարեն զդէմ
ունել խնդ ամենակարող զօրութեանս ։

34. Եվ մեղաւոր՝ իմա զի դու մարդ ես չափաւոր. եւ մեղքդ քո թէպէտ բազում թուին քեզ. սակայն եւ այն է չափաւոր ըստ նմանութեան քո. այսպէս իմա, զի ես Աստուած եմ անչափ. նմանապէս ըստ իմում անչափութեանս եւ ողորմութիւն իմ է անչափ։ Արդ՝ դու յորժամ զչափաւոր մեղք քո՝ ի ձեռն խոստովանութեան ի մէջ իմ անչափ ծովացեալ ողորմութեանս ձգիցես. այնպէս չիջանի դիւրաւ, որպէս փոքր մի կայծ առեալ ի մէջ համատարած ծովուն ձգիցես։

Արդ՝ որպէս ազգի ազգի են ճանապարհք մեղայն. նոյնպէս եւ զանազանք են դեղք ապաշխարութեանն։ Քանզի ոմանք խորդով եւ մոխրով արդարացան. ոմանք լալով եւ արտասուօք զտէրն հաշտեցուցին. ոմանք միայն պահօք եւ աղօթիւք ապրեցան. ոմանք ողորմութեամբ զողորմութիւն գտին յինէն։ Ոմանք մարդասիրութեամբ՝ եւ տիարարդութիւն ծառայելով, ոմանք գեռնախչտութեամբ, ոմանք խոնարհութեամբ եւ հնազանդութեամբ թողութիւն մեղայ ընկալան։

Եւ դու ի սոյանէ ա՛ռ զմինն որ հեշտ թուի քեզ եւ թեթեւ. եւ այնու կարող ես ըժշկիլ

զամենայն հիւանդութիւնս մեղաց քոց։ Եւ թուով ամաց եւ կամ բաղում ժամանակաց, այլ միայն ուղիղ դարձիւ եւ ճշմարիտ զղջմամբ ի չարեացն հեռացեալ կարող ես արդարանալ։

35. Վասն որոյ եւ դու վասն այսր, զի յասոյլ քան զելն քո յաշխարհէ զինչ եւ կարողասցիս՝ առաքեսցես յերկինս։

Եթէ աղօթս հանդերձ արտասուօք. եթէ տքնութիւն մաքառք. եթէ սաղմոսերգութիւն ապաշխարանաց. եթէ ժուժկալութիւն հանդերձ խոնարհութեամբ. եթէ հրաժարումն յերկրայնոց իրաց. եթէ սէր անկեղծաւոր. եթէ վասխադումն Քրիստոսի. եթէ պահք կամ ողորմութիւն։ Եթէ յառաջագոյն ի սոցանէ առաքեսցես, վստահայուր՝ զի ի հանդիստ ես գալոց եւ վայելելոց. ապա թէ ոչ՝ երկիւղ կայ ի միջի։

36. Զայս ամենայն լսելով եւ իմանալով՝ զինչ կամիք պատրաստել պատասխանի Աստուծոյ. յորժամ զաղերս ողորմանաց եւ զդութ անյիշաչարութեան առաջի արկեալ, ամենայնի զինքն դնէ պարտական պարտեաց մերոց. ի դութ եւ ի գորով մտեալ՝ դարձեալ վասրի զմեզ՝ ազատէ, պարգեւէ,

խնամարկէ, խանդաղատի, պարդեւս խոստանայ, որպէս հայր ի վերայ մեր աղէ-
խարշի։ Եւ առաւել քան զչարիսն անցուցանէ զխնամսն, որպէս ի սարտուցեալ որդիսն է
տեսանել. զի ի գիրկս առեալ զդուռն, համբուրեն. զերեսն ի վերայ դնեն, խանդաղա-
տական ձայնիւ գորովեն, զբարբառն եղանակեն, զծափս հարկանեն. ամենայնիւ հնա-
րին զհաշտութիւն մանկանն, զի զլալն եւ զհեկեկալն խափանեսցեն։ Թէպէտ եւ նոքա
խաղապատեալ զերեսն այսր անդր դարձուցանեն, լեզուագարեն, զերեսն մագլեն.
սակայն եւ ոչինչ յայնցանէ ցաստուցանեն զծնողսն. այլեւ պարդեւս տան մանկանն զա-
խորժականս իւր, խաղալիկս, անօթս պատուականս. եթէ բեկանէ՝ չցաւին, եթէ կո-
րուսանէ՝ չտրտմին. միայն թէ ի հաշտու-
թիւն տեսանիցեն զիջեալ զմանուկն։

Զայս եւ առաւելքան զսոյն ցուցանեն մեզ
գութք աստուածային խնամոյն. զորոյ եւ
զփոքր առեալ հոգերգողին Դաւթի զասա-
տիկ սիրոյն Աստուծոյ առ մարդիկ՝ ասէ.
Որպէս գթայ հայր ի վերայ որդւոց իւրոց,
գթայ եւ տէր յերկիւղածս իւր։

37. Նա եւս առաւել զանչափական եւ զանեզրական սիրոյն իւրոյ զանպատմելի եւ զանիմանալի գրգանս՝ ինքնապատում արարեալի ձեռն Ղուկաս աւետարանչին՝ ասանդէ մեզ ասելով. Ո՞ ի ձէնջ որդի՝ որ խնդրեսցէ ի հօրէ իւրմէ հաց, միթէ քա՞ր տայէ նմա. կամ թէ խնդրեսցէ ձուկն, մի թէ օ՞ձ տայէ նմա. եթէ դուք որ չա՛ր եղեալ էք, գիտէք զպարգեւս բարիս տալ որդւոց ձերոց. ո՞րչափ առաւել եւս հայրն ձեր երկնաւոր տայէ ձեզ զանճառ եւ զանբաւ ուրախութիւնն։

38. Տեսէ՛ք ո՛րպէս գեղեցիկ են պարգեւք սիրոյ նորա առ իւր արարածս. եթէ ախորժէք եւ դուք որդիք սիրոյ նորա, որ կայ հանապազ յողորմել եւ ի թովել զդաղանայեալ բնութիւնս մարդկային։

Արդ՝ միթէ քան զվէմս ապառա՞ժ իցեմք, որ դեղոք.քրքրեալ թուլանան, եւ սրով տաչին ի պէտս գործոց։ Եւ եթէ երկաթ, եւ զայն եւս հուր հալէ. եւ անօթս պիտանացուս ի ճարտարայն գործին։

Եւ եթէ դաղան, եւ այն ձեռնընդել եղեալ՝ եւ հարկադրեալ պապանձեալ կան ի դրունս թագաւորայ, առ ի պատրաստ ի

ծառայութիւն եւ ի հնազանդութիւն նոցա։ Զչարամտութիւն վիշապայ՝ եւ զյաւակս բարս թիւնաւոր օձիւց ի հնազանդութիւն ածեն բանիւ ողոբական թովչի ճարտարի. եւ ընդելական ընտանութեամբ առ միմեանս ճարակեն։

Եւ արդ՝ ասուն եւ խօսուն եւ իմացական բնութիւն մարդկան զիա՞րդ ո՛չ գէթ նմանի նոցա՝ թողուլ զանզգամութիւնն եւ կեալ։ Եւ այն՝ զի պատգամք սաղմոսերգողին կշռամբեալ յանդիմանէ, եւ տարեալ մերձ առ օձան եւ բարբս եւ կարիճս կացուցանէ ասելով. Արտմտութիւն նոցա ըստ նմանութեան օձի, որպէս իժի քարրի զի խցեալ է զականջս իւր. զի մի լուիցէ նա զձայն թովչի ճարտարի, եւ մի առցէ զղեղ ի դեղատուէ խմաստնոյ։

39. Բայց դու ո՛վ մեղաւոր, նմանեա՝ մարգարէին Դաւթի, որպէս ասէ զիր, Մի թէ որ անկանիցի՝ ո՞չ յառնիցէ. որպէս եւ ասա տեսցք՝ զի կատարեաց մարգարէն։ Անկաւ ի ձեռն ցանկութեան, եւ յարեաւ ի ձեռն ապաշխարութեան. աչքն մեղաւ, չնաց եւ ապան. լեղուան քաւեաց, զի խաս-

տովանեցաւ եւ ապրեցաւ։ Խոստովանու-
թիւնն թեթեւացուցանէ զծանրութիւն մե-
ղաց։ Խոստովանութիւնն զդէզս մեղաց հո-
սէ իբրեւ զփոշի։ Խոստովանութիւնն ըղ-
բարդս փչոյ մեղաց այրէ իբրու զհուր։ Խոս-
տովանութիւնն ուստի ելանէ՝ զանօթն ժան-
կակիր իբրեւ զոսկի պայծառագոյն գործէ.
եւ որ անզեղջ մնասցէ՝ ո՛չ սրբեսցի։ Խոս-
տովանութիւնն է՝ որ նովաւ ապաշխարու-
թիւնն զօրանայ. և առանց նորա որչափ և
գործի՝ տկարանայ յաւիտեան։ Խոստովանու-
թիւնն՝ զղջման դուռն. ապաշխարութեան
սկիզբն. զլուսաւորութեան առաքինութեան.
զէն յաղթողին. մեղաց վահան։ Խոստովա-
նութիւնն՝ ապաշխարութեան առիթ. ապաշ-
խարելոց պարիսպ. զլորելոց կանգնումն.
դրդուեցելոց գաւազան. շլացելոցն ցուպ։
Խոստովանութիւնն՝ աղտեղութեան մեղաց
սրբօղ. անմաքրից մաքրօղ. ի տանջանացն
ազատօղ. գեհենի ահուն փարատօղ։ Խոս-
տովանութիւնն՝ երկնից բացօղ. առաջի
տեառն մուծանօղ. ապաշխարողաց հաւա-
բօղ, մեղաւորաց յապաշխարութիւն հրաւի-
րօղ. մոլորելոց կոչօղ. ի բաղաքն երկնաւոր

առաջնորդող : Խոստովանութիւնն՝ խաւա-
րելոց լոյս. որք աչս ունին՝ ճառագայթ. ման-
կանց դաստիարակ. անյուսից օրինակ յու-
սոյ : Խոստովանութիւնն՝ եկեղեցւոյ զարդ.
քահանայից քարոզ. գործողաց պսակ. ման-
կանց առաղաստի զգեստ. եւ հարսանեաց
մտին բացող : Խոստովանութիւնն՝ ի դրանց
մահու փրկող. աստուածային սեղանոյն հրա-
փիրող. մարմնոյ Տեառն ջամբեցող. պատ-
ուական արեանն արբուցանող. եւ տրտմե-
ցելոցն ուրախացուցանող : Խոստովանու-
թիւնն՝ ապաշխարութեան դուռն. յանցանաց
քաւիչ. ընդունողաց զնա մաքրիչ. թագա-
ւորաց պիտանի. աղքատաց ընդունելի :
Խոստովանութիւնն՝ մեծամեծաց եւ տնան-
կաց պատսպարան. պոռնկաց բաւարան.
աւազակաց պաշտպանարան : Խոստովանու-
թիւնն՝ բանաւոր մեղուաց հաւաքող: քաղցր
գործոց վաստակող. դառնութեան քաղցրա-
ցուցանող. եւ ամենայն առաքինութեանց
զարդարող : Եւ արդ՝ ո՞րպէս կարացից գո-
վել զխոստովանութիւնն. զի ո՛ւր յանցանք
իցէ՝ առանց սորա թէ և բիւրապատիկ առաքի-
նութիւնս գործիցեն, ոչինչ օգտին. եթէ

պահես , եթէ աղօթես , եթէ ճգնիս , եթէ ողորմութիւն առնես , եթէ զամենայն առաքինութիւնս գործես, չէ՛ հնար քեզ առանց սորա զյանցանս բաւել՝ եւ թողութիւն գտանել։

40. Դու ո՛վ մեղաւոր՝ որչափ կարողութիւն է քո մարտիր ընդդէմ սովորական մեղացն քոց մեծաւ աղօթիւք . եւ կոչեա՛ քեզ ի բարեխօսութիւն զդասս սրբոց հրեշտակաց , եւ զամենայն սուրբս եւ զսրդարս . մանաւանդ զսուրբ Աստուածածինն , եւս առաւել Քրիստոսի սուրբ չարչարանն . եւ աղաղակեա՛ առ Հայր անդադար՝ զի ողորմեսցի քեզ . եւ ի ձեռն Հոգւոյն սրբոյ տացէ՛ քեզ կարողութիւն ընդդիմանալ մեղացն։

Եւ եթէ պատահեսցի՝ զի յաղթիցիս որպէս զմարդ տկար , դու ի նոյն դարձեալ կանգնեա՛ . եւ որչափ անկանիս , այնչափ արագապէս փութա՛ կանգնիլ . եւ Աստուած այնպէս ընկալցի զքեզ, իբրեւ թէ բնաւ չիցես անկեալ։ Զի թէ հանդերձ ինչ ի ցեխս անկանիցի՝ աղտեղանայ . եւ յորժամ օճառօք մաքրի՝ ո՛չ թուի խոտան յաչս ըզգեցողին . ո՞րչափ եւս առաւել հոգին՝ որ անկեալ է ի մեղս՝ եւ յառնէ անդրէն , խո-

տան ի՛ չ երեւեսցի առաջի Աստուծոյ . զի նա կարի առատել սիրէ զաղգս մարդկան՝ քան այր որ զհանդերձս իւր : Եւ տե՛ս զանչափ սէր նորա՝ որ վասն մեր մարդացաւ, եւ մեռաւ մարմնով անմահն Աստուած . եւ ի՛ չ թէ սիրէ միայն՝ այլեւ բառնայ ի վերայ ուսոց իւրոց խնդալով :

Արդ՝ որ որ ունիցի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ՛, եւ խմանայցէ՛, եւ վայելեսցէ՛ ի բարութեանցն պարդեւաց ի ձեռն խոստովանութեան եւ ապաշխարութեան , որ փառաւք պսակէ , եւ ի գահոյս հանդուցանէ ի Քրիստոս Յիսուս ի տէր մեր : Որում ընդ Հօր եւ ընդ Հոգւոյն սրբոյ վայելէ փառք իշխանութիւն եւ պատիւ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից , ամէն :

ԱՂՕԹՔ ԱՊԱՇԽԱՐՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՍՐԲՈՅՆ ԵՓՐԵՄԻ ։

Տէ՛ր երկնի եւ երկրի Յիսուս Քրիստոս՝ իշխան կենաց եւ մահու, դատաւոր կենդանեաց եւ մեռելոց, յոյս եւ ապաւէն հոգւոյ իմոյ. քեզ մատուցանեմ զերկրպագութիւնս եւ զմադթանս աղօթից իմոց ։ Լո՛ւր ինձ՝ եւ քաւեա՛ զմեղս իմ՝ որ միայնդ ես առանց մեղաց. որ միայնդ ես սուրբ՝ եւ ի սուրբս հանգուցեալ. որ միայնդ ես գթած եւ ողորմած ։ Ողորմեա՛ ինձ ստեղծիչ իմ եւ օգնեա՛ զիս. հաշտեա՛ց ընդ իս ապրեցուցիչ իմ, և յիշեա՛ զիս որպէս զաւազակն յարքայութեան քում ։ Դա՛ր ինձ առիս Աստուած փրկիչ իմ, եւ դարձո՛ զսրտմտութիւնս քո յինէն ։ Մի բարկութեամբ քով խրատեր զիս, եւ մի սրտմտութեամբ քով յանդիմաներ ։

Մի յաւիտեան բարկանար ինձ, եւ մի

յիշեր զչարիս իմ, եւ մի պարտաւորեր զիս ըստ իմում անօրէնութեանս։ Մի ըստ մեղաց իմոց արասցես, եւ մի ըստ անօրէնութեան իմում հատուցես ինձ։ Մի ընկենուր զիս յերեսաց քոց, եւ մի դատապարտեր զիս. զի ես ինձէն գիտեմ զի յանցաւոր եմ ի մանկութենէ իմմէ, եւ անպատասխանի եմ առաջի քո։

Այլ դու թագաւոր հզօր եւ անսխալ՝ որ զյանցանս թողեր կնոջն մեղաւորի, թո՛ղ եւ ինձ զպարտիս մեղուցեալ եւ անօրինեալ քո ծառայիս։ Քանզի քո առատ բարերարութիւնդ յայնժամ երեւի, յորժամ ինձ ողորմիս՝ որ չեմ արժանի ողորմութեան քում. յորժամ ինձ ցուցանես զգթութիւնդ՝ որ արժանի եմ բիւրոց տանջանաց. զի զամենայն աւուրս իմ անցուցի ի չարիս, եւ ո՛չ կացի ի հրամանի քում։

Արդ քաղցրացի՛ր ինձ բարի եւ քաղցր թագաւոր, եւ հաշտեա՛ց ընդ բազմամեղիս, եւ մի դարձուցաներ զերեսս քո յինէն, եւ մի խոտորիր բարկութեամբ ի ծառայէ քումմէ։ Մի անարգեր զիս եւ մի թողուր զիս Աստուած փրկիչ իմ. զի թէպէտ եւ զտաճար

հոգւոյդ սրբոյ ապականեցի անառակ գնա-
ցիւք, այլ դու գթա՛ յիս ստեղծիչ իմ՝ ողոր-
մած եւ անյիշաչար, եւ մի՛ ապականեր զհո-
գի իմ յաւիտենական այրմամբ ի գեհեան
հրոյն։ Երկայնամի՛տ լեր առ իս մա՛րդասէր,
եւ չնորհեա՛ ինձ ժամանակ ապաշխարու-
թեան եւ զղջումն արտասուաց. եւ զօրացո՛
զսիրտ իմ խորհիլ իմաստութեամբ զօրէնս քո
ի տուէ եւ ի գիշերի, գործել զբարի՝ եւ առ-
նել զարդարութիւն առաջի քո։

Համբառնամ առ քեզ զաչս իմ, եւ բոլո-
րով սրտիւ իմով կարդամ առ քեզ տէ՛ր
Քրիստոս միածին որդի Աստուծոյ, որ
յաղթեալ ի մարդասիրութենէ քումմէ կա-
մաւ խոնարհեցար յանճառ փառացդ եւ առեր
զծառայի կերպարան, եւ չարչարանաց խա-
չի եւ մահու համբերեցեր վասն փրկութեան
ստեղծուածոց քոց։

Արդ որ՞ այսպիսի սէր ունիս առ աղգս
մարդկան, եւ կամիս զի ամենայն մարդ կեց-
ցէ, եւ ի գիտութիւն ճշմարտութեան եկես-
ցէ, գթա՛ եւ յիս ի բազմամեղս մարդասէ՛ր
տէր, եւ կամեա՛ց ընդ իմ փրկութիւնն, եւ
տրա՛ ինձ ողորմութիւն, որ առաւել եմ

ողորմելի քան զամենայն մարդիկ։ Զի ոչ սիրեցի զքեզ ի բոլոր սրտէ իմմէ, եւ ոչ պահեցի զպատուիրանս քո յամենայն զօրութենէ իմմէ. այլ ունայնութեամբ անցուցի զաւուրս իմ, եւ կատարեցի զկամս սրտի իմոյ։ Աւուրք իմ պակասեցան՝ եւ անօրէնութիւնք իմ առաւելան, եւ ոչ զոյ ինձ յոյս փրկութեան՝ եւ տեղի ապաւինի բաց ի քէն. զի միայն ի քո բարերարութիւնդ յուսացեալ եմ, եւ ի քո առատ ողորմութիւնդ ապաւինեալ։

Եւ արդ ըղխմամբ արտասուաց աղաչեմ զքեզ, մինչչեւ եմ խապառ կորուսեալ, չնորհեա՛ ինձ ապաշխարութիւն, եւ յառաջ քան զվախճանն իմ արձակեա՛ զիս ի կապանաց մեղաց իմոց, եւ անտե՛ս արա զանթիւ անօրէնութիւնս իմ։

Որ ամենայն բարութեանց ես տէր. եւ իշխան ես թողուլ զմեղս, ծածկեա՛ զամենայն յանցանս իմ քոյով բարեգթութեամբդ. եւ միսիթարեա՛ զվշտացեալ եւ զտարակուսեալ հոգի իմ. եւ առաջնորդեա՛ ինձ յայսմհետէ ըստ կամաց քոց քաղաքավարիլ զայլ եւս պանդխտութեան իմոյ ժամանակս. եւ մի՛ թողուր զիս ի կամս անձին իմոյ, մինչ

չեւ տարեալ հանգուցեալ յօթեւանս արքայութեանդ երկնից ։

Լուր Տէր աղօթից անարժան ծառայիս քոյ, եւ խոնարհեցո՛ զունկն քոյ ի պաղատանս իմ, որ ասացեր՝ հայցեցէ՛ք եւ գտջիք, բախեցէ՛ք եւ բացցի ձեզ ։ Եւ այժմ բա՛ց ինձ Տէր զդուռն ողորմութեան քոյ, որ ողբալով կարդամ առ քեզ, եւ մի՛ անտես առներ զսաղաչանս մեղուցեալ անձին իմոյ. որ ո՛չ եկիր կոչել զարդարս, այլ զմեղաւորս յապաշխարութիւն ։

Եւ արդ խոնարհեալ անձամբ, բեկեալ սրտիւ, եւ ամօթալից երեսօք պաղատիմ անխակալ տէրութեանդ քոյ. եւ յառաջ քան զդնիլ առենին աղաչեմ, եւ նախ քան զփակիլ դրանն եւ հատանիլ անդարձ վճռոյն զարտասուս իմ արկանեմ առաջի քոյ՝ ո՛ղորմած Տէր, քաղցր եւ անյիշաչար եւ երկայնամիտ առ արարածս քոյ ։

Մի՛ ընդ յիմար կուսանսն դատապարտեր զիս, փակելով զդուռն ողորմութեան քոյ. եւ մի՛ ընդ չար եւ վատ ծառային առաքեր զիս ի խաւարն արտաքին, ուր լալ աչայ է եւ կրճել ատամանց ։ Մի՛ մերժեր զիս ի դա-

սուց սիրելեաց քոց, եւ մի տարագիր առներ յերանաւէտ կենացն յաւիտենից։ Մի անբաժին հաներ զիս ի հայրենի ժառանգութենէն, զոր պատրաստեալ ես ի սկզբանէ աշխարհի սրբոց քոց. եւ մի զրկեր զիս յերկնաւոր հարսնարանէն։

Եւ վասն մեծ եւ փառաւորեալ թագաւորութեանդ քո՝ մի մտաներ ի դատաստան ընդ ծառայիս քո, եւ մի հատուցաներ ինձ ըստ բազում անօրէնութեան իմում։ Այլ չնորհեա՛ ինձ ընդ արժանաւորսն եւ ընդ կատարեալ հոգիսն աջակողմեան դասուն վերանալ լուսեղէն ամպօք ընդ առաջ քո յօդս. եւ ընդ սիրելիս եւ ընդ կամարարս քո ի յարքազուարճ ուրախութիւնն ուրախացո՛, եւ առատապարգեւ փառօքդ փառաւորեա՛ զիս յերամս արդարոց, ընդ նոսին հանդուցանելով ի վերինդ Երուսաղէմ յարքայութեանդ քում յերկինս։ Զի ընդ նոսին համաձայնեալ փառաւորեցից զքեզ ընդ Հօր եւ ընդ Հոգւոյդ սրբոյ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից, ամէն։

ԱՂՕԹՔ ԱՊԱՇԽԱՐՈՒԹԵԱՆ ՄԱՆԱՍԷԻ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ :

Տէր ամենակալ Աստուած Աբրահամու, Իսահակայ՝ Յակոբայ եւ զաւակի նոցա արդարոց . ամենակալ Տէր թո՛ղ զմեզս իմ :

Որ արարեր զերկինս եւ զերկիր՝ եւ զամենայն զարդ նոցա . ամենակալ :

Որ կապեցեր զծով բանիւ հրամանի քո , փակեցեր զվորս , կնքեցեր ահաւոր եւ փառաւորեալ անուամբ քով սրբով . ամենակալ :

Որ ամենայն ինչ սարսի եւ դողայ յերեսաց ահի զօրութեան քո . ամենակալ :

Անբաւէ մեծվայելչութիւն փառաց սրբութեան քո , սաստիկ է բարկութիւն սպառնալեաց քոց ի վերայ մեղաւորաց , անչափ եւ անքննին են ողորմութիւնք աւետեաց քոց . ամենակալ :

Դու Տէր բարձրեալ զթած երկայնամիտ

բաղումողորմ եւ զգՀանաս ի վերայ չարեաց մարդկան . ամենակալ :

Դու Աստուած ոչ եղեր ապաշխարութիւն վասն արդարոցն՝ Աբրահամու , Իսահակայ եւ Յակոբայ , որք ոչ մեղան քեզ . ամենակալ :

Այլ եղեր ապաշխարութիւն վասն իմ մեղաւորիս, զի մեզայ աւելի քան զաւազ ծովու , եւ բազմացան անօրէնութիւնք իմ . ամենակալ :

Զե՛մ արժանի հայիլ եւ տեսանել զբարձրութիւնս երկնից՝ ի բազմութենէ անօրէութեան իմոյ . ամենակալ :

Կորացեալ եմ ես ի բռնութենէ կապանաց երկաթից , եւ ո՛չ դոյ ինձ հանգիստ . ամենակալ :

Բարկացուցի զարտմտութիւն եւ չար առաջի քո արարի , կանգնեցի պատկեր եւ բազմացուցի զցասումն . ամենակալ :

Եւ արդ Տէր՝ խոնարհեցուցանեմ զծունր սրտի իմոյ , եւ հայցեմ ի քաղցրութենէ քումմէ . ամենակալ :

Մեղայ Տէր մեղայ , եւ զանօրէնութիւնս իմ ես ինձէն գիտեմ . ամենակալ :

Աղաչեմ եւ խնդրեմ ի քէն Թո՛ղ ինձ Տէր՝ Թո՛ղ ինձ, եւ մի կորուսաներ զիս ըստ անօրէնութեան իմոյ. ամենակալ։

Մի յաւիտեան բարկանար ինձ Տէր՝ եւ մի յիշեր զչարիսն իմ, եւ մի պարտաւորեր զիս ընդ ի՛ջեալսն ի ներքոյ երկրի չարեաւք. ամենակալ։

Զի դու Աստուած Աստուած ապաշխարողաց ես, եւ յիս ցոյց զբարերարութիւնդ քո որ անարժան եմ. ամենակալ։

Կեցուցեա՛ զիս ըստ բազում ողորմութեան քում, եւ ես օրհնեցիս զքեզ զամենայն աւուրս կենաց իմոց. ամենակալ։

Զքեզ Տէր՝ օրհնեն ամենայն զուարթունք երկնից. և քո են փառք յաւիտեանս. ամէն։

Փառք Հօր եւ Որդւոյ. Այժմ եւ միշտ եւ։

Աղաչեմ և խնդրեմ ի քէն Տէր՝ Թո՛ղ ինձ զմեղս իմ։

Բազումողորմ Տէր՝ ողորմեա՛ ինձ։

Աստուած՝ քաւեա՛ զիս զմեղաւորս ի մեղաց և կեցո՛։

Արարիչ իմ և յոյս Աստուած՝ գթա՛ ի մե-

դուցեալ ծառայս, և ողորմեա՛ ինձ բազմա-
մեղիս։

Ամենօրհնեալ սրբուհի և միշտ կոյս Աստ-
ուածածին Մարիամ՝ բարեխօսեա՛ առ Տէր
վասն իմ մեղաւորիս։

Ամենայն սուրբք Աստուծոյ բարեխո-
սեցէ՛ք առ Հայր ի յերկինս վասն մեր մեղա-
ւորացս։

Քրիստոս՝ որդի Աստուծոյ անոխակալ՝
ընկալ զաղաչանս մեր, զի ի քեզ են ապա-
ւինեալ անձինք մեր։

Յաղթող զօրութեամբ սուրբ և կենդա-
նարար և պատուական խաչիւ քո Տէր՝ պահ-
պանեա՛ զմեզ։

Առաքեա՛ Տէր՝ զհրեշտակ խաղաղութեան
քո, որ եկեալ պահեսցէ զմեզ անխռովս ի
տուէ և ի գիշերի։

Եւ մարդասիրութեամբ քո յիշեա՛ զմեզ
Տէր՝ յիշեա՛ զմեզ, յորժամ դա՛ս արքայու-
թեամբ քով, և ողորմեա՛ մեզ։

ԱՂՕԹՔ ՀԱՆԳՍՏԵԱՆ ԺԱՄՈՒՆ :

Աստաբեա՛ Տէր՝ զլոյս քո և զճշմարտութիւն քո, զի առաջնորդեսցեն ինձ և հանցեն զիս ի լեառն սուրբ և ի յարկս քո :

Մակայ առաջի սեղանոյ Աստուծոյ առ Աստուած, որ ուրախ առնէ զմանկութիւն իմ :

Խոստովան եղէց քեզ օրհնութեամբ Աստուած Աստուած իմ :

Արդ ընդէ՞ր տրտում ես անձն իմ, կամ ընդէ՞ր խռովես զիս · յուսա՛ առ Աստուած, խոստովանեա՛ նմա՝ փրկիչ երեսաց իմոց Աստուած է :

Փառք Հօր և Որդւոյ և .

Եւ ես խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք :

Օրհնութիւն և փառք Հօր և Որդւոյ և :

Սաղմոս 118 :

Եկեսցէ ի վերայ իմ ողորմութիւն քո Տէր՝ և փրկութիւն քո ըստ բանի քում :

Տայ պատասխանի ոչք նախատեն զիս բանիւք , զի ես ի բանս քո յուսացայ .

Մի՛ ի բացեայ առներ ի բերանոյ իմմէ զբան ճշմարտութեան մինչեւ յոյժ , զի յիրաւունս քո յուսացայ :

Պահեցի զօրէնս քո յամենայն ժամ , յաւիտեան և յաւիտեանս յաւիտենից :

Գնայի ես յանդորրու , զի զպատուիրանս քո խնդրեցի :

Խօսէի զվկայութիւնս քո առաջի թագաւորաց , և ոչ ամաչէի :

Խորհէի ի պատուիրանս քո զոր սիրեցի :

Համբարձի զձեռս իմ ի պատուիրանս քո զոր սիրեցի , եւ խորհէի յարդարութեան քում :

Յիշեա՛ զբան ծառայի քո՝ յոր և յուսացուցեր զիս :

Սա մխիթարեսցէ զիս ի խոնարհութեան իմում, զի բան քո կեցոյց զիս։

Ամբարտաւանք անիրաւեցան յիս յոյժ, այլ յօրինաց քոց ես ոչ խոտորեցայ։

Յիշեցի զիրաւունս քո յաւիտենից Տէր՝ և մխիթարեցայ։

Տրտմութիւն կալաւ զիս ի մեղաւորաց, և ոյք թողին զօրէնս քո։

Սա եղև ինձ ճանապարհ ի կեանս, զի զարդարութիւնս քո խնդրեցի.

Զանօրէնս ատեցի, և զօրէնս քո սիրեցի։

Օգնական և փրկիչ իմ ես դու, և ես ի բանս քո յուսացայ.

Ի բաց եղերուք յինէն չարք, և քննեցէք զպատուիրանս Աստուծոյ իմոյ։

Օգնեա՛ ինձ ըստ բանի քում և կեցո՛ զիս, և մի՛ յամօթ առներ զիս ի յուսոյ իմմէ։

Օգնեա՛ ինձ և ապրեցո՛ զիս, և խորհեցայց յիրաւունս քո յամենայն ժամ։

Անարգեցեր զամենեսեան որք ապստամբք եղեն յարդարութեանց քոց, զի անիրաւութեամբ էին խորհուրդք նոցա։

Ցանցաւորս համարեցայ զամենայն մեղաւորս երկրի, վասն այսորիկ սիրեցի զպատուիրանս քո։

Բևեռեա՛ ընդ երկիւղ քո զմարմին իմ, զի ի դատաստանայ քոյ երկեայց յոյժ։

Մերձեսցին խնդրուածք իմ առաջի քո Տէր՝ ըստ բանի քում խմաստուն արա զիս։

Մտցեն աղօթք իմ առաջի քո Տէր՝ եւ բանիւ քո փրկեա՛ զիս։

Բղխեսցեն շրթունք իմ զօրհնութիւնս քո, յորժամ ուսուցես ինձ զարդարութիւնս քո։

Խօսեսցի լեզու իմ զբանս քո, զի ամենայն պատուիրանք քո արդարութեամբ են։

Եղիցի ձեռն քո ի կեցուցանել զիս, զի զպատուիրանս քո ընտրեցի։

Ցանկացայ փրկութեան քում Տէր՝ և օրէնք քո խօսք իմ էին։

Կեցցէ անձն իմ, օրհնեսցէ զքեզ, և իրաւունք քո օգնեսցեն ինձ։

Մոլորեցայ ես որպէս ոչխար կորուսեալ, խնդրեա՛ զծառայս քո զի զպատուիրանս քո ես ոչ մոռացայ։

Մի՛ եկեսցեն ի վերայ մեր ոտք ամբար-

տուանից, և ձեռք մեղաւորաց մի դողա-
ցուցեն զմեզ ։

Այնդ անկցին ամենեքեան ոչք դործեն զա-
նօրէնութիւն, մերժեսցին և այլ մի կարաս-
ցեն հաստատել ։

Ես ի Տէր յուսացայ, ցնծացայց և ուրախ
եղէց յԱստուած փրկիչ իմ ։

Տէր Տէր ետ ինձ զօրութիւն և կացոյց
զոտս իմ ի հաստատութեան, ի վերայ պա-
բանոցի թշնամւոյն կացոյց զիս, և հանդոյց
զիս երագ երագ ։

Որ ընակեալն է յօգնութիւն բարձրելոյն,
ընդ հովանեաւ Աստուծոյ յերկինս հան-
դիպէ ։

Ասասցէ տեառն ընդունող իմ ես, ապա-
ւէն իմ Աստուած, և ես յուսամ ի նա ։

Նա փրկեսցէ զիս յորոգայթէ որսողին, և
ի բանիցն ի խռովութենէ ։

Ի թիկնամէջս իւր ընկալցի զքեզ, ի հո-
վանի թևոց նորա յուսասցիս ։

Որպէս զէն շուրջ եղիցի զքեզ ճշմարտու-
թիւն նորա ։

Ոչ երկիցես դու յերկիւղէ գիշերի, և ոչ
ի նետէ որ թռչի ի տուէ ։

Յիրէ որ չբնի ի խաւարի, ի գայթակղութիւն դիւին ի հասարակ աւուր։

Անկցին ի կողմանէ քումմէ հազարք, և բիւրք ընդ աջմէ քումմէ, և առ քեզ ինչ ոչ մերձեսցին։

Բայց միայն աչօք քովք հայեսցիս դու և գՀատուցումն մեղաւորաց տեսցես, զի դու Տէր՝ յոյս իմ ես։

Զբարձրեալն արարեր քեզ ապաւէն, զի ոչ հասցեն առ քեզ չարք, և տանջանք մի մերձեսցին ի յարկս քո։

Հրեշտակաց իւրոց պատուիրեալ է վասն քո, ի պահելոյ քեզ յամենայն ճանապարհս քո։

Ի բազուկս իւրեանց ընկալցին զքեզ, զի մի երբէք հարցես զքարի զոտն քո։

Ի վերայ իժից և քարբից գնասցես դու, և առ ոտն կոխեսցես զառիւծն և զվիշապն։

Քանզի յիս յուսացաւ, և փրկեցից զնա. հովանի եղէց նմա զի ծանեաւ զանուն իմ։

Կարդասցէ առիս և ես լուայց նմա, և առ նմա եղէց ի նեղութեան։

Փրկեցից և փառաւոր արարից զնա, երկայն աւուրբք լցուցից և ցուցից նմա զփրկութիւն իմ։

Ա՛ռ քեզ Տէր՝ համբարձի զաչս իմ, որ բնակեալդ ես ի յերկինս ։

Որպէս աչք ծառայի ի ձեռն տեառն իւրոյ, և որպէս աչք աղախնոյ ի ձեռն տիկնոջ իւրոյ ։

Այնպէս են աչք մեր առ քեզ Տէր Աստուած մեր մինչեւ ողորմեսցիս ի վերայ մեր ։

Ողորմեա՛ մեզ Տէր՝ ողորմեա՛ մեզ, զի բաղում լցաք արհամարհանօք ։

Եւս առաւել լցան անձինք մեր նախատանօք, որք նախատէին զմեզ արհամարհանօք ամբարտաւանից ։

Աստուած՝ յանուան քում կեցո՛ զիս, և ի զօրութեան քում իրա՛ւ արա ինձ ։

Աստուած՝ լսո՛ զաղօթս իմոյ, ունկն դիր բանից բերանոյ իմոյ ։

Օտարք յարեան ի վերայ իմ և հզօրք խնդրեցին զանձն իմ, եւ ոչ համարեցան զքեզ Աստուած առաջի իւրեանց։

Ահա՛ Աստուած օգնական իմ, եւ Տէր ընդունող հոգւոյ իմոյ ։

Ի դարձուցանել զչարն ի թշնամիս իմ, ճշմարտութեամբ քով սատակեա՛ զնոսա ։

Եւ կամօք իմովք պատարագս մատուցից քեզ, եւ խոստովան եղէց անուան քում Տէր՝ զի բարի է ։

Յամենայն նեղութենէ իմմէ փրկեցեր զիս, եւ ի թշնամիս իմ ետես ակն իմ ։

Օրհնեալ ես դու Տէր Աստուած հարցն մերոց՝ գովեալ եւ առաւել բարձրացեալ յաւիտեան ։

Եւ օրհնեալ է անուն սուրբ փառաց քոց, գովեալ եւ առաւել բարձրացեալ ։

Օրհնեալ ես ի տաճարի փառաց սրբութեան քո, գովեալ եւ առաւել ։

Օրհնեալ ես ի վերայ աթոռոյ արքայութեան քո, գովեալ եւ առաւել ։

Օրհնեալ ես որ նստիս ի քրովբէս եւ հայիս յանդունդս, գովեալ եւ առաւել ։

Օրհնեալ ես ի վերայ հաստատութեան երկնից, գովեալ եւ առաւել ։

Օրհնեցէք զԱստուած ի սրբութեան նորա, օրհնեցէք զնա ի հաստատութեան ի զօրութեան նորա ։

Օրհնեցէք զնա ի զօրութեան նորա, օրհնեցէք զնա ի բազում մեծութեան նորա ։

Օրհնեցէ՛ք զնա ի ձայն օրհնութեան, օրհնեցէ՛ք զնա սաղմոսիւք և օրհնութեամբ։

Օրհնեցէ՛ք զնա ցնծութեամբ. գովեցէ՛ք զնա ուրախութեամբ։

Օրհնեցէ՛ք զնա ի բանս քաղցր, գովեցէ՛ք զնա ի բարբառ լսելի։

Օրհնեցէ՛ք զնա ի ձայն գոհութեան, ամենայն հոգիք օրհնեցէ՛ք զՏէր։

Այդ արձակեա զծառայս քո Տէր ըստ բանի քում ի խաղաղութիւն, զի տեսին աչք իմ զփրկութիւն քո զոր պատրաստեցեր առաջի ամենայն ժողովրդոց։

Լոյս յայտնեցար Հեթանոսաց, և փառք ժողովրդեան քում Իսրայէլի։

Զդեցեր զձեռն քո և փրկեաց զիս աջ քո, և Տէր հատուսցէ ընդ իմ։

Տէր՝ ողորմութիւն քո յաւիտեան, զգործս ձեռաց քոց մի՛ անտես առներ։

Տէր՝ հա՛ն ի բանտէ զանձն իմ, գոհանամ զանուանէ քումմէ։

Եւ քեզ սպասեն արդարք մինչև հատուսցես։

Մեծացուսցէ անձն իմ զՏէր, և ցնծասցէ հոգի իմ Աստուծով փրկչաւ իմով։

Այս արար ի վերայ խոնարհութեան աշխանոյ իւրոյ, այսուհետև երանիցեն ինձ ամենայն ազգք։

Արար ընդիս մեծամեծս հզօրն, և սուրբ է անուն նորա։

Ողորմութիւն արար ազգաց յազգս երկիւղածաց իւրոց, արար զօրութիւն բազկաւ իւրով։

Ցրուեաց զամբարտաւանս ի մտաց սրտից, և քակեաց զհզօրս յաթոռոց։

Զխոնարհս բարձրացոյց՝ զկարօտս եկից բարութեամբ, և զմեծատունս արձակեաց ունայնս։

Պաշտպանեաց Իսրայէլի ծառայի իւրոյ, յիշելով զողորմութիւն իւր։

Որպէս խօսեցաւ առ հարսն մեր՝ ընդ Աբրահամու և զաւակի նորա յաւիտեան։

Տո՛ւր զօրութիւն ծառայի քո, կեցո՛ զորդի աղախնոյ քո, և արա՛ առիս նշան բարութեան։

Տեսցեն ատելիք իմ և ամաչեսցեն, զի դու Տէր օգնեցեր ինձ և մխիթարեցեր զիս։

Փառք Հօր և Որդւոյ և։

ՄԱՂԹԱՆՔ :

Անձն իմ ի ձեռս քո է յամենայն ժամ, և ի սուրբ խաչ քո յուսացեալ եմ թաղաւոր երկնաւոր՝ զբաղմութիւն սրբոց քոց բարեխօս ունիմ առ քեզ : Որ երկայնամիտդ ես առ ամենեսեան, մի՛ անտես առներ զապաւինեալս ի քեզ, այլ սահեա՛ պատուական և սուրբ խաչիւ քովք ի խաղաղութեան :

ՔԱՐՈԶ :

Աղաչեսցուք զամենակալն Աստուած և խնդրեսցուք ի նմանէ, զի առաքեսցէ զհրեշտակ խաղաղութեան՝ որ եկեալ սահեսցէ զմեզ յերկիւղական գիշերիս ի դիւական խռովութենէ, ամբողջ սահելով զհոգի և զմարմին մեր մինչեւ ի կատարումն ժամանակի ամոց մերոց : Ամենակալ Տէր Աստուած մեր՝ կեցո՛ եւ ողորմեա՛ : Կեցո՛ Տէր :

Զհանգիստ գիշերիս խաղաղութեամբ անցուցանել հաւատով ի Տեառնէ խնդրեսցուք : Շնորհեա՛ Տէր :

Զհրեշտակ խաղաղութեան պահապան անձանց մերոց ի Տեառնէ խնդրեսցուք։

Զքաւութիւն եւ զթողութիւն յանցանաց մերոց ի Տեառնէ խնդրեսցուք ։

Զսրբոյ խաչին մեծ եւ կարող զօրութիւնն յօգնութիւն անձանց մերոց ի Տեառնէ խնդրեսցուք ։

Եւ եւս միաբան վասն ճշմարիտ եւ սուրբ հաւատոյս մերոյ զՏէր աղաչեսցուք ։

Տէր ողորմեա ։

Զանձինս մեր եւ զմիմեանս Տեառն Աստուծոյ ամենակալին յանձն արասցուք ։

Քեզ Տեառնդ յանձն եղիցուք ։

Ողորմեայց մեզ Տէր Աստուած մեր՝ ըստ մեծի ողորմութեան քում՝. ասասցուք ամենեքեան միաբանութեամբ ։

Տէր ողորմեա . Տէր ողորմեա . Տէր ողորմեա ։

ԱՂՕԹՔ ։

Տէր Աստուած մեր՝ դու պահեա զմեզ խաղաղութեամբ ի գիշերիս յայսմիկ եւ յամե-

նայն ժամանակի ։ Ընդ սուրբ երկիւղ քրիս-
տեական պահեա զմիտս եւ զմտորհուրդս մեր։
Որպէս զի յամենայն ժամ քեզ պահպանեալ
լիցուք յորոգայթից թշնամւոյն ։ Եւ քեզ
հանցուք զօրհնութիւն եւ զփառս Հօր եւ Որ-
դւոյ եւ Հոգւոյդ սրբոյ . այժմ եւ միշտ ։

ԽԱՂԱՂՈՒԹԻՒՆ ԱՄԵՆԵՑՈՒՆ ։

Հրեշտակի խաղաղութեան յանձն արա
զանձինս մեր Տէր զօրութեանց՝ որ եկեալ
պահեսցէ զմեզ անխռովս ի տուէ եւ ի գիշե-
րի, յարթնութեան եւ ի հանգստեան մե-
րում . զի դու ես արարիչ լուսոյ, եւ հաստիչ
գիշերի ։ Եւ այժմ աղաչեմք զքեզ Տէր Աստ-
ուած մեր՝ զհանդիստ գիշերիս շնորհեա՛
խաղաղութեամբ անցուցանել, եւ հաստանիլ
ի պաշտօն առաւօտու յերկրպագութիւն եւ
ի փառաբանութիւն ամենասուրբ Երրորդու-
թեանդ . այժմ եւ ։

Սաղմոս 4 :

Խաղաղութեամբ յայս եւ ի սոյն ննջեսցուք եւ զարթիցուք, զի դու Տէր՝ միայն աւանձին յուսով քո բնակեցուցեր զմեզ :

Ի կարդալ իմում լուար ինձ Աստուած ըստ արդարութեան, ի նեղութենէ ինձ անդորր արարեր . ողորմեա՛ ինձ եւ լուր աղօթիս իմոց :

Որդի՛ք մարդկան մինչեւ յե՞րբ էր խըստասիրտք, ընդէ՞ր սիրէք զնանրութիւն եւ խնդրէք զստութիւն :

Ծաներո՛ւք զի սքանչելիս արար Տէր սրբոյ իւրում, եւ Տէր լուիցէ ինձ ի կարդալ իմում առ նա :

Բարկանայք եւ մի՛ մեղանչէք , զոր ինչ ասէք ի սիրտս ձեր՝ յանկողինս ձեր գղջացարուք :

Մատուցէ՛ք պատարագս արդարութեան , եւ յուսացարո՛ւք ի Տէր :

Բազումք ասէին թէ ո՞ ցուցցէ մեզ զբարութիւն Տեառն . նշանեցաւ առ մեզ լոյս

երեսաց քոց, եւ եառուր ուրախութիւն սրտից մերոց ։

Ի պտղոյ ցորենոյ, գինոյ եւ ձիթոյ խրեանց լցուցեր զնոսա ։

Խաղաղութեամբ յայս եւ ի այն ննջեսցուք եւ զարթիցուք, զի դու Տէր՝ միայն առանձին յուսավքս բնակեցուցեր զմեզ ։

Ալելուիա Օրթի ։

Խաղաղութիւն ամենեցուն ։

Եւ ընդ հոգւոյդ քում ։

Երկիւղածութեամբ լուարուք ։

Սրբոյ Աւետարանին՝ որ քատ Յովհաննու ։

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր ։

Պռօսխումէ ։

Ասէ Աստուած ։

Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս ասէ ։

Ամէն ամէն ասեմ ձեզ . եթէ ոչ հատն ցորենոյ անկեալ յերկիր մեռանիցի՝ ինքն միայն կայ . ապա եթէ մեռանիցի՝ բազում արդիւնս առնէ ։ Որ սիրէ զանձն իւր՝ արձակէ

զնա . եւ որ ատեայ զանձն իւր յաշխարհիս յայսմիկ, ի կեանսն յաւիտենականս պահեսցէ զնա : Եթէ ոք զիս պաշտիցէ, զկնի իմ եկեսցէ , եւ ուր եմ եմ , անդ եւ պաշտօնեայն իմ եղիցի . եթէ ոք զիս պաշտիցէ, պատուեսցէ զնա Հայրն իմ :

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր :

Սուրբ խաչիւս աղաչեսցուք զՏէր, զի սովաւ փրկեսցէ զմեզ ի մեղայ՝ եւ կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ : Ամենակալ Տէր Աստուած մեր՝ կեցո՛ եւ ողորմեա՛ :

Պահպանեա՛ զմեզ Քրիստոս Աստուած մեր՝ ընդ հովանեաւ սուրբ եւ պատուական խաչիւդ քով ի խաղաղութեան, փրկեա՛ յերևելի և յաներևոյթ թշնամւոյն : Արժանաւորեա՛ գոհութեամբ փառաւորել զքեզ ընդ Հօր և ընդ սրբոյ Հոգւոյդ . այժմ և :

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս . ամէն :

Հայր մեր որ յերկինս :

Անկանիմք առաջի քոյ սուրբ Աստուածածին՝ և աղաչեմք զանարատ զկոյսդ, բարեխօսեա վասն անձանց մերոց, և աղաչեա զմիածին Որդիդ փրկել զմեզ ի փորձութենէ և յամենայն վտանգէից մերոց։

ՄԱՂԹԱՆՔ ՁՕՐԱՒՈՐՔ ԱՐՀԱՒՐԱՑ ԳԻՇԵՐԱՑՆՈՑ, ԱՍԱՑԵԱԼ ՍՐԲՈՅՆ ԳՐԻԳՈՐԻ ՆԱՐԵԿԱՑԻՈՅ. ԺԲ։

Ընկալ քաղցրութեամբ Տէր Աստուած հզօր՝ զդառնայոդիս զաղաչանս. մատիր զթութեամբ առ ապատկառեալս զիմաք. փարատեա ամենապարգև՝ զամօթական տխրութիւնս. բարձ յինէն ո՛զրմած՝ զանբերելի ծանրութիւնս. անջրպետեա հնա՛ բաւոր՝ զմահացու կրթութիւնս. աւարեա մի՛ շտ յաղթօղ՝ զխաբողին հաճութիւնս. բացադրեա վե՛ ընային՝ զմոլեցոյն մառախուղ. կնքեա կե՛ ցուցիչ՝ զկորուսչին ընթացմունս. ցրուեա ծա՛ ծկատես՝ զբմբռնողին չար գոմունս. խորտակեա ա՛ նբննին՝ զմարտողին զիմեց-

մունս։ Տեառնադրեա՛ քո անուամբդ զլուս-
անցոյց երդ յարկիս. պարսկակեա՛ քո ձե-
ռամբդ զառաստաղ տաճարիս. գծագրեա՛ քո
արեամբդ զմուտ սեմոյ սենեկիս. կերպացո՛
զքո նշանդ ի հետս ելից մաղթողիս. ամրա-
ցո՛ քո աջովդ զհանգստեանս խշտի. մաք-
րեսցե՛ս ի հաղբից զծածկարան անկողնոյս.
պահեսցե՛ս քո կամօքդ զտառապեալ անձն
ողբոյս. անխարդա՛խ արասցես զքո չնորհեալ
շունչ մարմնոյս. կացուսցե՛ս շրջափակ զպար-
զօրուդ երկնայնոյ. կարգեսցե՛ս ի դիմի ընդ-
դէմ դիւացն դասու։ Տո՛ւր հանդիստ բերկ-
րութեան մահահանդոյնս նիրհման ի խորու-
թեան գիշերիս, բարեխօսութեամբ հայցո-
ւածոյ սրբոյ Աստուածածնիդ և ամենայն
ընտրելոց։ Ամփոփեալ պարուրեա՛ զպատու-
հան տեսութեանց զդայարանացս խմաստից
անզարհուրելի զետեղմամբ՝ ի ծփական խոտ-
վութեանց, կենցաղական զբաղմանց, անր-
ջական երազոց, խօլականաց ցնորից, յիշա-
տակաւ քո յուսոյդ անվնասելի պաշտպանեալ։
Եւ սթափեալ վերատին ի ննջմանէ ծան-
րութեան, ամենազգաստ արթնութեամբ՝
հոգենորոգ զուարթութեամբ ի քեզ արձա-

նայեալ՝ զայս ձայն մաղթանայ՝ բուրմամբ հաւատոյ քեզ ա՛մենօրհնեալ թագաւոր փառաց անճառիւ՝ փառաբանողաց երկնագումար խմբիւ երգակցեալ յերկինս առաքել ։ Զի դու փառաւորեալ ես յամենայն արարածոյ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։

ԱՂՕԹՔ ՆՈՐԻՆ ՍՐԲՈՅՆ ԳՐԻԳՈՐԻ ՆԱՐԵԿԱՑԻՈՅ. ԽԱ ։

Որդի՛ Աստուծոյ կենդանւոյ օրհնեալ յամենայնի՝ Հօրդ ահաւորի անքննին ծնունդ, որ տկարանայ առ ի քէն և ո՛չ ինչ ։ Որ ի ծաղել անստուեր նշուլիւ ողորմութեան քոյ փառաց հալին մեղք. հալածին դևք. ջնջին յանցանք. խզին կապանք. խորտակին շղթայք. կենդանածնին մահացեալք. բժշկին հարուածք. ողջանան վէրք. բառնին ապականութիւնք. տեղի տան տխրութիւնք. նահանջին հեծութիւնք. փախնու խաւարն. մեկնի մէգն. մերժի մառախուղն. փարատի մռայլն. սպառի աղջամուղջն. վերանայ մութն. գնայ գիշերն. տարագրի տագնապն.

չքանան չարիքն . հալածին յուսահատու-
թիւնքն . և թագաւորէ ձեռն քո ամենակար՝
բաւիչդ ամենայնի : Որ ոչ եկիր կորուսանել
զմարդկան ոգիս՝ այլ կեցուցանել, թո՛ղ ինձ
զանթիւ չարիսն իմ բազում ողորմութեամբդ:
Զի դու միայն ես յերկնի անճառ , և յերկրի
անքննին. ի տարր գոյի, և յեղր ծագայ աշ-
խարհի . սկիզբն ամենայնի և յամենայնի .
ամենայն լրմամբ օրհնեալ ի բարձունս. և քեզ
ընդ Հօր և Հոգւոյդ սրբոյ յաւիտեանս .
ամէն :

ԱՂՕԹՔ ՆՈՐԻՆ ՍՐԲՈՅՆ ԳՐԻԳՈՐԻ ՆԱՐԵԿԱՑԻՈՅ . ՁԹ :

Աստուած և Տէր . կեանք և արարիչ .
ողորմած . գթած . լոյս . երկայնամիտ . անո-
խակալ . մարդասէր . ամենազօրութ . պար-
գևատու . փրկիչ . օրհնեալ . գովեալ . բա-
րեբանեալ : Դարան ամրութեան . պատս-
պարան վստահութեան . առանց նենգու-
թեան բարի . առանց խաւարի ճառագայթ .

քաւիչ մեղաց . ողջայուցիչ վիրաց . անհաս սանելեաց հնարք . անմատչելեաց հպատոր . անյուսութեան ելք . անուն քո խոստովանեալ Աստուծոյ Որդի : Եւ Հօր քո ընդ քեզ հզօրի և ահաւորի, և Հոգւոյդ ամենակալի և ընդ քեզ երկրպագելոյ՝ փառք և պատշտօն զոհաբանութեան յաւիտեանս. ամէն :

ԱՂՕԹՔ ՆՈՐԻՆ ՍՐԲՈՅՆ ԳՐԻԳՈՐԻ ՆԱՐԵԿԱՑՒՈՅ . ՂԴ :

Աստուած յաւիտենական . բարերար և ամենակալ . ստեղծիչ լուսոյ և յօրինիչ դիշերոյ . կեանք ի մահու և լոյս ի խաւարի . յոյս ակն ունողաց և երկայնմտութիւն տարակուսելոյց : Որ ամենարուեստ իմաստութեամբ քո զարձուցանես յայդ զատուերս մահու, աննուա՛ղ ծագումն և անմուտ արեգակն, բանզի ոչ զօրէ ծածկել զփառս տէրութեան քո խաւար դիշերոյ . որում կրկնի ծունր երկրպագութեան ամենայն եղելոյց՝ երկնաւորաց և երկրաւորաց և անդարամետականաց :

Որ լսես զհեծութիւն կապելոյց, և հայիս

յաղօթս խոնարհաց, եւ ընդունիս զինդրը-
ուածս նոցա՝ Աստուած իմ եւ թագաւոր
իմ, կեանք իմ եւ ապաւէն իմ, յոյս իմ եւ
վստահութիւն իմ՝ Յիսուս Քրիստոս Աստ-
ուածդ ամենայնի, սուրբդ հանգուցեալ ի
հոգիս սրբոց մխիթարութիւն վշտաց, եւ
քաւարան մեղուցելոց, որ գիտես զամենայն
յառաջ քան զլինել նոցա։ Առաքեա՛ զպահ-
պանողական զօրութիւն աջոյ քո, եւ փրկեա՛
զիս յերկիւղէ գիշերի եւ ի դիւէ չարէ. որ-
պէս զի զյիշատակ սոսկալի եւ սուրբ քո ան-
ուանդ՝ միշտ համբուրեալ հրթամբք հոգւոյ ըղ-
ձութեան չնչոյ, կեցիս պահպանեալ ընդ այ-
նոսիկ որ կարդան զքեզ ի բոլոր սրտէ։

Եւ ի դրոշմէ խաչի քոյոյ նշանիդ, զոր Աստ-
ուածային արեամբ քո ներկեալ նորոգեցեր,
եւ ինոյն չնորհ որդեգրութեան զմեզ մկրտե-
ցեր, եւ ի փառս պատկերի քո նկարեալ յօ-
րինեցեր. այսու պարգեւօք աստուածակա-
նօք ամաչեսցէ սատանայ. բակտեսցին մե-
քենայքն. բարձցին որոգայթքն. պարտեսցին
զէնքն սայրասուրք. մերժեսցի մեգն.
փարատեսցի խաւարն. մեկնեսցի մառա-
խուղն։ Բազուկ քո հովանասցի, եւ աջ քո

կնքեցէք . վասն զի զթած ես եւ ողորմած . եւ անուն քո կոչեցեալ է ի վերայ ծառայից քոց : Եւ քեզ ընդ Հօր՝ Հոգւովդ սրբով՝ փառք եւ իշխանութիւն յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն :

ԱՂՕԹՔ ՀԱՐԿԱՒՈՐ ԻՒՐԱՔԱՆՉԻՒՐ ԱՆՁԱՆՑ ՀԱՒԱՏԱՑԵԼՈՅ Ի ՔՐԻՍՏՈՍ , ԱՐԱՐԵԱԼ ՍՐԲՈՅՆ ՆԵՐՍԻՍԻ ՇՆՈՐՀԱԼԻՈՅ ՀԱՅՈՅ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ :

Հաւատով խոստովանիմ, եւ երկիր պագանեմ քեզ Հայր եւ Որդի եւ սուրբ Հոգի՞ անեղ եւ անմահ բնութիւն, արարիչ հրեշտակաց եւ մարդկան եւ ամենայն եղելոց . ողորմեա՛ քո արարածոց :

Հաւատով խոստովանիմ, եւ երկիր պագանեմ քեզ անբաժանելի լոյս՝ միասնական սուրբ Երրորդութիւն եւ մի Աստուածութիւն՝ արարիչ լուսոյ եւ հալածիչ խաւարի . հալածեա՛ ի հոգւոյ իմմէ զխաւար մեղաց եւ անդիտութեան, եւ լուսաւորեա՛ զմիտս իմ ի

ժամուա յայսմիկ աղօթել քեզ ի հաճոյս, եւ ընդունիլ ի քէն զխնդրուածս իմ. ողորմեա՛ ինձ բազմամեղիս ։

Հա՛յր երկնաւոր Աստուած ճշմարիտ՝ որ առաքեցեր զորդիդ քո սիրելի ի խնդիր մոլորեալ ոչխարին, մեղայ յերկինս եւ առաջի քո. ընկա՛լ զիս որպէս զանառակ որդին, եւ զգեցո՛ ինձ զպատմուճանն զառաջին զոր մերկացայ մեղօք . ողորմեա՛ քո արարածոյ ։

Որդի՛ Աստուծոյ Աստուած ճշմարիտ՝ որ խոնարհեցար ի հայրական ծոցոյ, եւ առեր մարմին ի սրբոյ կուսէն Մարիամայ վասն մեր փրկութեան, խաչեցար եւ թաղեցար եւ յարեար ի մեռելոց՝ եւ համբարձար փառօք առ Հայր, մեղայ յերկինս եւ առաջի քո . յիշեա՛ զիս որպէս զաւազակն՝ յորժամ դաս արքայութեամբ քով . ողորմեա՛ ։

Հոգի՛ Աստուծոյ Աստուած ճշմարիտ՝ որ իջեր ի Յորդանան եւ ի վերնատունն, եւ լուսաւորեցեր զիս մկրտութեամբ սուրբ աւազանին, մեղայ յերկինս եւ առաջի քո . մաքրեա՛ զիս վերստին աստուածային հրով քո որպէս հրեղէն լեզուօք սուրբ զԱռաքեալսն . ողորմեա՛ ։

Անե՛ղ բնութիւն՝ մեղայ քեզ մտօք իմովք, հոգւով եւ մարմնով իմով. մի յիշեր զմեղս իմ զառաջինս վասն անուանդ քում սրբոյ. ողորմեա՛ ։

Տեսո՛ղ ամենայնի մեղայ քեզ խորհրդով, բանիւ եւ գործով. ջնջեա՛ զձեռագիր յանցանաց իմոց, եւ գրեա՛ զանուն իմ ի դպրութեան կենաց. ողորմեա՛ ։

Քննո՛ղ դաղտնեաց՝ մեղայ քեզ կամաւ եւ ակամայ, գիտութեամբ եւ անգիտութեամբ. թողութիւն շնորհեա մեղաւորիս, զի ի ծնընդենէ սուրբ աւազանին մինչեւ ցայսօր մեղուցեալ եմ առաջի Աստուածութեանդ քո զդայարանօք իմովք, եւ ամենայն անդամօք մարմնոյս. ողորմեա՛ ։

Ամենախնամ Տէր՝ զի՛ր պահապան աչաց իմոց զերկիւղ քո սուրբ ոչ եւս հայիլ յարատ. եւ ականջաց իմոց՝ ոչ ախորժել լսել զբանս չարութեան, եւ բերանոյ իմոյ՝ ոչ խօսիլ զստութիւն, եւ սրտի իմոյ՝ ոչ խորհիլ զչարութիւն, եւ ձեռաց իմոց՝ ոչ գործել զանիրաւութիւն, եւ ոտից իմոց՝ ոչ գնալ ի ճանապարհս անօրէնութեան. այլ ուղղեա՛ զչար-

ժուն սոցա լինել միշտ ըստ պատուիրանաց քոց յամենայնի . ողորմեա ։

Հուր կենդանի Քրիստոս՝ զհուր սիրոյ քո զոր արկեր յերկիր, բորբոքեա յանձն իմ . զի այրեսցէ զաղտ հոգւոյ իմոյ, եւ սրբեսցէ զխիղճ մտաց իմոց, եւ մաքրեսցէ զմեղս մարմնոյ իմոյ, եւ վառեսցէ զլոյս գիտութեան քո ի սրտի իմում . ողորմեա ։

Իմաստութիւն Հօր Յիսուս՝ տո՛ւր ինձ իմաստութիւն, զբարիս խորհիլ եւ խօսիլ եւ գործել առաջի քո յամենայն ժամ . ի չար խորհրդոց, ի բանից եւ ի գործոց փրկեա զիս . ողորմեա ։

Կամեցո՛ղ բարեաց Տէր կամարար՝ մի թողուր զիս ի կամս անձին իմոյ գնալ . այլ առաջնորդեա ինձ լինիլ միշտ ըստ կամաց քոց բարեսիրաց . ողորմեա ։

Սրբա՛յ երկնաւոր՝ տո՛ւր ինձ զարբայութիւն քո զոր խոստացար սիրելեաց քոց . եւ զօրացո՛ զսիրտ իմ ատել զմեղս , եւ սիրել զքեզ միայն, եւ առնել զկամս քո . ողորմեա ։

Խնամո՛ղ արարածոց՝ պահեա՛ նշանաւ խաչի քո զհոգի եւ զմարմին իմ ի պատրանաց

մեղայ՝ ի փորձութեանց դիւայ, եւ ի մարդոյ անիրաւայ, եւ յամենայն վտանգիս հոգւոյ եւ մարմնոյ. ողորմեա՛ ։

Պահապան ամենայնի Քրիստոս՝ աչ քո հովանի լիցի ի վերայ իմ ի տուէ եւ ի գիշերի. ի նստիլ ի տան, ի գնալ ի ճանապարհ, ի ննջել եւ ի յառնել՝ զի մի երբէք սատանեցայց. ողորմեա՛ ։

Աստուա՛ծ իմ՝ որ բանաս զձեռն քո, եւ ընուս զամենայն արարածս ողորմութեամբ քով, քեզ յանձն առնեմ զանձն իմ. զու հոգա՛ եւ պատրաստեա՛ զպէտս հոգւոյ եւ մարմնոյ իմոյ յոյսամէտ մինչեւ յաւիտեան. ողորմեա՛ ։

Դարձուցի՛ չ մոլորելոյ՝ դարձո՛ զիս ի չար սովորութեանց իմոց ի բարի սովորութիւն. եւ բեւեռեա՛ ի հոգի իմ զսոսկալի օր մահուն, եւ զերկիւղ գեհենոյն, եւ զսէր արքայութեանն, զի զղջացայց ի մեղաց, եւ գործեցից զարդարութիւն. ողորմեա՛ ։

Աղբիւր անմահութեան՝ աղբերացո՛ ի սրտէ իմմէ զարտասուս ապաշխարութեան որպէս պոռնկին. զի լուայից զմեղս անձին

իմոյ յառաջքան զելանելն իմ յաշխարհէս . ողորմեա ։

Պարդեւի՛ չ ողորմութեան՝ պարդեւեա ինձ ուղղախառ հաւատով, եւ բարի գործով, եւ սուրբ մարմնոյ եւ արեանքո հաղորդութեամբ գալ առ քեզ . ողորմեա ։

Բարերարդ Տէր՝ հրեշտակի բարւոյ յանձն արասցես զիս քաղցրութեամբ աւանդել զՀոգի իմ, եւ անխառով անցուցանել ընդ չարութիւն այսոցն որ են ի ներքոյ երկնից . ողորմեա ։

Լոյս ճշմարիտ Քրիստոս՝ արժանաւորեա զՀոգի իմ ուրախութեամբ տեսանել զլոյս փառաց քոց ի կոչման աւուրն, և հանդէպ իւր յուսով բարեաց յոթևանս արդարոց մինչեւ յօր մեծի դալստեան քո . ողորմեա ։

Դատաւո՛ր արդար՝ յորժամ գաս փառօք Հօր դատել զկենդանիս և զմեռեալս, մի մոռաներ ի դատաստան ընդ ծառայի քում . այլ փրկեա զիս ի յաւիտենական հրոյն, և ընկալ արա ինձ զերանաւէտ կոչումն արդարոց յերկնից աբբայութիւնդ . ողորմեա ։

Ամենողորմ Տէր՝ ողորմեա ամենայն հա-

տատացելոց ի քեզ, իմոց և օտարաց, ծանօթից և անծանօթից, կենդանեաց և մեռելոց. շնորհեա՛ և թշնամեաց իմոց և ատելեաց զթողութիւն որ առիս յանցանաց, և զարձ՛ զնոսա ի չարեացն զոր ունին վասն իմ, զի ողորմութեան քում արժանի եղիցին. ողորմեա՛ ։

Փառաւորեա՛լ Տէր՝ ընկա՛լ զաղաչանս ծառայիս քո, և կատարեա՛ ի բարի զիանդրուածս իմ բարեխօսութեամբ սրբուհւոյ Աստուածածնին, և Յովհաննու Մկրտչին, և սրբոյն Ստեփաննոսի նախավկային, և սրբոյն Գրիգորի՝ մերոյ Լուսաւորչին, և սրբոց Առաքելոց, Մարգարէից, Վարդապետաց, Մարտիրոսաց, Հայրապետաց, Ճգնաւորաց, Կուսանաց, և ամենայն սրբոց քոց երկնաւորաց և երկրաւորաց ։ Եւ քեզ փառք և երկրպագութիւն անբաժանելի սուրբ Երրորդութեանդ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։

Վասն սրբուհւոյ Աստուածածնին բարեխօսութեանն Տէ՛ր՝ ընկա՛լ զաղաչանս մեր, և կեցո՛ զմեզ ։

Սուրբ զԱստուածածինն և զամենայն

տուրբա բարեխօս արասցուք առ Հայր ի յեր-
կինս, զի կամեցեալ ողորմեսցի՝ և զթացեալ
կեցուսցէ զարարածս իւր : Ամենակալ Տէր :

Ընկալ Տէր՝ զաղաչանս մեր բարեխօսու-
թեամբ սուրբ Աստուածածնին՝ անարատ
ծնողի միածնի Որդւոյ քոյ, եւ աղաչանօք
ամենայն սրբոյ քոյ: Լո՛ւր մեզ Տէր՝ և ողոր-
մեա՛, ներեա՛, քաւեա՛ և թո՛ղ զմեղս մեր: Ար-
ժանաւորեա՛ զոհութեամբ փառաւորել զքեզ
ընդ Որդւոյ և ընդ սրբոյ Հոգւոյդ, այժմ՝ և :

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս,
ամէն :

Հայր մեր որ յերկինս :

Զհանդստեան զաղօթս և զաղաչանս ըն-
կալ մարդասէր Աստուած՝ ի հաճոյս բարե-
բար կամայ քոյ . և մեր մեղայ և բազում
յանցանայն թողութիւն չնորհեա՛ . և քեզ
փառք յաւիտեանս. ամէն :

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր՝ որ պարգե-
ւեցեր զօրս զայս բարեաւ և խաղաղութեամբ
անցուցանել :

Մարդասէր Աստուած՝ զառաջնակոյս դի-

չերս որ ի վերայ մեր դալոց է, ի մեղաց փրկեա՛, ի չարեաց ազատեա՛, և ի գործս բարիս առաջնորդեա՛ ։

Աստուծոյ օրհնութեանցն և փառաբանութեանց արժանի՛ արա զամենայն հաւատացեալս անուանդ քում սրբոյ, և պահեա՛ ի խաղաղութեան ։

Տէր Աստուած մեր՝ տո՛ւր զքո խաղաղութիւնդ ամենայն աշխարհի, բարձ զպատուհան և զպատուհասն ի յարարածոցս ։

Ողորմեա՛ հարց և եղբարց մերոց՝ կենդանեաց և հանգուցելոց ։

Ողորմեա՛ զեկեղեցի շինողաց, երախտաւորաց, եւ այնոցիկ որք տան զտուրս ողորմութեան դպրատանց, եւ ջանան միշտ հաստատուն պահել ։

Տէր Աստուած՝ օգնեա՛ թագաւորացն Քրիստոնէից, եւ իշխանացն բարեպաշտից, զօրաց եւ զաւակաց նոցին՝ պահելով ի խաղաղութեան ։

Տէր Աստուած մեր՝ պահեա՛ զմեզ ամենայն պարագայիւք՝ ամբողջ եւ անխռով ի կամս ողորմութեան քոյ ։

Նշանաւ սուրբ եւ պատուական խաչիւ

բոյ հալածեալ զերեւելի եւ զաներեւոյթ թշնամին ի սահմանաց մերոց եւ ի բնակութենէս մերմէ . փրկեա զմեզ ի հրոյն յաւիտենից, եւ արժանի արա երանաւէտ կենացն անվախճանից, եւ քեզ փառք յաւիտեանս . ամէն ։

ԱՂՕԹՔ ՍՐԲՈՅՆ ՆԵՐՍԷՍԻ ԼԱՄԲՐՈՆԱՑԻՈՅ ԱՌ ԽԱՉԵԼԵԱԼՆ ՔՐԻՍՏՈՍ ։

Առ քեզ ակնարկեմ աղբիւր Ջրոյ կենդանւոյ՝ եւ աղաղակեմ թէ ընդէ՞ր է ինձ սրբութեան ծարաւել, երբ դու ես իմ սրբութիւն. կամ ընդէ՞ր փափաղիմ մաքրութեան, մինչ դու ես իմ մաքրութիւն ։ Այսուհետեւ ուսեալ՝ եթէ դու ես իմաստութիւն, մեղ յԱստուծոյ տուեալ արդարութիւն եւ սրբութիւն, քեզ փափաղիմ, քեզ տուփամ. տո՛ւր իմ ծարաւեալ ոգւոյս զքեզ զովացումն՝ աղբիւր Ջրոյ կենդանւոյ խաղացելոյ ի կեանսդ յաւիտենից ։

Ծարաւիմ ըմպել ի կրկին վտակաց կողիդ, որով եւ սրբեալ սիրով քո զմայլիմ ։ Քաղցնում ուտել զմարմինդ, որով կենդանացեալ անմահ ես լինիմ ։ Փափաղիմ ողջագուրել զխոցուած ձեռացդ, որով հասեալ առ քեզ պատկիմ ։ Տուփամ ակնարկել զդէմդ, որոյ ապտակսն ի վիրաց իմոց բժշկիմ ։ Վաղվաղակի ե՛ւ ինձ Տէր՝ զի նուաղեաց յինէն հոգի իմ ։

Նուաղեցաւ հոգի իմ ի քո անճառդ սիրոյ։ Տոչորեցայ յառ քեզ տուխանայս ո՛վ վասն իմ խաչեալ։ Թալկացայ, յորժամ առ քեզ ակնարկեմ ո՛վ վասն իմ ապտակեալ։ Եւ աղաղակեմ՝ ցո՛յց ինձ զդէմս քո, զի ձայն քո քաղցր է, եւ դէմք քո գեղեցիկ. Ե՞րբ եկիցս երեւեցայց քեզ։

Արդ լո՛ւր ինձ, եւ արբեցո՛ զիս վաղվաղակի քո զիտութեամբդ եւ սիրով. զի եւ յինէն՝ որ հաւատամ ի քեզ, բղխեսցեն աղբիւրք ջրոց կենդանութեան։

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

Յորում առաջի դնին պէտպէս բանք աղօթից՝ զօրաւորք ի բժշկութիւն հոգեւոր հիւանդութեանց՝ բաժանեալ ըստ եօթնեակ աւուրց շաբաթուն, առ մտադիր ընթերցանութիւն իւրաքանչիւր հոգեսիրաց ։

Ի վերջոյ յաւելան խնդրուածք հաշտեցուցիչք Աստուծոյ՝ յաղօթամատոյց գրոց սրբոյն Գրիգորի Նարեկացւոյ, եւ յայլոց երանելի Վարդապետաց ։

Մայր սուրբ սրբեայ զիա, զմիտս զմարմին և զհոգիս։

ՍՂՕԹՔ ՍՈՍԻՕՏԵԱՆ ։

Փառք քեզ Աստուած արթուն բնութիւն, որ ոչ երբէք ննջես պահապանդ Իսրայէլի ։ Որ յանմահ պաշտօնէից քոց իմացական ճայնիւ անդադար օրհնաբանիս ։ Որ եւ զիս զհողեղէն ծառայս քո յանձնեցեր ի պահպանութիւն նոցա . եւ կարգեցեր քնածու բնութեանս զարթուն ծառայսդ ի խնամակալութիւն ։ Զորս եւ շնորհեցեր թմրեցելոյս ճայնատու եւ զարթուցիչ իբրեւ զդիշերային խօսնակս, կանխել ի փառաբանութիւն անուան քո արբոյ, զի եւ ի հողեղինայս հաճեցար առնուլ զօրհնութիւն ։

Գոհանամ զքէն անմատչելի լոյս սուրբ Երրորդութիւն՝ որ զիս ազատեցեր ի խաւարագնայզիւայ՝ ի թշնամեայ փրկութեանիմոյ. եւ ընդ արթուն բնութիւն հրեշտակայդ՝ օրհնաբանակից քեզ արարեր ։ Զինչ տայ քեզ

տրիտուր եւ վոխանակ բարեբարութեանդ Տէրիմ՝ կեանք իմ՝ ցայս իմ, եւ տղբիւր ամենայն բարեաց, եթէ ոչ զկեանս իմ զոր ետուր եւ չնորհեցեր ինձ ի գիշերիս յայսմիկ, բեզ նուիրեցիս ի մշանջենաւոր եւ յանդադար փառաբանութիւն. թէպէտ չեմ բաւական ըստ արժանեաց փառաց քոց օրհնել զքեզ։

Այդ՝ որպէս հրեշտակաց քոց տաս նոր ի նորոյ զզանազան կերպ զքեզ օրհնելոյ՝ եւ երեքսրբենիս փառաբանելոյ. տո՛ւր եւ ինձ ազաչեմ զքեզ՝ արթնութիւն մտաց, նոր օրհնութեամբ զնորոգիչդ կենաց իմոց բարեբանել։ Դու Տէր՝ եւ զառաւօտս խաղաղութեան մինչեւ յերեկոյ չնորհեա՛ ինձ առանց փորձանաց անցուցանել, որ խնդրեմս զարքայութիւն քո խակզբան ամենայն խնդրուածաց իմոց։

Տէր երկնի եւ երկրի, եւ հրամայող ծովու եւ ցամաքի՝ դու եւ զայլ բարիս բնութեան չնորհաց եւ փառաց ողորմութեամբ քով պարգեւեա՛ ինձ, եւ արդար վաստակոց յաւուրս յայսմիկ արժանի՛ արա. որով եւ կարիք իմ եւ իմոցս լցցին, եւ տղքատք ի փշրանաց սե-

զանոյ մեծատանդ յաղեսյին . եւ օրհնեսցեն զքեզ այժմ եւ յաւիտեանս. ամէն ։

Հանգանակ Հաւատոյ ։

Հաւատամք ի մի Աստուած ի Հայր ամենակալ, յարարիչն երկնի և երկրի, երևելեաց և աներևութից ։ Հաւատամք և ի մի Տէր Յիսուս Քրիստոս՝ յորդին Աստուծոյ, ծնեալն յԱստուծոյ Հօրէ միածին, այսինքն յէութենէ Հօր ։ Աստուած յԱստուծոյ, լոյս ի լուսոյ, Աստուած ճշմարիտ յԱստուծոյ ճշմարտէ, ծնունդ՝ եւ ոչ արարած ։ Նոյն ինքն ի բնութենէ Հօր . որով ամենայն ինչ եղեւ յերկինս և յերկրի՝ երևելիք և աներևոյթք ։

Որ յաղագս մեր մարդկան և վասն մերոյ փրկութեան իջեալ յերկնից՝ մարմնացաւ, մարդացաւ, ծնաւ կատարելապէս ի Մարիամայ սրբոյ կուսէն՝ Հոգւով սրբով ։ Որով էառ զմարմին, զհոգի և զմիտս և զամենայն որ ինչ է ի մարդ՝ ճշմարտապէս և ոչ կարծեօք ։ Զարչարեալ, խաչեալ, թաղեալ, յերրորդաւուր յարուցեալ . ելեալ յերկինս նովին

մարմնով՝ նստաւ ընդ աջմէ Հօր ։ Գալոց է նովին մարմնովն և փառօք Հօր դատել զկենդանիս և զմեռեալս . որոյ թագաւորութեանն ոչ գոյ վախճան ։

Հաւատամք եւ ի սուրբ Հոգին յանեղն և ի կատարեալն . որ խօսեցաւ յօրէնս և ի մարգարէս և յաւետարանս ։ Որ էջն ի Յորդանան . քարոզեաց յառաքեալսն . և բնակեցաւ ի սուրբսն ։

Հաւատամք և ի մի միայն ընդհանրական և առաքելական եկեղեցի ։

Հաւատամք ի մի մկրտութիւն, յապաշխարութիւն ի քաւութիւն և ի թողութիւն մեղաց ։ Ի յարութիւն մեռելոց , ի դատաստանն յաւիտենական՝ հոգւոց և մարմնոց, յարքայութիւն երկնից և ի կեանսն յաւիտենական ։

Իսկ որք ասեն, էր երբեմն յորժամ ոչ էր որդի, կամ էր երբեմն յորժամ ոչ էր սուրբ հոգին . կամ թէ յոչէից եղեն , կամ յայլմէ էութենէ կամ ի գոյութենէ ասեն լինել զանեղ որդին Աստուծոյ, կամ զսուրբ հոգին . և թէ՝ փոփոխելիք են կամ այլայլելիք . դայն-

պիսի ասայօղան նպտակ կաթողիկէ և առա-
քելական եկեղեցի ։

Ի սրբոյ յուսառուչէն մերմէ ասացնալ ։

Իսկ մեք փառաւորեսցուք որ յառաջ քան
զյաւիտեանս, երկիր պագանելով սրբոյ Եր-
րորդութեանն և մի Աստուածութեան Հօր և
Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ, այժմ և միշտ և յա-
ւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։

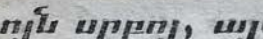

Փառաբանութիւն ։

Փառք ի բարձունս Աստուծոյ, և յեր-
կիր խաղաղութիւն, ի մարդիկ հաճութիւն ։
Եւօրհնութիւն քեզ ի բարձունս. օրհնեալ ես
Տէր Աստուած մեր՝ օրհնեմք զքեզ, և գո-
վեմք զքեզ ։ Խոստովանիմք Տէր զքեզ, և
երկիր պագանեմք քեզ. փառաւորեմք ըզ-
քեզ. գոհանամք Տէր՝ զքէն վասն մեծի փա-
ռաց քոց

Տէր թագաւոր սուրբդ երկնային՝ Աստուած և հայր ամենակալ։ Տէր և որդի Հոր միածին Յիսուս Քրիստոս և սուրբ որդի։ Տէր Աստուած զառն Աստուծոյ և որդի Հոր, որ առեր զմեղս ի կուսէն։ Ողորմեցար, բարձեր զմեղս աշխարհի, և արդ ընկալ զաղաչանս մեր։

Սուրբդ որ նստիս ընդ աջմէ Հօր՝ ողորմեա՛ց մեզ։ Զի դու միայն սուրբ, դու միայն բարձրեալ ես, դու միայն Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս։ Տէր և Հոգիդ սուրբ, որ ի փառս Աստուած ընդ Հօր. ամէն։

Եւ յամենայն ժամ օրհնեմք զքեզ, և գովեմք զանուն սուրբ քո յաւիտեան և յաւիտեանս յաւիտենից։ Արժանի՛ արա Տէր՝ զօրս զայս խաղաղութեամբ, և առանց մեղայ պահեա՛ զմեզ։ Օրհնեալ ես Տէր Աստուած հարցն մերոց՝ գովեալ եւ փառաւորեալ է անուն սուրբ քո յաւիտեանս. ամէն։

Օրհնեալ Տէր՝ ուսո՛ ինձ զարդարութիւնս քո. օրհնեալ Տէր՝ ուսո՛ ինձ զարդարութիւնս քո. օրհնեալ Տէր՝ ուսո՛ ինձ զարդարութիւնս քո։

Տէր՝ ապաւէն եղեր մեր ազգէ յազգ։ Ես աղաչեմ Տէր ողորմեա՛ ինձ, եւ բժշկեա՛ զանձն իմ, ես մեղայ քեզ։ Յո՛յց մեզ Տէր՝ զողորմութիւնս քո, եւ զփրկութիւնս քո տո՛ւր մեզ։

Տէր՝ ողորմութիւն քո յաւիտեան, զգործս ձեռայ քոյ մի՛ անտես առներ։ Տէր իմ՝ զքեզ ապաւէն ինձ արարի, ուստ՛ ինձ առնել զկամս քո, զի դու ես Աստուած իմ։

Ի՞նչն է Տէր՝ աղբիւր կենդանութեան, եւ լուսով երեսայ քոյ տեսանեմք զլոյս։ Ծաղեա՛ զողորմութիւնս քո՝ որք ճանաչեն զքեզ Տէր։

ԱՂՕԹՔ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ ԻՒՐԱՔԱՆՉԻՒՐ ԱՒՈՒՐ։

Յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ. ամէն։

Հայր մեր որ յերկինս՝ սո՛ւրբ եղիցի անուն քո. եկեսցէ՝ արքայութիւն քո. եղիցին կամք քո որպէս յերկինս եւ յերկրի։ Զհաց մեր հանապազորդ՝ տո՛ւր մեզ այսօր. թո՛ղ մեզ զպարտիս մեր՝ որպէս եւ մեք թողումք մերոց

պարտականաց . եւ մի՛ տանիր զմեզ ի փորձութիւն . այլ փրկեա՛ զմեզ ի չարէ . զի քո է արքայութիւն եւ զօրութիւն եւ փառք յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։

Տէր՝ եթէ զչրթունս իմ բանաս, բերան իմ երգեսցէ զօրհնութիւնս քո ։

Տէր՝ եթէ զչրթունս իմ բանաս, բերան իմ երգեսցէ զօրհնութիւնս քո ։

Օրհնեալ համագոյ եւ միասնական անբաժանելի սուրբ Երրորդութիւն՝ Հայր եւ Որդի եւ Հոգի սուրբ . այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն ։

Տէր՝ զի բազում՝ եղեն նեղիչք իմ, եւ բազումք յարեան ի վերայ իմ ։

Բազումք ասէին զանձնէ իմմէ, թէ չիք փրկութիւն սորա առ Աստուած իւր ։

Այլդու Տէր՝ օգնական իմ ես, փառք իմ և բարձրացուցիչ գլխոյ իմոյ ։

Զայնիւ իմով ես առ Տէր կարդացի, եւ լուաւ ինձ ի լեռնէ սրբոյ իւրմէ ։

Ես ննջեցի եւ ի քուն եղէ, զարթեայ եւ Տէր ընդունելի իմ է ։

Ո՛չ երկեայց ես ի բիւրաւոր զօրաց նոցա, որք շուրջանակի պատեալ պաշարեալ պահէին զիս ։

Արի՛ Տէր՝ եւ փրկեա՛ զիս Աստուած իմ. զի դու հարեր զամենեսեան որք էին ընդիս թշնամութեամբ ի տարապարտուց, եւ զատամունս մեղաւորաց փշրեսցես ։

Տեառնդ է փրկութիւն, ի վերայ ժողովրդեան քոյ օրհնութիւն քո ։

Տէր Աստուած փրկութեան իմոյ, ի տուէ կարդացի եւ ի գիշերի առաջի քո ։

Մտցեն աղօթք իմ առաջի քո Տէր՝ խոնարհեսցի ունկն քո ի խնդրուածս իմ ։

Զի լցաւ չարչարանօք անձն իմ, եւ կեանք իմ ի դժոխս մերձեցան, եւ համարեցայ ես ընդ այնոսիկ որք իջանեն ի գուբ ։

Եղէ ես որպէս մարդ առանց օգնականի, եւ ի մեռեալս ազատ ։

Որպէս զվիրաւորս, որք ննջեն ի գերեզմանս ։

Զորս դու ոչ յիշեցեր, նոքա ի ձեռանէ քումմէ մերժեցան ։

Եդին զիս ի գբի ներքնումն, ի խաւարի եւ ի ստուերս մահու ։

Ցիս հաստատեցաւ սրտմտութիւն քո, զաժենայն զբօսանս քո ածեր ի վերայ իմ։

Հեռի արարեր յինէն զծանօթս իմ, եւ եդին զիս նշաւակ իւրեանց։

Մատնեցայ եւ ոչ ելանէի, աչք իմ տկարացան յաղքատութենէ։

Աղաղակեցի առ Տէր զօրհանապազ, եւ համբարձի առ քեզ զձեռս իմ.

Մի թէ մեռելո՞ց առնիցես զսքանչելիս քո, կամ բժիշկք յարուցեալ՝ խոստովան առնիցին առ քեզ։

Մի թէ պատմեսցէ՞ ոք երբէք ի գերեզմանի զողորմութիւնս քո, կամ զճշմարտութիւնս քո ի կորստեան։

Մի թէ ճանաչեսցի՞ն ի խաւարի սքանչելիք քո, կամ արդարութիւն քո յերկիր մոռացեալ։

Ես առ քեզ Տէր՝ աղաղակեցի, առաւօտուն աղօթք իմ ժամանեսցեն առ քեզ։

Ընդէ՞ր Տէր՝ մերժես զանձն իմ, կամ դարձուցանես զերեսս քո յինէն։

Տնանկ և վաստակաւոր եմ ես ի մանկութենէ իմմէ, ի բարձրութենէ խոնարհեցայ և տիշեցայ։

Ցիս հաստատեցաւ բարկութիւն քո, արհաւիրք քո խռովեցուցին զիս։

Շրջեցան զինեւ որպէս ջուր, զոր ամենայն պաշարեցին զիս ի միասին։

Հեռի արարեր յինէն զբարեկամս իմ եւ զծանօթս իմ վասն թշուառութեան իմոյ։

Օրհնեա՛ անձն իմ զՏէր, և ամենայն ոսկերք իմ զանուն սուրբ նորա։

Օրհնեա՛ անձն իմ զՏէր, եւ մի՛ մոռանար զամենայն տուրս նորա։

Ո բաւէ զմեղս քո, բժշկէ զամենայն հիւանդութիւնս քո։

Ո փրկէ յապականութենէ զկեանս քո, պսակէ զքեզ ողորմութեամբ և գթութեամբ։

Ո լնու ի բարութենէ զցանկութիւն քո, նորոգեսցի որպէս արծուոյ մանկութիւն քո։

Ա՛ռնէ ողորմութիւնս Տէր, և իրաւունս ամենայն զրկելոց։

Եղայց Տէր զճանապարհս իւր Մովսէսի, և որդւոցն Իսրայէլի զկամս իւր։

Գթած ողորմած է Տէր, երկայնամիտ և բազումողորմ։

Ո՛չ խսպառ բարկանայ մեզ Տէր, և ո՛չ յաւիտեան պահէ ոխս։

Ոչ ըստ մեղաց մերոց արար մեզ տէր, և ոչ ըստ անօրէնութեան մերում հատոյց մեզ։

Այլ որպէս բարձրեն երկինք յերկրէ, այնպէս զօրացոյց տէր զողորմութիւն իւր ի վերայ երկիւղածաց իւրոց։

Որչափ հեռի են արեւելք յարեւմտից, այնչափ հեռի արար ի մէնջ զանօրէնութիւնս մեր։

Որպէս գթայ Հայր ի վերայ որդւոց իւրոց, այնպէս գթասցի տէր յերկիւղածս իւր։

Զի նա գիտայ զստեղծուածս մեր, և յիշեայ թէ հող եմք։

Մարդոյ որպէս խոտոյ են աւուրք իւր, որպէս ծաղիկ վայրի այնպէս ծաղկի։

Զնչէ ի նմա հողմ և ոչ է, և ոչ ևս երևի տեղի նորա։

Բայց ողորմութիւն տեառն ճնայ յաւիտեանս յաւիտենից ի վերայ երկիւղածաց իւրոց, և արդարութիւն նորա յորդւոց մինչև յորդիս։

Որք պահեն զուխտս նորա, յիշեն զպատուիրանս նորա և առնեն զնա։

Տէր յերկինս պատրաստեաց զաթոռ իւր, արքայութիւն նորա ամենեցուն տիրէ։

Օրհնեցէ՛ք զտէր ամենայն հրեշտակք նորա, հզօրք զօրութեամբ ոյք առնէք զբան նորա՝ ի լսել ձայնի պատգամաց նորա ։

Օրհնեցէ՛ք զտէր ամենայն զօրութիւնք նորա, պաշտօնեայք և արարողք կամաց նորա ։

Օրհնեցէ՛ք զտէր ամենայն գործք նորա, զի ընդ ամենայն տեղիս է տէրութիւն նորա . օրհնեա՛ անձն իմ զտէր ։

Տէր՝ լո՛ւր աղօթից իմոց, ո՛ւնկն դիր խնդրուածոց իմոց ճշմարտութեամբքով ։

Լո՛ւրինձ արդարութեամբքով, և մի՛ մտաներ ի դատաստան ընդ ծառայի քում, զի ոչարդարանայ առաջի քո ամենայն կենդանի։

Հալածեաց թշնամին զանձն իմ, խոնարհ արար յերկիր զկեանս իմ, և նստոյց զիս ի խաւարի որպէս մեռեալ յաւիտենից ։

Զանձրացաւ յիս հոգի իմ, և սիրտ իմ խռովեցաւ յիս ։

Յիշեցի զաւուրսն զառաջինս, խորհեցայ յամենայն գործս քո . յարարածս ձեռաց քոց խորհեցայ, եւ համբարձի առ քեզ զձեռս իմ։

Անձն իմ որպէս երկիր ծարաւի է առ քեզ, վաղվաղակի լո՛ւր ինձ տէր զի նուաղեցաւ յինէն հոգի իմ։

Մի դարձուցաներ զերեսս քո յինէն. նմա-նիսիմ այնոցիկ ոյք իջանեն ի գուբ ։

Լսելի արա ինձ առաւօտու զողորմութիւնս քո, զի ես ի քեզ տէր՝ յուսացայ ։

Ցոյց ինձ ճանապարհ յոր և գնացից, զի առ քեզ տէր համբարձի զանձն իմ ։

Փրկեա՛ զիս ի թշնամեաց իմոց տէր՝ զի զքեզ ապաւէն ինձ արարի ։

Ուսո՛ ինձ առնել զկամս քո, զի դու ես Աստուած իմ ։

Հոգի քո բարի առաջնորդեսցէ ինձ ի յերկիր ուղիղ ։

Վասն անուան քո տէր՝ կեցուցես զիս արդարութեամբ քով, հանցես ի նեղութենէ զանձն իմ ։

Ողորմութեամբ քով սատակեսցես զթշնամիս իմ, և կորուսցես զամենայն նեղիչս անձին իմոյ, զի ես ծառայ քո եմ ։

ԿԻՐԱԿԻ ԱԻՈՒՐ։

Յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ. ամէն։

Հայր մեր որ յերկինս՝ սո՛ւրբ եղիցի անունքո. եկեսցէ արքայութիւնքո. եղիցին կամքքո որպէս յերկինս և յերկրի. զհաց մեր հանապազորդ՝ տո՛ւր մեզ այսօր. թո՛ղ մեզ զպարտիս մեր՝ որպէս և մեք թողումք մերոց պարտապանաց. և մի՛ տանիր զմեզ ի փորձութիւն. այլ փրկեա՛ զմեզ ի չարէ. զի քո է արքայութիւն և զօրութիւն և փառք յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Սաղմոս ապաշխարութեան։

Տէր՝ մի՛ սրտմտութեամբքով յանդիմաներ զիս, և մի՛ բարկութեամբքով խրատեր զիս։

Ողորմեա՛ ինձ Տէ՛ր՝ զի հիւանդ եմ ես, բժշկեա՛ զանձն իմ զի խռովեցան ոսկերք իմ։

Անձն իմ յոյժ խռովեցաւ, և դու տէր մինչև յե՞րբ։

Դա՛րձ տէ՛ր և փրկեա՛ զանձն իմ, կեցո զիս տէր ըստ ողորմութեան քում։

Զի ո՛չ ոք է որ ի մահու յիշէ զքեզ, կամ ի դժոխս խոստովան առնիցի առ քեզ։

Վաստակեցայ ես ի հեծութեան իմում, լուացի զամենայն գիշեր զմահիճս իմ, եւ արտասուօք իմովք զանկողինս իմ թացի։

Խռովեցաւ ի սրտմտութենէ ակն իմ, եւ մաշեցայ ես ի վերայ ամենայն թշնամեաց իմոց։

Ի բա՛ց կացէք յինէն ամենեքեան, որք գործէք զանօրէնութիւն։

Լուաւ տէր ձայնի լալոյ իմոյ, լուաւ տէր աղօթից իմոց, և տէր զխնդրուածս իմ ընկալաւ։

Ամաչեսցեն եւ խռովեսցին յոյժ ամենայն թշնամիք իմ, դարձցին յետս եւ ամաչեսցեն յոյժ, վաղվաղակի եւ խռովեսցին։

Շարական ապաշխարութեան։

Աստուած բազումողորմ՝ խնայեա յարաբաձս քո Հայր ամենակալ՝ եւ ողորմեա։ Արեգական արդարութեան՝ ծագեա ի հոգիս մեր զլոյս ճշմարտութեան, եւ ողորմեա։ տուր մեզ տէր զիսաղաղութիւն, եւ փրկեա ի նեղչաց մերոց Հոգիդ ճշմարտութեան՝ եւ ողորմեա։

Ի նեղութեան խմում օգնեա ինձ տէր՝ որպէս երբեմն Յովնանու, եւ ողորմեա։ Ի յանցանաց խմոց մաքրեա զիս տէր՝ որպէս երբեմն զմաքսաւորն, եւ ողորմեա։ Ի նենդաւոր չրթանց փրկեա զիս տէր՝ եւ յարենէ ապրեցո՛, եւ ողորմեա։

Վտանգիմ ի բազմութենէ մեղաց խմոց, Աստուած խաղաղութեան՝ օգնեա ինձ։ Ալէկոծիմ հոգմովանօրէնութեան խմոց, թագաւոր խաղաղութեան՝ օգնեա ինձ։ Ի խորս մեղաց ծովու տարաբերեալ ծփիմ, նաւապետ բարի՝ փրկեա զիս։

Ծով կենցաղոյս հանապազ զիս ալէկոծէ։

Մրրկեալ ալիք թշնամին ինձ յարուցանէ։ Նաւապետ բարի՝ լե՛ր անձին իմոյ ապաւէն։

Մերձ եմ յընկղմիլ օգնեա՛ ինձ նաւապետ բարի՝ քանզի ծանրացան ի վերայ իմ բեռինք մեղաց։ Աստուա՛ծ՝ յօգնել ինձ փութա՛, քանզի խորք չարեաց ընկղմեն զիս յանդունդս. այլ դո՛ւ նաւապետ՝ լե՛ր եւ ինձ ձեռնտու։ Փրկեա՛ ի վտանգէ զնաւաբեկս ի յալեաց ծովուս, քանզի կորնչիմ ի մեղաց անօրէնութեան իմոյ։

Աղաչեմ զքեզ տէ՛ր՝ պարգեւեա՛ ինձ ապաշխարութեամբ լուանալ զմեղս իմ եւ ողորմեա՛։ Զարտասուս իմ եւ զհառաչանս սրտի իմոյ մարդասիրութեամբդ քո ընկալ տէ՛ր՝ եւ ողորմեա՛։ Մերձեսցին խնդրուածք իմ առաջի քո տէր՝ բարերարութեամբդ քո խնայեա՛ յիս եւ ողորմեա՛։

ԱՂՕԹՔ ԱՌ ՀԱՅՐՆ ԵՐԿՆԱՒՈՐ Ի ԲԱՆԻՑ ԵՐԱՆԵԼԻՈՅՆ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԳԱՌՆԵՑԻՈՅ։

Յաւիտենից Աստուած եւ արարիչ բոլորից՝ որ ամենակարող զօրութեամբ քով ի սկզբանէ արարեր զերկինս եւ զերկիր. յայսմ աւուր գոյացուցեր զլոյս հրամանաւ քով, եւ զրոշեցեր զլոյսն ի խաւարէն։ Ահա խաւարեալս ազգի ազգի անօրէնութեամբ աղաչեմ զքեզ տէր իմ եւ Աստուած իմ բարերար եւ բազումողորմ՝ ծագեա առիս զողորմութեան զլոյս քո, եւ մերժեա յինէն զխաւարային խորհուրդս չարին, որով անկեալ կործանեցայ յանդունդս կորստեան, եւ կամ ի տարակուսի։

Որ յամենայնի կարող ես եւ հզօր, լոյս անստուեր, աղբիւր անսպառ բարեաց, կենդանութեան պարգեւատու, ցոլացո՛ յիս զփայլումն սրբարար շնորհաց Հոգւոյդ քո սրբոյ, եւ մաքրեա զսիրտ իմ եւ զհոգի ի մթութենէ մեղաց իմոց եւ յամենայն աղտեղութենէ, որով հլացեալ՝ ոչ կարեմ հայիլ ի լոյս աստ-

ուածային պատուիրանաց քոց, եւ գնալ ի ճանապարհս արդարութեան ։

Ամենահայեաց ակն եւ աննիրհելի պահապան նորոյս Իսրայէլի, որ նստիս ի քրովբէս եւ հայիս յանդունդս՝ նայեա՛ց աչօք քաղցրութեան յապիկար ծառայս քո, որ խորասուզեալ յանդունդս մեղաց՝ չունիմ կար եւ զօրութիւն ելանել ինքնին, եւ չի՛ք իմ ձեռնտու եւ օգնական ազատել զիս յանհնարին տարակուսանաց. այլ դո՛ւ անարգամեծար տէր՝ լե՛ր ինձ այցելու եւ պաշտպան, եւ զերծո՛ զիս ի խորոց աստի չարեաց ամբաւից աննահանջելի հրամանաւ քով. զի չի՛ք ինչ որ արգելուլ կարիցէ զամենակարող զօրութիւն քո ։

Աղաչեմ զքեզ ողորմած՝ առաքեա՛ առ իս զհոգի աստուածութեան քո, որ չրջելով ի վերայ ջուրց կենդանագործէր զարարածս քո. զի ծննդաբեր արասցէ զամբութիւն մտաց իմոց ի հաճոյական բանից մաղթանս յընդունելութիւն կամաց բարձրելոյդ. զի ես ինձէն առանց նպաստից նորին զոր ինչ արժանի է հայցել՝ ո՛չ գիտեմ ։

Զի նա որ քննէ զամենայն եւ զխորս Աստուծոյ, գիտէ նա և զպէտս մեր եւ զկարիս առաւել քան զոր խնդրեմք եւ իմանամք. եւ գթացեալ ի տկարութիւնս մեր ուսուցանէ մեզ զնոսին հայցել հաւատով, եւ զտանել առ ի քէն հանդերձ թողութեամբ մեղաց մերոց։

Մի ընկենուր զիս յերեսաց քոց բարեբանեալ՝ որ ոչ կացի յուխտին իմում զոր ուխտեցի քեզ յաւուրն փրկութեան, եւ ոչ զգուշացայ կալի ճանապարհս օրինաց քոց. այլ իշխանին մոլորութեան անսացեալ խրատու՝ զառածեցայ յերկնագնաց պողոտայէդ ի փշայեղց մացառս մեղաց եւ մահու. այլ դու խնամակալ՝ որ ոչ ճանձրանաս ի բարերարելոյ, եւ ոչ յագիս յողորմածութենէ. Հոգւով պետութեան քո հաստատեա զիս ի պատուիրանս քո անդրդուելի՝ ուղղել վերսին զգնացս ոտից իմոց առ տուիչդ կենաց։

Արդ դու կարող եւ մարդասէր՝ որ յառաջ քան զլինելութիւն երկնի և երկրի պատրաստեցեր զարքայութիւնդ ի ժառանգութիւն սրբոց քոց, սրբեա՛ եւ զիս յամենայն անօրէնութենէ իմմէ, եւ արժանաւորեա՛ ընդ նո-

սին յարբայութեան քում յերկինս գոհութեամբ փառաւորել զամենազօր տէրութիւնդ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։

ՆՈՐԻՆ ԵՐԱՆԵԼԻՈՅՆ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԳԱՌՆԵՑԻՈՅ ԱՂՕԹՔ ԱՌ ԱՍՏՈՒԱԾ ։

Տէ՛ր տէր Հայր եւ Աստուած Աստուած կենաց իմոյ՝ անկանիմ առաջի քո, եւ աղաչեմ զքեզ՝ հայեա՛ ի տառապանս ծառայիս քոյ, եւ խնայեա՛ ի մոլորեալ մեղօք անձն իմ։ Բժշկեա՛ զրեկեալս, եւ կանգնեա՛ զգլորեալս։ Դարձ՛ սպեղանի խոցեալ ոգւոյս, եւ պատեա զվէրս վիրաւորելոյս ։ Վերականգնեա՛ զիս. քանզի կորեայ եւ կործանեցայ բազում անօրէնութեամբս . եւ չարիք իմ բարձրացան քան զգլուխ իմ։ Տոռունք մեղայ պատեցան զինեւ եօթնպատիկ, եւ սխալանք իմ պաշարեցին զիս, եւ ոչ գոյ թիւ անզգամութեան իմոյ ։ Քեզ մեղայ փրկութիւնդ յաւիտենից՝ ո՛չ չունիմ վստահութիւն կոչել զանուն ահաւորիդ ի վերայ վսերիս ։ Հարան յիս փուչք

մեղաց իմոց. եւ ամօթ երեսաց իմոց ծածկեաց զիս ։

Եւ արդ՝ տէր իմ տէր՝ առ ո՞ ապաւինեցայց, և կամ զո՞ արարիչ ինձ յոյս և ապաւէն փրկութեան ։ Բայց թէպէտ եւ բազում անգամ բարկացուցի զբարձրեալդ, սակայն առ քեզ կարդացիչ ։ Մի մտաներ ի դատաստան ընդ ծառայիս քոյ տէ՛ր իմ, եւ մի հաստուցաներ ըստ գործոց իմոց Աստուած իմ Մի սրտմտութեամբ եւ ապառնալեօք սաստեր ինձ տէ՛ր իմ, եւ մի բարկութեամբ ահաբեկեսցես զեղկելիս Աստուած իմ ։ Մի մատներ զմեղուցեալս ի մորմոքումն յաւիտենից կայծականցն տէ՛ր իմ՝ եւ մի յուշարկեր զողորմելիս յանողորմ տանջանսն Աստուած իմ ։ Մի առաքեր զիս ի խաւարն արտաքին տէ՛ր իմ՝ և մի արկաներ աշխարհելիս ի գուբն ապականութեան Աստուած իմ ։ Մի որոշեսցես զիս յերամէ երանելեացն տէր իմ՝ եւ մի զրկեսցես զյանցաւորս ի հաղորդութենէ ընտրելոցն Աստուած իմ ։ Մի զահագին զձայնն ձայնեսցես առիս տէ՛ր իմ, եւ մի անտես առներ զտարակուսեալս ի յաւիտենից օրհնութեանց Աստուած իմ ։ Այլ ողորմա-

թեամբ քով յաւէտ ողորմեա՛ ինձ, և անհաս մարդասիրութեամբ քով զթա՛ յիս ։

Աղաչեմ զքեզ տէ՛ր՝ սրբարար զօրութեամբ քո սրբեա՛ զիս զաղտեղեալս մեղօք. եւ ազատարար իշխանութեամբ քով ազատեա՛ զիս ի դառն վշտաց զեհենոյն ։ Տո՛ւր ինձ տեղի ի լուսափայլ առագաստին, եւ դասեա՛ զտարակուսեալս ի դաս խնամատուն կուսանացն ։ Տո՛ւր տէ՛ր՝ աղաչեմ զքեզ զխոստացեալ բարիսն ընդ ամենայն ընտրեալսն. զի ընդ նոսին փառաւորեցից զամենասուրբ զՅերրորդութիւնդ զՀայր եւ զՈրդի եւ զսուրբ Հոգիդ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։

ԵՐԿՈՒՇԱԲԱԹԻ ԱՒՈՒՐ ։

Յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ ։ ամէն ։

Հայր մեր որ յերկինս ։

Սաղմոս ապաշխարութեան ։

Երանի՜ ում թողութիւն եղև մեղաց, և ծածկեցան ամենայն յանցանք նորա ։

Երանի՜ առն որում ոչ համարի Տէր զմեղս նորա, եւ ոչ գոյ նենգութիւն ի բերան նորա։

Լռեցի ես և մնաչեցան ամենայն ոսկերք իմ, առ աղաղակել ինձ առ Տէր զօրհանապաղ ի տուէ և ի գիշերի ։

Ծանրացաւ ձեռն քո ի վերայ իմ, դարձայ ի թշուառութիւն զի հարան յիս փուշք ։

Զմեղս իմ ցուցից քեզ, և զանօրէնութիւնս իմ ո՛չ ծածկեցից ի քէն ։

Ասացի թէ պատմեցից ինձէն զմեղս իմ, և դու թողցես զամենայն ամբարշտութիւնս մեղաց իմոց ։

Վասն այսորիկ յաղօթս կացցեն առ քեզ ամենայն սուրբք ի ժամ ընդունելի ։

Բայց միայն ի ջուրցն հեղեղաց բազմաց, որք առ նոսա ինչ ոչ մերձեսցին ։

Դո՛ւ ես ապաւէն իմ ի նեղութենէ յայսմանէ, որ շուրջ եղեն զինեւ ։

Ցընծութիւն իմ փրկեա՛ զիս յայնցանէ, որք պատչարեցին զիս ։

Իմաստուն արարիչ զքեզ և խելամուտ ի ճանապարհ յոր եւ գնասցես. եւ հաստատեսցիս ի վերայ քո զաչս իմ։

Մի լինիք որպէս զձիս եւ զջորիս զի ոչ գոյ ի նոսա իմաստութիւն, ի սանձս եւ ի դանդանաւանդս ճմլեսցես զկզակս նոցա, զի առ քեզ ինչ ոչ մերձեսցին։

Բազում տանջանք են մեղաւորաց, բայց ոչ յուսան ի Տէր՝ ողորմութիւն տեսանն չուրջ եղիցի զնոքօք։

Ուրախ եղերուք եւ ցնծայէք արդարք ի տէր. պարծեցարուք ամենեքեան ոչ ուղիղ էք սրտիւք։

Շարական ապաշխարութեան։

Հայր բազումողորմ խոստովանիմ առ քեզ որպէս զանառակ որդին, թող ինձ զմեղս իմ եւ ողորմեա։ Տէր որ գթացար ի կինն քանանացի, գթա՛ եւ յիս ի մեղաւորս և ողորմեա։ Տէ՛ր որ դարձուցեր զմաքսաւորն ի գիտութիւն ճշմարտութեան, դարձ՛ և զիս զմոլորեալս եւ ողորմեա։

Աղաչեմ զքեզ Հայր երկնաւոր՝ մի դարձուցաներ զերեսս քո յինէն, զի նեղեալ եմ ես վաղվաղակի լուր ինձ տէր։ Մոլորեալ անձն իմ անօրէնութեամբ՝ մի կորուսաներ զիս տէր՝ ըստ անօրէնութեան իմոյ որ խնդրողդ ես մոլորեալ ոչխարիս։ Ծանրացեալ մեղօք ընկղմի անձն իմ, ընկալ զիս որպէս երբեմն զՊետրոս՝ որ ծփիմն ալիկոծեալ յանցանօք։

Մեղաք մինչև յերկինս, և զարդար զցասումն քո շարժեցաք ի մեզ, տէր՝ ըստ մեծի քում ողորմութեանդ ողորմեա՛ մեզ։ Լիջաք մինչ ի դժոխս՝ ընկղմեալք յանօրէնութեան մերում, տէր՝ յիշեա՛ զդինս արեան որդւոյ քո եւ ողորմեա՛։ Հալածեա՛ ի մէնջ տէր՝ նշանաւ խաչի քո զընդդիմամարտ եւ զաներեւոյթ դաղանն, եւ մի՛ տար յապականութիւն զքո ժառանգութիւնս։

Ցոյս իմ ես դու տէր՝ քաւիչ յանցանաց իմոց, մի՛ անտես առներ զբղխումն արտասուաց իմոց, ողորմեա՛ ինձ Աստուած։ Աղաքեզ ապաւինեցայ որպէս զանառակ որդին, Հայր՝ մեղայ յերկինս եւ առաջի քո, ողոր-

մեա՛ ինձ Աստուած։ Փրկեա՛ զիս Աստուած ի բաղում մեղաց իմոց, արա՛ արժանի քոյին սուրբ արքայութեանդ, ողորմեա՛ ինձ Աստուած։

Ծով մեղաց իմոց զիս ալէկոծէ. որ ես նաւապետ բարի՝ շնորհեա՛ ինձ նաւահանգիստ Հայր ամենակալ։ Խորք պատրանաց զիս կորուսանեն. այլ դու նաւապետ բարի՝ շնորհեա՛ ինձ նաւահանգիստ Հայր ամենակալ։ Որ միայն իշխանդ ես թողուլ զմեղս. եւ ես աղաչեմ զքեզ տէր՝ թո՛ղ ինձ զմեղս իմ Հայր ամենակալ։

Վիրաւորեալ յանցանօք անձն իմ առ քեզ տէր՝ համբարձի զաչս իմ, թո՛ղ ինձ զմեղս իմ միայն բարեգութ, եւ ողորմեա՛ ինձ Աստուած ըստ մեծի ողորմութեան քում։ Կործանեաց զիս չարադործ թշնամին, եւ կամի խլեալ զիս որսալ, Հայր բարեգութ՝ բժշկեա՛ զվիրաւորեալս, եւ ողորմեա՛ ինձ Աստուած ըստ մեծի ողորմութեան քում։ Անդունդք մեղաց պաշարեցին զիս, զի բազում են քան զաւազ ծովու, առ քեզ տէր՝ պատսպարիմ փրկեա՛ ի վտանգէս, և ողորմեա՛ ինձ

Աստուած՝ ըստ մեծի ողորմութեան քում։

Մաքսաւորն հառաչանօք ի տաճարին էառ զքաւութիւն. նովին ձայնիւն եւ ես գոչեմ, ողորմեա՛ ինձ Աստուած։ Աւազակն աղաղակեր ի խաչին՝ յիշեա՛ զիս տէր. նովին ձայնիւն եւ ես գոչեմ, ողորմեա՛ ինձ Աստուած։ Անառակ որդին աղերսանօք աղաչեր զքեզ Հայր՝ մեղայ յերկինս եւ առաջի քո. նովին ձայնիւն եւ ես գոչեմ, ողորմեա՛ ինձ Աստուած։

Անկանիմ առաջի քո եւ խնդրեմ զթողութիւն յանցանաց իմոց. մի՛ անտես առներ Հայր՝ զաղաչանս իմ։ Աղաղակեմ որպէս մաքսաւորն, և հեղում զարտասուս իմ առաջի քո որպէս պոռնիկն. մի՛ անտես առներ Հայր՝ զաղաչանս իմ։ Յաներեւոյթ թշնամւոյն պարտեցայ, եւ ի գաղտնի նետից բանսարկուին վիրաւորեցայ. մի՛ անտես առներ Հայր՝ զաղաչանս իմ։

Մեղուցեալ անձամբ կարդամ առ քեզ Հայր երկնաւոր՝ օգնեա՛ ինձ ի նեղութեանս որ մեղօքս եմ մեռեալ օգնեա՛ ինձ։ Վիրաւորեցայ ես յաներեւոյթ թշնամւոյն, բժիշկ

հիւանդաց՝ բժշկեա՛ զիմ զհիւանդութիւնս. որ մեղաքս եմ մեռեալ օգնեա՛ ինձ։ Մոլորեցայ ես որպէս զոչխար կորուսեալ, խնդրօղ զերեալոց՝ խնդրեա՛ զիս զմոլորեալս, որ մեղաքս եմ մեռեալ օգնեա՛ ինձ։

ԱՂՕԹՔ ԱՌ ԵՐՐՈՐԴՈՒԹԻՒՆՆ Ի ԲԱՆԻՑ ԵՐԱՆԵԼԻՈՅՆ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԳԱՌՆԵՑԻՈՅ։

Բարերար եւ ամենակալ՝ յոյս ապաւինի ամենայն տարակուսելոց տէր իմ եւ Աստուած իմ՝ արարիչ էից յանէից եւ նախախնամօղ բոլորից. որ յայսմ աւուր հրամանաւ քով բաժանեցեր զբազմութիւն ջուրց, զբաղցունսն ամբարձեր ի վերս յամպս տեղալ ի վերայ երկրի, ի բղխել զաղբիւրս եւ խաղացուցանել զգետս, և զաղտաղտինս թողեր յերկիր ստորին անսահման խմաստութեամբ. և արկեր անջրպետս ի մէջ նոցա լայն և հոսանուտ զհաստատութիւնն օդոյ, զի վոխադարձ տուրեւառութեամբ ջուրց մշանջենապէս հաղորդիլ կարասցեն ընդ միմեանս

վերինքն եւ ստորինք յօգուտ համօրէն տիե-
ղերաց, և ի պէտս ազգի մարդկան՝ զոր հան-
դերձեալ էիր արարչագործել ի վայելումն
երանաւէտ փառաց Աստուածութեանդ քո ։

Արդ՝ ես որ կամ իբրեւ զքուր ստորին
աղտեղեալ ի ճահիճս զանազան մեղաց գար-
շութեամբ, եւ ապականեալ բազմօրինականո-
րէնութեամբ, առ քեզ պաղատիմ Արարիչ
իմ եւ յոյս՝ բարեգութ կամօքդ վերառեալ
զմիտս իմ ի ստորէ՝ մաքրագործեա՛ որպէս
զքուրան ամպոց յամենայն աղտեղութեանց
քոյովդ սրբութեամբ . եւ զդառնութիւն նե-
խութեան իմոյ ի բա՛ց արա յինէն քոյովդ
քաղցրութեամբ, լինել հաճոյ Աստուածու-
թեան քո կամաց՝ ի գովեստ փառաց անբաւ
շնորհաց քոց ։

Մի՛ հայիր ի բազմութիւն անօրէնութեան
իմոյ որ անարժան եմ գթոյ, եւ մի՛ գարշիր
յինէն վասն զազրութեան յանցանաց իմոց
յորում կամ շաղախեալ . այլ մատիր առիս
անճառելի գթութեամբդ, եւ ողորմեա՛ ինձ
ըստ բազում ողորմութեան քում , զի քաղցր

ես առ ամենեսին որք կարդան առ քեզ, եւ ապաւինին ի քո մարդասիրութիւնդ ։

Դու տէր՝ զանձրեւ զթութեան կամայ քոյ եւ զառատաղեղ ողորմութեան քո զյօղ անձրեւեա՛ ի սիրտ իմ, որ ի սաստիկ ցանկութենէ չարեայց եւ ի տապոյ անօրէնութեան երաշտացեալ, չունի ինչ բերս պտղոյ բարութեան . եւ ոռոգեալ պարարտացո՛ զնորհօր մարդասիրութեան քո՝ բերել զարդիւնս անեղծանելիս ի պաշար մշտնջենաւոր եւ անեղբական կենաց ։

Լո՛ւր ինձ Բարերար՝ քաւեա՛ անպիշաչար՝ եւ արա՛ զծառայս քո արժանի վերին օթեւանացդ ընդ սիրելիս անուան քո արբոյ, եւ ընդ կամարարս հաճոյից Աստուածութեանդ քո որ յերկինս եւ որ յերկրի . զի ընդ նոսին փառաւորեցիս անլռելի օրհնաբանութեամբ զՀայր եւ զՈրդի եւ զսուրբ Հոգիդ՝ այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն։

ԱՂՕԹՔ ՆՈՐԻՆ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԳԱՌՆԵՑԻՈՅ ։

Ա՛ռարիչ բոլորիս Աստուած՝ զթա՛ ի վրէ-

տայեալս , ողորմեա անկելոյս սուաջի քո , պատեա զվերս իմ , թաքչեա զհիւանդութիւնս իմ , սրբեա զաղտեղութիւնս իմ , նորոգեա զհնացեալս , լուսաւորեա զխաւարեալս : Ամենազութ եւ ողորմած , քաղցր և բարերար , մարդասէր եւ ամենախնամ , երկայնամիտ եւ անսիւսաչար՝ զիտեմ ամենեւին զի ամօթալից եմ , եւ չիք համար մեղացս որ շուրջ պատեցան զինեւ , զամենայն զդայութիւնս վարակելով ի հոգս եւ ի ծուխս , ի զբաղանս եւ ի դատարկութիւնս եւ յամենայն ազգի ազգի վնասս :

Այլ ապաւինիմ ի քո անճառ գթութիւնդ եւ աղերսեմ , եւ ողբերգական ձայնիւ գոչեմ , եւ խնդրեմ զողորմութիւն եւ զանսիւսաչարութիւն ի բարերարէդ , ով անբաւութիւն խորոց կամաց անհասիդ՝ ներեա եւ մարդասիրեա , եւ սահմանեա ապաշխարութեան տեղի : Ողորմեա մարդասէր՝ կուրացեալ հոգւոյս , եւ չնորհեա լնձ ի վերս հայիլ թախանձագին :

Քաղցր ակամբ հայեա յիս ողորմած՝ քանզի ի զանազան եւ ի բազմօրինակ մեղաց ան-

կեալ եւ լուծեալ կամ, եւ ակնարկեմ դողմամբ սրտիս ոչ ունելով զոք կարեկից։ Ճարտար եւ քաղցր բժիշկ՝ հրամայեա հատատիլ անդամոց իմոց, զի անբաւ է զթութիւն աստուածային սիրոյդ։ Ողորմեա՛ ողորմութեանց աղբիւր՝ եւ ներեա՛ երկայնամիտ՝ սրբեա՛ զվէրս եւ զհարուածս խոցելոյս՝ որ սրբութիւնդ ես զերակատար. ջնջեա՛ զյանցանս իմ և զսխալանս որ ամենակարողդ ես. առողջացո՛ զբաղմամեղ հիւանդութիւն հոգւոյս՝ որ իշխանդ ես կենաց եւ մահու։ Որ ի բարձրութիւնս երկնից նստիս՝ կանգնեա՛ զիս ի գլորմանէ մեղաց, որով գայթակղեցայ ընդ անոտի կենցաղս։

Աղոտաւուղոչ ողբերդութեամբ և կորացեալ պարանոցաւ հեղում առաջի անսխալ բարերարիդ զթշուառացեալ մարմնս, որով ոչ զանդիտեցի ի հրամանաց քոց՝ եւ ի մեղս թաւալեցայ։ Աղաչեմ, արա՛ առիս ըստ ողորմութեանդ՝ ի նեղիլ սրտիս եւ ի հեղձամղձուկ լինիլ մտացս, զի ոչ կարեմ ժուժել վշտացս։ Խնդրեմ, պաղատիմ, հայցեմ, առաջի անկանիմ, աղերսեմ, զուզանիմ, թո՛ղ տէր՝ զթա՛ տէր՝ խնդրեա՛ տէր՝

ներեա՛ տէր՝ քաւեա՛ տէր՝ փրկեա՛ տէր՝ օգնեա՛ տէր՝ պահեա՛ տէր՝ ամրացո՛ տէր։ Կարողացո՛ աղաչեմ, զօրացո՛ յոյս իմ՝ ապրեցո՛ Աստուած իմ՝ արժանացո՛ տէր իմ՝ զերծո՛ ի պատժոց դատաւոր իմ՝ հաստատեա՛ տէր՝ յերկիւղ քո և ի սէր, և առաջնորդեա՛ ինձ ի պատուիրանս քո։

Տարակուսեցայ ի ցնորմանց, զայթակղեցայ ի սնոտիս, մոլորեցայ ի ճանապարհէ, խոտորեցայ ի սուրբ շաւղաց, անկայ չարաչար և զլրեցայ։ Այժմ հաւատով և յուսով առ Արարիչդ ապաւինեցայ, ողորմեա՛ տէր՝ յարո՛ մարդասիրութեամբդ քով և կոչեա՛ առ քեզ։ Եւ քեզ փառք ընդ Որդւոյ եւ ընդ սուրբ Հոգւոյդ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս. ամէն։

ԵՐԵԲՇԱԲԱԹԻ ԱՒՈՒՐ։

Յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ. ամէն։

Հայր մեր որ յերկինս։

Սաղմոս ապաշխարութեան ։

Տէր՝ մի սրտմտութեամբ քով յանդիմաներ զիս, եւ մի բարկութեամբ քով խրատեր զիս ։

Զի նետք քո հարան յիս, եւ յիս հաստատեցաւ ձեռն քո ։

Ոչ գոյ բժշկութիւն մարմնոյ իմոյ յերեսաց բարկութեան քո ։

Ոչ է խաղաղութիւն ոսկերաց իմոց յերեսաց մեղաց իմոց ։

Այնուհետեւ զիւրք իմ բարձրացան բան ըզգլուխ իմ, որպէս բեռն ծանր ծանրացան ի վերայ իմ ։

Նեխեցան եւ փտեցան վէրք իմ յերեսաց անզգամութեան իմոյ ։

Տառապեցայ եւ խոնարհ եղէ մինչեւ յոյժ. զօրհանապազ տրտում գնայի, զի անձն իմ լի եղեւ չարչարանօք, եւ ոչ գոյ բժշկութիւն մարմնոյ իմոյ ։

Չարչարեցայ եւ խոնարհ եղէ մինչեւ յոյժ, մռնչէի առ հեծութեան սրտի իմոյ ։

Տէր՝ առաջի քո է ամենայն ցանկութիւն

իմ. եւ հեծութիւն իմ ի քէն ոչ ծածկեցաւ։

Սիրտ իմ խռովեցաւ յիս եւ եթող զիս զօրութիւն իմ. լոյս աչաց իմոց եւ այս ո՛չ եղեւ ընդիս։

Բարեկամք իմ եւ մերձաւորք իմ առաջի իմ մերձեցան եւ կացին, եւ մերձաւորք իմ հեռի եղեն յինէն։

Բռնադատեին զիս եւ խնդրեին զանձն իմ ոչք խորհեին չար ի վերայ իմ, խորհեցան զանօրէնութիւն եւ զնենգութիւն՝ զօրհանապազ խորհեցան։

Այլ ես որպէս խուլ զի ոչ լսէ, որպէս համր որ ոչ բանայ զբերան իւր։

Եղէ ես որպէս մարդ որ ոչ լսէ, եւ ոչ զոն խօսք ի բերան նորա։

Ես ի քեզ տէր յուսացայ, եւ դու լուիցես ինձ տէր Աստուած իմ։

Ասացի թէ մի ուրախ եղիցին յիս թշնամիք իմ, ի սասանիլ ոտից իմոց՝ ի վերայ իմ մեծամեծս խօսեցան։

Ես ի տանջանս պատրաստ եմ, եւ ցաւք իմ առաջի իմ են յամենայն ժամ։

Զանօրէնութիւնս իմ պատմեցից, եւ հոգացայց վասն մեղաց իմոց։

Իսկ արդ թշնամիք իմ կենդանի են եւ զօրացեալք են քան զիս, եւ բազումք էին ոյք ատէին զիս ի տարապարտուց ։

Ոյք հատուցին ինձ չար փոխանակ ընդ բարւոյ, չարախօսէին զինէն զի ես երթայի զհետ արդարութեան ։

Մի թողուր զիս տէր Աստուած իմ՝ եւ մի ի բացեայ առներ յինէն, հայեաց յօգնել ինձ տէր փրկութեան իմոյ ։

—⊖⊖—

Շարական ապաշխարութեան ։

Զղջման իմոյ զարտասուս արկանեմ առաջի քո Քրիստոս՝ թո՛ղ ինձ զմեղս իմ որպէս երբեմն զպոռնկին, որ միայնդ ես բազմագութ ։ Անկանիմ առաջի քո Քրիստոս՝ որ հովիւդ ես բանաւոր հօտի, խնդրեա՛ եւ զիս զմոլորեալս, որ միայնդ ես բազմագութ ։ Զմեղս իմ ցուցից քեզ Քրիստոս՝ որ բժիշկդ ես հոգւոց եւ տէր կենաց, բժշկեա՛ եւ զիմ զհիւանդութիւնս, որ միայնդ ես բազմագութ ։

Դարձեալ զցաստումն քո ի մէնջ յաղաղակել հողեղինացս, բազմագութ տէր՝ խնայեա՛ եւ մի՛ կորուսաներ ։ Կանգնեա՛ զանկեալս ի գլորմանէ զվիրաւորեալս ի թշնամւոյն, որ բժիշկդ ես հիւանդաց բժշկեա՛ զիմ զհիւանդութիւնս ։ Ի յանցանաց իմոց թախծեալ անձն զոչեմ որպէս իմ զմաքսաւորն Աստուած՝ քաւեա՛ զիս զմեղաւորս ։

Մեղայ տէր բազումողորմ Աստուած՝ մեղայ, ողորմեա՛ ։ Մեղայ տէր՝ եւ անկանիմ առաջի քո, մեղայ, ողորմեա՛ ։ Մեղայ տէր՝ խոստովանիմ զյանցանս իմ, մեղայ, ողորմեա՛ ։

Ողորմեա՛ ինձ Աստուած իմ՝ ողորմեա՛ ինձ, զի անպատասխանի եմ յամենայնի՝ թո՛ղ ինձ տէր ։ Ճանապարհք քո ուղիղ են, ես միայն մոլորեցայ, դարձի՛ զիս եւ ողորմեա՛ ինձ Աստուած ։ Դատաստանք քո արդար են, ես միայն եմ մեղուցեալ, քաւեա՛ զիս, եւ ողորմեա՛ ինձ Աստուած ։

Բազում են քո զթութիւնքդ բազմամեղ անձին իմոյ, ողորմեա՛ Աստուած քաւիչ իմ ։ Չի՛ քեզ անյիշաչար տէր՝ մեղայ չարին խոր-

մամբ, ողորմեա՛ Աստուած քաւիչ իմ։ Ի քո միւսանգամ դալստեանն յորժամ գաս դատել զերկիր, ողորմեա՛ Աստուած քաւիչ իմ։

Տէր՝ գլուր քո միւսանգամ դալստեանդ լսուայ եւ երկեայ. զի ուսայ ի սրբոյ պատուիրանացն եթէ գաս դու ի դատել զերկիր։ Տէր՝ յիշեցի զչար զգործս իմ եւ զարհուրեցայ. զի ծանեայ ճշմարտութեամբ զահաւոր եւ զանաչառ զքո դատաստանդ։ Տէր՝ յիշեցի եւ զգութ արարչական սիրոյ քո առ քո արարածս. եւ ի քո գթութիւնդ ապաւինեալ աղաչեմ, ողորմեա՛ ինձ յաւուր յայնմիկ Քրիստոս արդար դատաւոր։

Մերձեալ է օր գալոյ քո տէր՝ լո՛ւր ձայնի աղօթիս իմոյ որ կարդամս առ քեզ, եւ ողորմեա՛։ Բանիս իմոց ո՛ւնկն դիր տէր՝ եւ ի մի՛տ առ զաղաչանս իմ զառաւօտուս որ կարդամս առ քեզ, եւ ողորմեա՛։ Որ ընկղմեալս եմ ի խորս չարեայց, սուրբ զՀոգիդ քո առաքեա՛ առիս որ կարդամս առ քեզ, եւ ողորմեա՛։

ԱՂՕԹՔ ԱՌ ՈՐԴԻՆ ՄԻԱԾԻՆ Ի ԲԱՆԻՑ ԵՐԱՆԵԼԻՈՅՆ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԳԱՌՆԵՑԻՈՅ :

Արարչագործ Աստուած և ամենախնամ, որ յայսմ աւուր զթութեամբ կամայ քոյ ժողովեցեր զջուրս որ ի վերայ երկրի ի խորս ծովու, եւ զատուցեր զցամաքն ի ջուրց . եւ զարդարեցեր զայն զանազան բանջարօք եւ ծաղկագեղ վայելչութեամբ, եւ ազգի ազգի պտղաբեր ծառովք : Իսկ արդ երկիրս անձնաւոր փոխանակ բարեբոյս սերմանց առաքինագործ արդասեաց բուսուցի փուշս մեղայ խոյոտիչս հոգւոյ իմոյ, եւ փոխանակ բերրոյն քաղցրութեան պտուղս անօրէնութեան դառինս եւ մահաբերս ինձ գոյացուցի :

Այլ դու անոխակալ տէր՝ հայեաց քաղցրութեամբ առ իս յարարածս քո, եւ մի՛ անտես առներ զգործս ձեռաց քոց . խլեա՛ յինէն զփուշս չարեաց եւ զարդասիս անօրէնութեան զոր ես ինձէն պտղաբերեցի . եւ սերմանեա՛ վերստին ի միտս եւ ի կամս իմ զբարին, եւ զօգտակարն հոգւոյ իմոյ, յօժա-

րիլ եւ ընտրել զայն, եւ առնել կամակար սի-
րով ։

Անօրէնութիւնք իմ բարձրացան քան
զգլուխ իմ, եւ տղմաշաղախ ջուրք մեզայ
ծածկեցին զանձն իմ. եւ ահա առ քեզ առ
բարեգութ տէրդ իմ պաղատիմ, երեւեցո՛
զիս իբրեւ երկիր ցամաք, եւ նորոգեա՛ զսիրտ
իմ բերել պտուղս բարիս զկանուխն եւ զա-
նադան ըստ հաճոյից քոց Մա՛րդասէր ։

Երկիրս բանաւոր՝ զոր զարդարեցեր բնա-
բոյս առաքինութեամբ, ցամաքեցայ ի հրա-
տապ հրապուրանաց իշխանին օդոյս այսորիկ
որպէս դալարի ի սաստիկ տօթոյ, եւ թօթա-
փեցան ծաղիկք հոգւոյս. գօսացան ոստք
առաքինութեան, եւ խամրացան բողբոջք
բարեաց ։ Եւ ահա կորացեալ անճամբ առ
քեզ աղաղակեմ պարգեւիչդ կենաց՝ ցօղեա՛
յիս զցօղ խնամոց մարդասիրութեան քո, զի
չորացաւ որպէս խեցի զօրութիւն իմ. և որ-
պէս խոտ տանեաց ցամաքեցայ. եւ նորո-
գեա՛ զիս նորոգութեամբ չնորհաց քոց ըստ
առաջնումն պայծառութեան ։

Արարեր զիս այդի վայելուչ ցանկով օրի-

նայ պատապարեալ՝ առ ի բերելողիոյդ բաղց-
ութեան ի հաճոյս տնկագործողիդ իմոյ
Աստուծոյ . իսկ ես ապստամբ կամօք արհա-
մարհեալ զօրէնս քո, խոպանացայ չարաչար
գնայիւք, եւ պտղաբերեցի խաղող դառնու-
թեան բազմօրինակ անօրէնութեան : Եւ արդ
Մարդասէր՝ խնայեա յիս դթութեամբ, եւ
դարման տար այդուոյս այսմիկ զոր տնկեաց
ոչ քո . ամրացո՛ զիս վերատին օրինօրդ կե-
նաց, եւ ի բա՛ց արա յինէն զբաղձանս չա-
բեաց որք ստեղնին ի կամս իմ՝ : Որպէս զի
վաստակեալ յարդիւնս առաքինութեան՝
արժանի եղէց ընդունել զօրհնութիւն առ ի
քէն եւ վայելել յանճառ բարիսդ ընդ սուրբս
քո յերկինս, և զոհութեամբ փառաւորել զա-
մենազօր տէրութիւն քո յաւիտեանս յաւի-
տենից . ամէն :

ՆՈՐԻՆ ԵՐԱՆԵԼԻՈՅ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԳԱՌ-
ՆԵՑԻՈՅ ԱՂՕԹՔ ԱՌ ՈՐԴԻՆ ՄԻԱԾԻՆ :

Ամենակալ տէր՝ արարիչ և ստեղծիչ հա-
մայնից՝ երեւելեաց եւ աներեւութից, և իշ-

խան մահու եւ կենաց . որ խոստացար արդարոց զհանգիստն յաւիտենական և մեղաւորաց զպատիժն մշտնջենաւոր . և ես կամակցութեամբ չարին մոռացայ զբարի խոստումն պարգևի քո, և հետևեցայ զհետ կորստեան շաւղայ նորա . մինչ կարող էի գործել զբարին, անփոյթ արարի : Եւ յորժամ յանկարծակի եկեսցէ հրաւիրակ՝ յանջատել զհոգիս ի մարմնոյս, եւ գտանիցէ զիս ի մէջ անօրէն եւ եղեռնական գործոց, յորժամ ոչ ունիմ հնար զերծանելոյ և զբարիս գործելոյ . եւ առ այս եղկելիս ոչ գիտեմ զինչ արարիցս :

Երկնչիմ ի մահուանէ՝ զի դառն է . սոսկամ ի հրեշտակաց՝ զի անողորմ են . սարսիմ ի դատաւորէն՝ զի անսաչառ է . դողամ ի գեհենէն՝ զի անշէջ է. սարսափիմ ի տարտարոսէն՝ զի ցրտագին է. ահարեկիմ ի խաւարէն՝ զի ոչ ունի զճաճանչ լուսոյ. զարհուրիմ ի յորդանցն՝ զի անքուն են :

Վա՛յ է ինձ՝ որ զտաճարս քո ապականեցի, և զհոգի քո սուրբ տրտմեցուցի. և ահա՛ վասն առժամայն մեղացս վայելման անմահ չարչարիմ . վասն հեշտութեան մարմնոյս ի հուրն

անչէջ այրիմ. արդար դատաստանքն քո ուսուցանէին զիս, և ես ոչ հնազանդէի։ Մարդասէր տէր՝ զգինս սուրբ արեան քո մի անտես առներ, վասն բարեխօսութեան սուրբ Աստուածածնի ծնողի քոյ և ամենայն ընտրելոց քոց թո՛ղ ինձ զյանցանս իմ։ Եւ քեզ վայել է փառք, իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս. ամէն։

ՁՈՐԵՔՇԱԲԱԹԻ ԱՒՈՒՐ։

Յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ. ամէն։

Հայր մեր որ յերկինս։

—

Սաղմոս ապաշխարութեան։

Ողորմեա՛ ինձ Աստուած՝ ըստ մեծի ողորմութեան քում, ըստ բազում գթութեան քում քաւեա՛ զանօրէնութիւնս իմ։

Առաւել լուա՛ զիս յանօրէնութենէ իմմէ և ի մեղաց իմոց սուրբ արա՛ զիս։

Զանօրէնութիւնս իմ ես ինձէն գիտեմ. և մեղք իմ առաջի իմ են յամենայն ժամ։

Քեզ միայն մեղայ տէր՝ և չար առաջի քո արարի։

Որպէս արդար եղիցես ի բանս քո, և յաղթող ի դատել դաս։

Անօրէնութեամբ յղացար, և ի մեղս ծնաւ զիս մայր իմ։

Դու տէր՝ զճշմարտութիւն սիրեցեր, զանյայտս և զծածկեալս իմաստութեամբ քով յայտնեցեր ինձ։

Ցօշեա՛ յիս մշտկաւ և սուրբ եղէց, լուա՛ և քան զձիւն սպիտակ եղէց։

Լսելի արա ինձ զցնծութիւն և զուրախութիւն, և ցնծասցեն ոսկերք իմ տառապեալք։

Դարձո՛ զերեսս քո ի մեղաց իմոց, և զամենայն անօրէնութիւնս իմ քաւեա՛ յինէն։

Սիրտ սուրբ հաստատեա՛ յիս Աստուած՝ և հոգի ուղիղ նորոգեա՛ ի փորի իմում։

Մի ընկենուր զիս տէր՝ յերեսաց քոց, և զհոգի քո սուրբ մի հաներ յինէն։

Տո՛ւր ինձ ցնծութիւն փրկութեան քո, և հոգւով պետութեան քո հաստատեա՛ զիս։

Ուստ անօրինիս զճանապարհս քո, եւ ամբարիշտս առ քեզ դարձայց։

Փրկեա՛ զիս յարենէ Աստուած Աստուած փրկութեան իմոյ՝ ցնծասցէ լեզու իմ յարդարութեան քում։

Տէր՝ եթէ զշրթունս իմ բանաս, բերան իմ երգեսցէ զօրհնութիւնս քո.

Թէ կամեցեալ էիր պատարագս մատուցանէաք, բայց դու ընդ ողջակէզս իսկ ոչ հաճեցար։

Պատարագ Աստուծոյ հոգի խոնարհ, ըզսիրտ սուրբ եւ զհոգի խոնարհ Աստուած ոչ արհամարհէ։

Բարի՛ արա տէր՝ կամօք քովք Սիոնի, եւ շինեսցին պարիսպքն Երուսաղէմի։

Յայնժամ հաճեսցիս ընդ պատարագս արդարութեան, յորժամ ուխտիցս պատարագս հանցեն ի սեղան քո զուարակս։

—

Տարական ապաշխարութեան։

Զանապական զհոգեւոր զգանձն յապականացու կենցաղս ծախեցի. այլ առ քեզ վիսայն

պաղատիմ բարերար Փրկիչ՝ խնայեա՛ ի մեղուցեալ ծառայս։ Զյանգ հոգւոյ իմոյ քակտեցի եւ եղէ անբարուն՝ակ որթ. այլ առ քեզ միայն պաղատիմ բարերար Փրկիչ՝ խնայեա՛ ի մեղուցեալ ծառայս։ Ոստաքանց եղէ ես որպէս զարմանենի, պտղակորոյս որպէս ճիթենի. այլ անպիշաչար եւ անոխակալ Փրկիչ՝ խնայեա՛ ի մեղուցեալ ծառայս։

Քրիստոս Աստուած աստուծոյ՝ողորմեա՛։ Անօրէնութեամբ ի մեզս երկնեաց զիս մայր իմ, աղաչեմ Փրկիչ՝ ողորմեա՛։ Պիրաւորեալ մեղօք անկանիմ առքեզ Փրկիչ՝ մի՛ անտես առներ ողորմեա՛։

Համբառնամ առ քեզ տէր՝ զաչս իմ, նայեա՛ց յիս զթութեամբդ քո եւ ողորմեա՛։ Դու ես յոյս եւ ապաւէն իմ, զերծո՛ զիս յորոգայթէ մեղաց եւ ողորմեա՛։ Ապրեցուցիչ իմ եւ Փրկիչ իմ՝ ապրեցո՛ զիս յորոգայթէ մեղաց եւ ողորմեա՛։

Մեղայ քեզ տէր՝ քաւեա՛ զիս։ Մեղաք, անօրինեցաք ամենեքեան, ոչ պահեցաք ըստ պատուիրանս քո. մեղայ քեզ տէր՝ քաւեա՛ զիս։ Դարձիր տէր՝ ի բարկութենէ քումմէ, անցո՛

ի մինչ զցասումն քո. մեղայ քեզ տէր՝ քա-
ւեա՛ զիս։

Որ զաղաղակ կնոջն այլազգւոյ առընկալար
Փրկիչ՝ մարդասիրապէս. և զիմս ապաշխա-
րութեան արա՛ արժանի զձայն մեղուցելոյս
ընդունօղ։ Որ հառաչմամբ ձայնի աղաչ-
նոյն ոչ լռեցեր Փրկիչ՝ ընդունակ մեղաւո-
րաց. եւ զիմս ապաշխարութեան արա՛ ար-
ժանի զձայն մեղուցելոյս ընդունօղ։ Որ զա-
ռաջնապարգեւի քո նշխար ոչ խնայեցեր
ընձեռել չանն հովուասիրի. եւ զիմս ապաշ-
խարութեան արա՛ արժանի զձայն մեղուցե-
լոյս ընդունօղ։

Ականիմ առաջի քո, եւ խնդրեմ զթո-
ղութիւն յանցանաց իմոց, մի՛ անտես առներ
Հայր՝ զաղաչանս իմ։ Աղաղակեմ որպէս
մաքսաւորն, եւ հեղում զարտասուս իմ առա-
ջի քո որպէս պոռնիկն, մի՛ անտես առներ
Հայր՝ զաղաչանս իմ։ Յաներեւոյթ թշնա-
մւոյն պարտեցայ, և ի գաղտնի նետիւ բան-
սարկուին վիրաւորեցայ, մի՛ անտես առներ
Հայր՝ զաղաչանս իմ։

ԱՂՕԹՔ ԱՌ ՈՐԴԻՆ ՄԻԱԾԻՆ Ի ԲԱՆԻՑ ԵՐԱՆԵԼԻՈՅՆ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԳԱՌՆԵՑԻՈՅ :

Հաստիչ ամբաստազօր լուսաւորչայն երկնից, եւ ճարտարապետ ամենիմաստ տանս աշխարհի . որ յայսմ աւուր կարգեցեր զլուսաւորսն ի հաստատութեան երկնից՝ զարեւզակն եւ զլուսին եւ զաստեղսն պարս՝ ի նշանս եւ ի ժամանակս եւ յաւուրս եւ ի տարիս ։

Արդ աղաչեմ զքեզ Աստուած կենարար՝ հանոյական պարգեւօք հոգեձիր շնորհաց քոց շարժեա զմիտս եւ զկամս իմ սիրել զքեզ յամենայն սրտէ, եւ ուղղեա զընթացս անձին իմոյ անհերբելի զօրութեամբ քով՝ զնալ անխոտոր ի ճանապարհս հրամանաց քոց ։ Կապեալ կամ անզերծ զղթայիւք յանցանաց իմոց, ազատեա զիս Աժենակար ։ Անկեալ դանդաչեմ ի հաղրս կորստեան զալտնի որսողին, հան զիս Բարեգութ ։ Ի բանտ անելանելի խաւարին գործոց կաշկանդեալ տանջիմ, ծագեա առ իս զլոյս շնորհիդ, եւ զերծո զիս

խնամակալ՝ յազատութիւն կենաց անվախ-
ճանից ։

Դու ես յոյս իմ եւ ապաւինութիւն , դու
իմ փրկութիւն , քեզ ակնկալեալ ապատ
ամենամեղ անձն իմ ։ Քեզ փափագի հոգի
իմ Մարդասէր՝ որպէս փափագի եղջերու
յաղբերս ջուրց ։ Ծարաւի եմ ողորմութեան
քում՝ արբո զիս . տանջեալ ի սովէ՝ յեղջե-
րաց խոզիցն կերակրիմ, զհայդ երկնաւոր
ջամբեա՛ ինձ ։ Մրուր դառնութեան մեղաց
եւ մահու արբեալ տագնապիմ չարաչար,
զբաժակդ կենաց մատուցակեա՛ ինձ ։ Մեր-
կացեալ դողամ յանագորուն աւազակաց իշ-
խանին մահու, զդեստուք խնամոց քոց ծած-
կեա՛ զիս ։ Վիրաւորեալ եմ ի թիւնաւոր
նետից աներեւոյթ թշնամւոյն , բժշկեա՛
զհարուածս իմ ։

Եւ արա՛ զիս զապաստաւար ծառայս որ
կարդամ առ քեզ, արժանաւոր երկնային
հարսնարանին եւ անմահական սեղանոյն՝
ընդ այնոսիկ որք սիրեցին զքեզ ի բոլոր սրտէ,
եւ պահեցին զպատուիրանս քո . զի ընդ
նոսին փառաւորեցիս զամենագութ մար-

դասիրութիւն քո, յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

ՆՈՐԻՆ ԵՐԱՆԵԼԻՈՅ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԳԱՌՆԵՑԻՈՅ ԱՂՕԹՔ ԱՌ ՈՐԴԻՆ ՄԻԱԾԻՆ։

Ով՝ որ անեղդ ես եւ անստեղծ՝ եւ արարիչ ամենայն արարածոց. որ ոչ երկինք բաւեն զքեզ զիտել, եւ ոչ երկիրս զորպիսութիւն քո ճանաչել. քանզի ի վեր ես քան զերկինս, եւ անդր քան զծագս տիեզերաց. եւ ամենայն երեւելիք և աներեւոյթք քեւ են հաստատեալ. և քոյին հրամանաւդ կառավարին ամենայն արարածք։ Դու աղքատասցուցանես՝ եւ դու մեծացուցանես. հարկանես եւ դու բժշկես. դու ես ամենիչ վշտասելոց ի սատանայէ, եւ ողջացուցիչ հիւանդասելոց մեղօք։

Խոնարհեցո՛ տէր՝ զունկն քո եւ լո՛ւր ինձ. տե՛ս տէր՝ զտառապանս իմ որ թագաւորդ ես փառաց, զի կարի վիրաւորեալ եմ մեղօք, եւ ցաւագնեալ անօրէնութեամբ. ժահահոտեալ եմ հոգւովս, եւ աղտեղեալ մարմնովս. զսզրալի եւ ամօթալի երեսօք եմ առաջի

ամենատես աչացդ։ Եւ արդ դու տէր՝ քաղցր եւ ողորմած վասն մեղաւորացս կոչեցար, որպէս եւ ասացեր՝ թէ ի դառնալ անօրինին ոչ եւս յիշեցից զամենայն անօրէնութիւնս նորա զոր արար։

Արդ՝ ահա առաջի քո անկեալ աղաչեմ եւ խնդրեմ ժտելով, մի յիշեր զմեղս իմ բազում, եւ մի զանօրէնութիւնս իմ յանդիմաներ, թէ կամայ եւ թէ ակամայ, թէ գիտութեամբ եւ թէ անգիտութեամբ, եթէ բանիւ եւ եթէ գործով՝ որովք մեղայ քեզ. զի դու տէր՝ սովոր ես զթալ եւ թողուլ զմեղս բազումս։

Դու բարերար տէր՝ յաղեցո զքաղցեալս ի հայէդ կենաց, եւ լցո զծարաւեալս յառատութիւն չնորհէդ. զի ցանկամ մերձենալ ի չնորհս ողորմութեան քոյ, եւ բաղձամ հայիլ յարաժամ ի քեզ. մի՛ շտ չնորհաց քոց վասփագիմ, եւ հանապազ ողորմութեանց քոց կարօտիմ։ Մի՛ ընդ պատժապարտսն պատժեր, եւ մի՛ ընդ դատապարտեալսն դատեր. այլ ընդ կամարարսն կամաց քոց ընկալ, եւ ընդ պահօղսն պատուիրանաց քոց պատուեա։ Զի թէ առանց ներելոյ զյանցանս իմ՝ քննես,

ընդունայն է ինձ յարութեան խոստումն. զի հուր գեհենին է ժառանգութիւն իմ:

Այլ նայեաց տէր՝ ի մաղթանս իմ եւ ի պաղատանս, եւ մի մերժեր զիս յողորմութենէ քումմէ. լուա՛ զիս ի մեղաց, եւ մաքրեա՛ յաղտից անօրէնութեան իմոց. քաւեա՛ որպէս զմնաքսաւորն եւ արդարացո՛ որպէս զպոռնիկն. ողորմեա՛ ինձ որպէս քանանացւոյն, եւ շնորհեա՛ ինձ թողութիւն որպէս աւազակին: Եւ ըստ անճառ մարդասիրութեան քում ընկա՛լ զտարաղբեալս, եւ մի՛ծ յառաղաստան լուսոյ երկնաւոր հարանարանին եւ բնակեցո՛ զիս ի դասս սրբոց քոց, եւ ի խորանս սիրողաց անուան քոյ. եւ քեզ փառք եւ զոհութիւն յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

ՀԻՆԳՇԱԲԱԹԻ ԱՒՈՒՐ:

Յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ. ամէն:

Հայր մեր որ յերկինս:

Սաղմոս ապաշխարութեան ։

Տէր՝ լսէ՛ր աղօթիս իմոյ, աղաղակ իմ առ քեզ եկեսցէ, եւ մի՛ դարձուցաներ զերեսս քո յինէն ։

Ցաւուր նեղութեան իմոյ խոնարհեցո՛ առ իս զունկն քո, յորում աւուր կարդամ առ քեզ՝ վաղվաղակի լսէ՛ր ինձ ։

Սպառեցան որպէս ծուխ աւուրք իմ, եւ ոսկերք իմ որպէս խռիւ չորացան ։

Հարայ ես որպէս խոտ, եւ ցամաքեցաւ սիրտ իմ. մոռացայ ուտել զհայ իմ ի ձայնէ հեծութեան իմոյ ։

Կցեցաւ ոսկր իմ ի մարմին իմ, նմանեցայ ես հաւալասան յանապատի ։

Եղէ ես որպէս բու յաւերակի, տքնեցայ և եղէ ես որպէս ճնճղուկ միայն ի տանիս ։

Նախատեցին զիս թշնամիք իմ զօրհնանապաղ. եւ դովիչք իմ ինեւ երդնուին ։

Զմոխիր որպէս զհայ կերի, եւ զըմպելին իմ արտասուօք խառնեցի ։

Ցերեսաց բարկութեան սրտմտութեան

քո, զի դու բարձրացուցեր եւ խոնարհեցու-
ցեր զիս ։

Ա.տուրք իմ որպէս հովանի անցին, եւ ես
որպէս խոտ ցամաքեցայ ։

Դու տէր՝ յաւիտեան կաս, եւ յիշատակ քո
ազգէ մինչեւ յազգ ։

Դու յարուցեալ գթասցիս ի վերայ Սիո-
նի, ժամանակ գթալոյ նորա հասեալ է ժամ ։

Հաճեցան ծառայք քո ընդ քարինս նորա,
եւ ի հողս նորա գթասցին ։

Երկիցեն հեթանոսք յանուանէ քումմէ, եւ
ամենայն թագաւորք երկրի ի փառաց քոց ։

Շինէ տէր զՍիոն, եւ երեւեսցի փառօք
իւրովք ի նմա ։

Հայեցաւ նա յաղօթս խոնարհաց, եւ ոչ
արհամարհեաց զխնդրուածս նոցա ։

Գրեսցի այս յազգ յայլ, ժողովուրդ զոր
ստացեալ է օրհնեսցէ զտէր ։

Հայեցաւ նա ի բարձանց ի սրբութենէ
իւրմէ, տէր յերկնից յերկիր հայեցաւ ։

Լսել զհեծութիւն կապելոց, եւ արձակել
զորդիս մահապարտաց ։

Պատմել ի Սիոն զանուն տեառն, եւ զօրհ-
նութիւնս նորա յԵրուսաղէմ ։

Ժողովիլ ժողովրդոց ի միասին, եւ թա-
գաւորաց ծառայել տեառն։

Պատասխանի ետ նմա ի ճանապարհի զօ-
րութեան իւրոյ. զնուազութիւն աւուրց իմոց
ասա՛ ինձ, եւ մի՛ հաներ զիս ի կէս աւուրց
իմոց, զի ազգէ յազգ են ամք քո։

Ի սկզբանէ տէր՝ զհիմունս երկրի հաստա-
տեցեր, եւ գործք ձեռաց քոց երկինք են։

Նոքա անցանեն, եւ դու կաս եւ Ինաս յա-
ւիտեան։

Այնենքեան որպէս զձորձս մաշեսցին, եւ
որպէս զվերարկուս փոխեսցես զնոսա եւ փո-
խեսցին։

Բայց դու նոյն ինքն ես, եւ ամք քո ոչ
անցանեն. որդիք ծառայից քոց բնակեսցին
ի նմա, եւ զաւակի նոցա յաւիտեան յաջո-
ղեսցի։

—

Շարական ապաշխարութեան։

Ողորմեա՛ ինձ Քրիստոս ողորմութեամբդ
քո մեծաւ, զի կարօտ եմ ես շնորհի քո եւ
ողորմութեանդ. ողորմեա՛ եւ լո՛ւր ինձ բաղ-
մամեղիս։ Լո՛ւր տէր՝ ձայնի ողբալոյս եւ ցա-

ւադին պաղատանաց, որ ամօթով կամ առա-
ջի քո իմ չարաչար վարուքս . ողորմեա՛ եւ
լո՛ւր ինձ բաղմամեղիս ։ Ընկա՛լ տէր՝ զաղա-
չանս իմ եւ զհառաչանս սրտի իմոյ, որ աղա-
ղակեմ որպէս կլինն քանանայի . ողորմեա՛ և
լո՛ւր ինձ բաղմամեղիս ։

Քրիստոս Աստուած՝ յոյս ապաշխարողաց
շնորհեա՛ զթողութիւն բաղում յանցանաց
իմոց ։ Առ քեզ բաղմադութ ապաւինեալ
կարդամբ, մի՛ մերժեր զմեզ յողորմութենէ
քումմէ ։ Որպէս աւազակն աղաղակեմ առ
քեզ, յիշեա՛ եւ զիս տէր՝ ի քում յարքայու-
թեանդ ։

Զմեղս իմ խոստովան լինիմ առ քեզ
Քրիստոս՝ որ միայնդ ես բաղմադութ թո-
ղութեամբ, ողորմեա՛ ինձ Աստուած ։ Դու
տէր՝ որ ճշմարտութեանց ես սիրող, և քննես
զծածուկս զաղտնեաց սրտի իմոյ, ողորմեա՛
ինձ Աստուած ։ Տո՛ւր ինձ ցնծութիւն փրր-
կութեան. եւ հոգւով տէրութեանդ քո հաս-
տատեա՛ զիս, եւ ողորմեա՛ ինձ Աստուած ։

Այլ՝ յանցանաց զիս ազատեն, եւ մեղք
իմ բազում զիս յանդիմանեն ։ Արդ զինչ
արարիս մեղուցեալ անձամբս, որ չեմ ապ-

րելոց յահագին հրոյն։ Մեղայ քեզ Քրիս-տոս՝ որդի Աստուծոյ, չնորհեա զթողութիւն բազում յանցանաց իմոց։

Տէր՝ որ ի մէջ լերինն աղբերացուցեր զջուրն ի վիմէ։ Տէր՝ ի սրտէ իմմէ հան ինձ արտասուս ապաշխարութեան։ Զի կեցից և ապաշխարութեամբ ապրեցայց ի հանդերձեալ քոց դատաստանաց։

Մեղայ քեզ տէր՝ քաւեա զիս և ողորմեա ինձ Աստուած։ Ոչխար եմ բանաւոր հօտի քո եւ առ քեզ ապաւինիմ, հնվիւ բարի՝ խնդրեա զիս զմոլորեալս, եւ ողորմեա ինձ Աստուած։ Ի ծովու մեղաց ալէկոծեալ եմ եւ առ քեզ աղաղակեմ, նաւապետ բարի՝ փրկեա զիս ի վտանգէս, եւ ողորմեա ինձ Աստուած։

ԱՂՕԹՔ ԱՌ ՈՐԴԻՆ ՄԻԱԾԻՆ Ի ԲԱՆԻՑ ԵՐԱՆԵԼԻՈՑՆ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԳԱԴՆԵՑԻՈՅ։

Որ արարչական զթով կենդանածնես զա-

բարածս քո եւ խնամեա քաղցրութեամբ Աստուած իմ և տէր՝ որ յայսմ աւուր ամենազօր հրամանաւ քով հաներ ի Ջուրց զեռունս չնչոց կենդանեաց, եւ զկէտս մեծամեծս, եւ զթռչունս թեւաւորս. եւ աստուածային օրհնութեամբ քով օրհնեցեր զնոսա ասիլ եւ բազմանալ ի վերայ երկրի ։

Այդ աղաչեմ զանխոխոխելի տէրութիւն բարերարութեան քո, օրհնեա՛ և զիս զստեղծուածս ամենակալ ձեռին քո ծննդաբեր լինել գործոց առաքինութեան ։ Եւ զսերմն հոգեւոր կենաց՝ զոր անդատին բնաւորեալ ես ի խորս մտաց իմոց, զօրացո՛ զիս ամենայուցանել կենսաբեր խորհրդով ի ձեռն շնորհաց և ողորմութեան քո, զոր տաս ամենայնի եւ ոչ նախատես. զի դուն նոյն ես, եւ ամք քո ոչ պակասին. բանաս զձեռն քո, եւ լցուցանես զպէտս եւ զկարիս ամենեցուն յանապատ գանձուց քոց ։ Մի թողուր զիս տէր իմ՝ ամուլ եւ անբեր գործոց բարութեան. մի՛ անտես առներ զտառապեալս ի քոց խնամոց վասն բազմութեան յանցանաց իմոց ։ Խոնարհեցո՛ զունկն քո եւ լսո՛ւր ինձ, զի աղբատացայ ի բարեաց. ստունգանեցի կենսարար

պատուիրանաց քոց, եւ յօժարեցայ հաճել զկամս անձին իմոյ ։

Յարդարեցեր զիս տաճար կենդանի արարչութեան քում, եւ ես զանձն իմ պատրաստեցի բնակարան ատելեաց քոց դիւաց։ Պատմուճան լուսազգեաստ զգեցուցեր ինձ ի հոգեւոր ծննդեան, եւ ես արկի զանձամբ հանդերձ խաւարի մեղաց եւ մահու ։ Ետուր ինձ սիրտ մարմնեղէն խոկալ յօրէնս քո յամենայն ժամ, և ես ման խորհրդոց անօրէնութեան յօրինեցի։ Կարդեցեր յիս լսելիս ի լուր պատուիրանաց քոց, եւ ես բացի առ հրապոյրս բանսարկուին ։ Կազմեցեր յիս լեզու գործի օրհնութեան, եւ ես չարաչար վարեալ՝ արարի զէն անիրաւութեան ։ Սերմանեցեր ի միտս իմ սերմն բարի առաքինութեան, և ես փուշս դժնդակ մոլութեան բուսուցի ընդ այն ։ Զբարիսն զոր պարգեւեցեր ինձ շահիլ նոքօք զկեանս, անմտութեամբ իմով վատնեալ ի մոտիս՝ ստացայ ինձ մահ և կորուստ։ Տիրական իշխանութեամբ եւ փառօք պատուեցեր զիս, եւ ես կամաւ մատնեցի զանձն իմ ի ծառայութիւն մեղաց ։

Եւ այժմ առ քեզ ապաւինեալ աղաչեմ

բարեգութ՝ քաւեա զյանցանս իմ, և նորոգեա զիս շնորհօք ողորմութեան քո։ Ծարաւի եմ առ քեզ Աստուած իմ՝ արբո՛ ինձ զկուրդ կենդանարար։ Ժանդահար եղէ ցանկութեամբ չարեաց, ա՛րկ զիս ի բովս հալոցաց, և արբեա՛ հրով սիրոյ քոյ։ Բաղձանք երկրաւորաց տարագիր արար զիս առ ի քէն, կարկառեա՛ առիս զաջդ ամենազօր, և մատո՛ զիս առ քեզ։ Փոխանակ մշանջենաւոր եւ անանց փառաց զդիւրեղծական եւ զապականացուն սիրեցի, ո՛վ թողուր զիս ի կամս իմ։

Տեղացին ի վերայ իմ թունաւոր նետք աներեւոյթ թշնամւոյն, լե՛ր ինձ վահան ամրութեան եւ տեղի ապաւինի ապրեցուցանել զիս։ Խորհուրդք չարեաց հարին զհոգիս ի հարուածս անողջանալիս, մաստի՛ր առիս գթութեամբ, եւ բժշկեա՛ Ա՛մենահնար։ Թշնամիք զանձն իմ պաշարեցին եւ ի լարս խաբէութեան իւրեանց արդելին, զարթո՛ զլսրութիւն քո և ե՛կ ի կեցուցանել զիս։ Մերկացուցին զիս անապարոյնք, և վերս ի վերայ վերայ յաւելին. զի՞ չ զգեցայ զզրահն արդարութեան, եւ ոչ եղի ի գլուխս իմ զաս-

զաւարան յուսոյն փրկութեան. ոչ ասի ըզ-
վահանն հաւատոյ, եւ ոչ զսուր բանին Ս.ս-
տուծոյ. այլ դու հզօր և ամենակար՝ ա՛ռ զին
եւ զասպար քո եւ արի՛ յօգնել ինձ. խոր-
տակեա՛ զզօրութիւն հպարտացեալ բռնաւո-
րին, եւ ասա՛ դու ցանձն իմ թէ փրկութիւն
քո ես եմ։ Տրտմեալ է անձն իմ մինչև ի
մահ, մխիթարեա՛ զծառայս քո։ Ս.պերախատ
գտայ առ երախտաւորդ, եւ բարկացուցի
զանբարկանալի բնութիւնդ. այլ դու անցի-
շաչար՝ մի՛ հատուցաներ ինձ ըստ անօրէնու-
թեան իմում, այլ ողորմութեամբ քո քա-
ւեա՛ զիս։

Ս.ո քեզ աղաղակեմ ի խորոց անդնդոց յոր
ընկղմեալս եմ որպէս Յովնան ի փորոց կի-
տին. հա՛ն զիս ի վէրս խաւարի, վերաբե-
րեալ ի լոյս կենացդ յաւիտենից։ Խորասու-
զեալ եմ յանդունդս մեղաց կորստեան, մա-
տո՛ զաջդ ամենազօր եւ փրկեա՛ զիս։

Տանջիմ հանապազ ի խղճէ մտաց զի դառ-
նացուցի զքաղցրագութ տէրդ իմ. եւ յոյզք
վարանական խորհրդոց աններելի տանջա-
նաց որ պատրաստեալ ցնան ինձ, իբրեւ լեռ-
նացեալ ամենի ալեօք հողմակոծեն զանձն

Եւ արդ՝ առեալ իմ զաղօթս աղաչանաց նորա կարդամ առ քեզ, յիշեա՛ եւ զիս տէ՛ր՝ յարժամ գաս արքայութեամբդ քով։ Բա՛ց ինձ զդուռն ողորմութեան քոյ մտանել ի հանդիսատն յաւիտենից, եւ ընդ ամենայն սուրբս փառաւորել զամենազօր տէրութիւնդ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

ՈՒՐԲԱԹԻ ԱՒՈՒՐ։

Յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ. ամէն։

Հայր մեր որ յերկինս։

—

Սաղմոս ապաշխարութեան։

Ի խորոց կարդացի առ քեզ տէր տէ՛ր՝ լո՛ւր ձայնի իմում։

Եղիցին ականջք քո ի լսել զձայն աղօթից իմոց։

Թէ զանօրէնութիւնս իմ քննես տէր տէր՝ իսկ ո՞ կարէ կալ առաջի քո, զի ի քէն է քաւութիւն ։

Վասն անուան քո համբերի տէր՝ համբեր անձն իմ բանի քում, յուսացաւ անձն իմ ի տէր ։

Ի պահէ առաւօտու մինչեւ յերեկոյ, ի պահէ առաւօտու յուսացաւ Իսրայէլ ի տէր ։

Ի տեառնէ է ողորմութիւն բազում, ի նմանէ է փրկութիւն, եւ նա փրկեսցէ զԻսրայէլ յամենայն նեղութեանց նորա ։

—

Շարական ապաշխարութեան ։

Բազում են քո գթութիւնքդ բազմամեղ անձին իմոյ, ողորմեա Աստուած քաւիչ իմ ։ Զի քեզ անյիշատակար տէր՝ մեղայ չարին խաբմամբ, ողորմեա Աստուած քաւիչ իմ ։ Ի քո ի միւսանգամ գալստեանն յորժամ գաս դատել զերկիր, ողորմեա Աստուած քաւիչ իմ ։

Աստուած մարդասէր՝ որ զմնաքսաւորն արդարացուցեր քաւեա զիս զմեղաւորս ։ Ո՛

քղանցիս հանդերձի քո զմերձեցեալն ի քեզ բժշկեցեր, քաւեա զիս զմեղաւորս։ Որ բանիս հրամանի քո զանդամալոյծն առողջացուցեր, քաւեա զիս զմեղաւորս։

Յամենայն ժամ աղաչանք իմ այս են, ի մեղաց իմոց սուրբ արա զիս տէր։ Յանցանաց իմոց զարհուրի սիրտ իմ, աղաչեմ զքեզ թո՛ղ ինձ տէր։ Արտասուաց իմոց մի՛ լուեր տէր՝ զի պանդուխտ եմ ես յանցաւոր երկրի։

Զարհուրեալ դողացաւ ամենամեղ անձն իմ յահեղ քոց դատաստանաց յաններելի տանջանացն։ Քանզի կամաւ մերձեցայ իմեղս մեծամեծս, արդ կայ և մնայ ինձ աններելի պատուհասն։ Արդ անկեալ աղաչեմ փրկիչ և բարերար՝ խնայեա յիս ի մեղուցեալս, և ողորմեա ինձ բազմամեղիս։

Ա՛մենակալ՝ քաւեա զմեղս իմ զի Աստուած ես ապաշխարողաց։ Եւ զՀոգիդ սուրբ մի՛ հաներ յինէն զի Աստուած ես ապաշխարողաց։ Եւ փրկեա զիս յահագին հրոյն, զի Աստուած ես ապաշխարողաց։

Եկեսցէ տէր՝ ի վերայ մեր ողորմութիւն քո, եւ բան փրկութեան քո պահեսցէ զանձինս մեր իմեղայց։ Ողորմութիւն քո եւ ճշմարտութիւն քո և լոյս երեսաց քոց առաջնորդեսցէ մեզ ի յարդարութիւն։ Որ ողորմածդ ես, զթած եւ երկայնամիտ տէր՝ ընկալ զաղաչանս մեր բարեխօսութեամբ սուրբ Աստուածածնին։

ԱՂՕԹՔ ԱՌ ՈՐԴԻՆ ՄԻԱԾԻՆ Ի ԲԱՆԻՑ ԵՐԱՆԵԼԻՈՅՆ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԳԱՌՆԵՑԻՈՅ։

Լապէս բարի եւ ամենակարող զօրութիւն Աստուած յաւիտենական՝ որ յայսմ աւուր հրամայեցեր երկրի, եւ եհան զանասունս եւ զսողունս եւ զգազանս ըստ ազգի. եւ չհանդուրժեալ բնութեամբ բարիդ՝ արարեր ըզմարդն ի հողոյ ի պատկեր եւ ի նմանութիւն արարչապատիդ տիեզերաց, եւ կացուցեր տէր և իշխան ի վերայ բոլորեցունց քոց արարածոց. եւ զգուշացուցեր զնա կալ ի պատուիրանի քում՝, եւ վայելել զբարիսն զոր՝

եռուր նմա ձրի եւ առանց փոխարինի ի քում՝
մ առատութենէ ։

Եւ արդ տէր իմ եւ Աստուած իմ՝ որ զիս
հոգս անարգութեան այսպիսի անկշռելի բա-
րութեամբ բարգաւաճեցեր. ես ինքնին հրա-
պուրանաց թշնամւոյն կենաց անսայեալ
պատուիրանաց կենարարիդ հեստեցի , եւ
օտարացայ ի նմանութենէ հաստողիդ իմոյ
Աստուծոյ ։ Եղծի զդեղեցկութիւն կերպա-
բանաց հոգւոյս ազգի ազգի անօրէնութեամբ,
եւ ո՛չ զարհուրեցայ ։

Պերճացուցեր զիս իմացական մտօք խոր-
հիլ ի չարէն եւ ընտրել զբարին . իսկ ես վա-
յելեալ անմտութեամբ յօժարեցայ ի չարիս ։
Աւմբարձեր զիս ի նմանութիւն Աստուածու-
թեանդ քո անձնիշխան կամօք . եւ ես ծա-
ռայ եղեալ կրիս մարմնոյս՝ հաւասարեցայ
անասնոյ անբանիս ։ Թողի զլոյս հրամանաց
քոյ՝ զոր եռուր ինձ առաջնորդել նոքաւ ըզ
գնացս ոտիս իմոյ ի ճանապարհ ուղիղ երկնից
օթեւանին. և ես ընդ խուսար գնացեալ անկայ
ի խորխորատ անեքանելի կորստեան վէմ ։

Այլ դու մարդասէր եւ երկայնամիտ՝ մի
խպատ բարկանար ինձ , եւ մի՛ սխա պահեր

յաւիտեան . զի ի քեզ անկայ ես յարգանդէ
եւ դու ես Աստուած իմ եւ տէր : Գթա՛ յիս
ի գործս ձեռաց քոց, եւ նորոգեա՛ զխանգա-
ռեալ մեղօք պատկերս բարերարութեան քո
ի ձեռն աստուածեղէն շնորհաց քոց : Լու-
սաւորեա՛ զաչս մտաց իմոց ուղղել զչաւիղս
իմ ի ճանապարհս օրինաց քոց : Սանձակո-
ծեա՛ զերկրաբարշ բաղձանս եւ զանբան
կրեցս բռնութիւն երկիւղիւդ քով սրբով :
Վառեա՛ զհոգի իմ սիրով աստուածու-
թեանդ քո մատուցանել պատարագ օրհ-
նութեան ըստ հաճոյից բարերարութեան
քո : Մի թողուր զիս ի ձեռս թշնամւոյն փրր-
կութեան իմոյ, որ հանդերձեալ է արկանել
զիս ի խաւարն արտաքին . այլ լի՛ր սոյնելու
բարեգթութեամբ քով, եւ փրկեա՛ զիս :

Անկա՛ւ, բեկա՛ւ զօրութիւն իմ ի մահաբեր
հարուածոց հակառակորդին, և մեջք իմ կոչ-
ցան ի հող ի ծանրութենէ բեռանցս մեղաց .
այլ դու ոչորմած՝ յարո՛ զբազմամեղ անձն
իմ, եւ զօրացո՛ զիս թօթափել զչարիս, եւ
խոկալ զհրամանս օրինաց քոց : Հարայ ի թու-
նոյ աներեւոյթ վիշապին, եւ մահանմեռ կայ
սառաջի իմ յամենայն ժամ . գթա՛ յիս օրհ-

նեալ եւ ամենողորմ՝ եւ մատո՛ ինձ զդեղ-
թամի ապաքինիչ երկնաճիր շնորհաց քոց. զի
կեցիս եւ փառաւորեցիս զանճառ մարդասի-
րութիւն քո այժմ եւ յանվախճաս յաւի-
տեանս. ամէն :

ՆՈՐԻՆ ԵՐԱՆԵԼԻՈՅ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԳԱՌ-ՆԵՑԻՈՅ ԱՂՕԹՔ ԱՌ ՈՐԴԻՆ ՄԻԱԾԻՆ :

Որդի Աստուծոյ՝ որ վասն անհաս մար-
դասիրութեան քոյ խոնարհեցար յանճառ
փառաց քոց եւ եղեր որդի մարդոյ . և ելեալ
ի խնդիր կորուսեալ պատկերիս քոյ տանս
Աղամայ , ի ձեռն տնօրինական կրից քոց
արարեր փրկութիւն ի մէջ երկրի . եւ հրաւի-
րեցեր զհողեղէնքս յարդարութիւն և ի փառս
քո . եւ արարեր հաղորդ եւ ժառանգակից
զմահկանացու բնութիւնս երկնային անմահա-
կան զօրացն .

Եւ արդ՝ տէ՛ր Յիսուս Քրիստոս Աստ-
ուած իմ՝ որ զայս ամենայն մարդասիրապէս
շնորհեալ յօրինեցեր . մի՛ ես ունայն գտայց
յայնպիսի փրկութենէդ վասն բանից յանցաս-

նայ իմոյ ։ Այլ որպէս ելեր ի խնդիր կորուսեալ ոչխարին, եւ գտեալ ուսաք բարձեր, լե՛ր եւ ինձ խնդրող կորուսելոյս ։ Եւ զոր օրինակ ողորմեցար քանանուհւոյն, եւ զհայցուածն կատարեցեր, կատարեա՛ և զիմ հայցուածս՝ որ վասն թողութեան մեղայ իմոյ պաղատիմ ։ Եւ որպէս սրբեցեր բանիւ բերանոյ քո զբորոտն, սրբեա՛ եւ զիս յամենայն սխալանայ իմոյ ։ Եւ զորօրինակ զանդամալոյծն առողջացուցեր, առողջացո՛ եւ զիս զախտացեալս չարեօք։ Եւ որպէս զհիւանդն բժշկեցեր, բժշկեա՛ եւ զիս զհիւանդացեալս հոգւով ։ Եւ զորօրինակ զդեւսն ի մարդկանէ հալածեցեր, հալածեա՛ եւ յինէն զթշնամին կենայ իմոյ ։ Եւ որպէս զկոյրսն լուսաւորեցեր, լուսաւորեա՛ եւ զիս զխաւարեալս մտօք ։ Եւ զորօրինակ զմեռեալսն յարուցեր, յարո՛ եւ զիս զմահացեալս յանցանօք ։ Եւ որպէս ալեայ ծովուն սաստեցեր, սաստեալ հանդարտեա՛ և զալիս մեղայ իմոյ ։ Եւ զորօրինակ զսովեալսն յանապատին կերակրեցեր, կերակրեա՛ և զիս զճշմարիտ սովեալս յառաստ ողորմութենէ քումմէ ։

Տէ՛ր Յիսուս Քրիստոս Աստուած իմ՝ որ

զամենայն մարդ կամիս կեալ և գալ ի գիտու-
թիւն ճշմարտութեան, ուստի մարդ եղեալ
վասն մեր յանձն առեր զչարչարանս և զմահ
խաչի, եւ զանձն քո եռուր փրկանս փոխա-
նակ բազմաց, յիշեա՛ զիս եւ ողորմեա՛ ինձ,
մի՛ ըստ գործոց իմոց հատուցաներ ինձ, մի՛
մերժեր զիս յողորմութենէ քումմէ, մի՛ ան-
տես առներ՝ զգործս ձեռաց քոց, և մի՛ զրկեր
զիս յերանաւէտ խոստմանց քոց։ Յիշեա՛ զիս,
յիշեա՛ յիշատա՛կդ յաւիտենից տէր Յիսուս
Քրիստոս իմ՝ եւ նայեա՛ առիս քաղցրու-
թեամբ։ Բարեխօսութեամբ սրբոյ Աստ-
ուածածնին եւ ամենայն սրբոց քոց երկնաւո-
րաց եւ երկրաւորաց ազատեա՛ զիս յանն երե-
լի տանջանացն, եւ ի դառն վշտաց զերհեանին.
և արա՛ զիս արժանի երկնից արքայութեանդ։
Եւ քեզ ընդ Հօր և ընդ սուրբ Հոգւոյդ փառք,
իշխանութիւն եւ պատիւ յաւիտեանս յաւի-
տենից . ամէն ։

ՇԱԲԱԹԻ ԱՒՈՒՐ ։

Յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ. ամէն.

Հայր մեր որ յերկինս ։

—

Սաղմոս ապաշխարութեան.

Տէր՝ լուր աղօթից իմոց, ունկն դիր խընդրուածոց իմոց ճշմարտութեամբ քով։

Լուր ինձ արդարութեամբ քով, եւ մի՛ մտաներ ի դատաստան ընդ ծառայի քում, զի ո՛չ արդարանայ առաջի քո ամենայն կենդանի ։

Հալածեայ թշնամին զանձն իմ, խոնարհ արար յերկիր զկեանս իմ, եւ նստոյց զիս ի խաւարի որպէս մեռեալ յաւիտենից ։

Զանձրայաւ յիս հոգի իմ, եւ սիրտ իմ խռովեցաւ յիս ։

Յիշեցի զաւուրսն զառաջինս, խորհեցայ յամենայն գործս քո. յարարածս ձեռաց

քոց խորհեցայ, եւ համբարձի առ քեզ զձեռս իմ։

Անձն իմ որպէս երկիր ծարաւի է առ քեզ, վաղվաղակի լ՛սր լինձ տէր՝ զի նուաղեցաւ յինէն հոգի իմ։

Մի դարձուցաներ զերեսս քո յինէն, զի մի նմանիցիմ այնոցիկ ոյք իջանեն ի դուր։

Լսելի արա լինձ առաւօտու զողորմութիւնս քո, զի ես ի քեզ տէր՝ յուսացայ։

Ցո՛յց լինձ ճանապարհ յոր և գնացից, զի առ քեզ տէր՝ համբարձի զանձն իմ։

Փրկեա՛ զիս ի թշնամեաց իմոց տէ՛ր՝ զի զքեզ ապաւէն լինձ արարի։

Ուսո՛ լինձ առնել զկամս քո, զի դու ես Աստուած իմ։

Հոգի քո բարի առաջնորդեսցէ լինձ ի յերկիր ուղիղ։

Վասն անուան քո տէ՛ր՝ կեցուցես զիս, արդարութեամբ քով հանցես ի նեղութենէ զանձն իմ։

Ողորմութեամբ քով սատակեսցես զթշնամիս իմ. և կորուսցես զամենայն նեղիչս անձին իմոյ, զի ես ծառայ քո եմ։

քոց խորհեցայ, եւ համբարձի առ քեզ զձեռս իմ։

Անձն իմ որպէս երկիր ծարաւի է առ քեզ, վաղվաղակի լուր ինձ տէր՝ զի նուաղեցաւ յինէն հոգի իմ։

Մի դարձուցաներ զերեսս քո յինէն, զի մի նմանիցիմ այնոցիկ ոչք իջանեն ի գուբ։

Լսելի արա ինձ առաւօտու զողորմութիւնս քո, զի ես ի քեզ տէր՝ յուսացայ։

Ցոյց ինձ ճանապարհ յոր և գնացից, զի առ քեզ տէր՝ համբարձի զանձն իմ։

Փրկեա՛ զիս ի թշնամեաց իմոց տէր՝ զի զքեզ ապաւէն ինձ արարի։

Ուսո՛ ինձ առնել զկամս քո, զի դու ես Աստուած իմ։

Հոգի քո բարի առաջնորդեսցէ ինձ ի յերկիր ուղիղ։

Վասն անուան քո տէր՝ կեցուսցես զիս, արդարութեամբ քով հանցես ի նեղութենէ զանձն իմ։

Ողորմութեամբ քով սատակեսցես զթշնամիս իմ. և կորուսցես զամենայն նեղիչս անձին իմոյ, զի ես ծառայ քո եմ։

Շարական ապաշխարութեան։

Ամենեւութիւն քննող գաղտնեայ՝ բը-
ժշկեա՛ զհոգւոյ իմոյ զհիւանդութիւնս, եւ
կեցո՛ միայն մարդասէր։ Որ երկայնամիտդ
ես առ ամենեսեան՝ ողորմեա՛ անձին իմոյ
բազմամեղի, եւ կեցո՛ միայն մարդասէր։
Ամենաբաւական ողորմութեան շնորհ՝ պար-
գեւեա՛ ինձ յահագին աւուրն զթողութիւն,
եւ կեցո՛ միայն մարդասէր։

Մեղք իմ բազում են յոյժ, ծանր են քան
զաւազ ծովու, քանզի քեզ միայնոյ մեղայ,
ողորմեա՛ ինձ Ամենաստուած։ Բա՛ց տէ՛ր՝ զդուռն
ողորմութեան որ ողբալով կարդամ առ քեզ.
քանզի քեզ միայնոյ մեղայ, ողորմեա՛ ինձ
Ամենաստուած։ Հե՛ղ յիս զզթութիւնդ քո բա՛զում
ողորմ եւ մարդասէր. քանզի քեզ միայնոյ
մեղայ, ողորմեա՛ ինձ Ամենաստուած։

Մեղայ քեզ տէ՛ր՝ մեղայ ողորմեա՛։ Մե-
ղայ, անօրինեցայ եւ մատնեցայ ի ձեռս անօ-
րէն թշնամւոյն. արդ անկեալ աղաչեմ թո՛ղ
ինձ տէր։ Քան զամենեսեան առաւել մեղայ

տէր իմ զթած՝ քան զամենեսեան անօրի-
նեցայ եւ մատնեցայ ի ձեռս անօրէն թշնա-
մւոյն . արդ անկեալ աղաչեմ թո՛ղ ինձ տէր։

Զերծո՛ զիս յորոգայթէ որսողին և յամե-
նայն վտանգիս ապրեցո՛ և ողորմեա՛ ։ Յա-
ներևոյթ թշնամւոյն և ի դաղտնի նետից
բանսարկուին պահեա՛ և ողորմեա՛ ։ Փրկեա՛
զիս ի յանցանաց մեղաց իմոց, և նորոգեա՛
զիս հոգւով գիտութեան և ողորմեա՛ ։

Ողորմեա՛ ինձ Աստուած՝ զի քեզ միայնոյ
մեղայ ։ Ապաւէլուա՛ զիս ի տղմոյ յանցա-
նաց ա՛զբիւր բժշկութեան՝ եւ ողորմեա՛ ։
Յարենէ փրկեա՛ զիս որ հոգւոց և մարմնոց
ունիս իշխանութիւն, եւ ողորմեա՛ .

Բազմութեամբ յանցանօք ծանրաբեռնեալ
է անձն իմ . միայնոյ քեզ մարդասիրի աղա-
չեմ՝ ողորմեա՛ ինձ Աստուած ։ Բղխմամբ
արտասուաց և հառաչանօք սրտի իմոյ ան-
դադար հայցեմ բազմամեղութեամբ, քաւեա՛
զիս Աստուած ։ Բա՛զմագութ մարդասէր՝
շնորհեա՛ զթողութիւն իմոյ յանցանաց . զի
առ քեզ միայն պաղատիմ, քաւեա զիս Աստ-
ուած ։

ԱՂՕԹՔ ԱՌ ՀԱՅՐՆ ԵՐԿՆԱՒՈՐ Ի ԲԱՆԻՑ ԵՐԱՆԵԼԻՈՅՆ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԳԱՌՆԵՑԻՈՅ :

Աստուած ամենակալ՝ անբաւելի և անճառելի, անաչխատ բնութիւն և անտկարանալի զօրութիւն, որ յայսմ՝ աւուր հանգեար յամենայն գործոց քոց զոր արարեր . և օրհնեցեր զնա և սրբեցեր ամենիմաստ խորհրդով եւ կանխագիտութեամբ քով :

Արդ ես ծնունդս մեզաց անկեալ կամ յախտ դառնագին ցաւոց հոգեկան ինաստուց, զոր չնչեաց յիս հողին մահածին իշխանին խաւարի, և ո՛չ գոյ ինձ հանգիստ ի դժնդակ տանջանացս : Այլ դու ամենազօր՝ ապաքինեա՛ զանբժշկելի հիւանդութիւն հոգւոյս անհանջելի հրամանաւ քով, և հանգո՛ զիս յանհնարին տանջանացս, որով հասեալ կամ ի դրունս մահու . զի ամենայնի կարող ես և հզօր, եւ չի՛ք քեզ իր անհնարաւոր :

Սէր երկրաւորացս եւ բաղձանք հեշտալեաց գերեալ, գերբեալ զմիտս իմ՝ չարաչար վշտօք ծառայեցուցանեն զիս հանապազօր ի

զգալիս և ի անուսա, եւ ոչ երբէք տան դուլ և դադար ոգի առնուլ եւ խոկալ, խորհիլ զելս ազատութեան յանտանելի կրիցս կաբեաց և զառն աշխատութեանցս ։ Եւ ահա ազաչեմ զքեզ բարերար՝ որ փրկութիւնդ ես ամենայնի եւ զիւրիչ վշտաց նեղելոց, տուր ինձ գտանել ելս ի տառապանաց աստի յազատութիւն մշտնջենաւոր կենաց եւ անանց հանգստեան, յորմէ մերժեալ են ցաւք և հեծութիւնք ։

Այլեք յանցանաց յուզեալք ի հոգմոյ հրապուրանաց բանսարկուին բաղխեն զնաւակ մարմնոյս չինուածոյ, և ապառնան խորասոյզ առնել յանդունդս խաւարի անդերծ տանջանաց ։ Իսկ դու բարեգութ՝ փրկեա՛ զիս ի վշտաց ամենազօր աջովդ շնորհի, և հասո՛ ի նաւահանգիստն անքոյթ խաղաղութեան երկնային յարկի, ուր ամբարեալ պահին ամենայն գանձք բարեաց եւ անդբաղ բերկրութիւնք ։

Մի թողուր զիս տէր Աստուած իմ՝ ի կամս անձին իմոյ, զի մի ըստ յօժարութեան ապականեալ բնութեանս ստորաբարշ եղէց յանցաւորս եւ ի անուսա ։ եւ մի ի բացեալ

առներ յինէն նահանջելով զնպաստս շնորհաց եւ ողորմութեան քո վասն անօրէնութեան իմոյ. այլ ըստ սովորական մարդասիրութեան քում խնայեա՛ յիս ի ստեղծուածս քո որ առ քեզ աղաղակեմ կողկողագին հեծութեամբ։ Լսէ՛ր ինձ անոխակալ՝ զթա՛ մարդասէր՝ նեբեա՛ անյիշաչար՝ եւ ողորմեա՛ բազմամեղ անձին իմոյ ըստ մեծի ողորմութեան քում. արա՛ առիս նշան բարի ի փառս անուանդ քում սրբոյ, և քաւեա՛ զմեղս իմ ի ձեռն ամենաբաւական շնորհաց քոց. զի քաղցր ես դու՝ տէր՝ և զթութիւն քո անչափ.

Աղաչեմ զքեզ մարդասէր՝ մի՛ մատներ զիս ի ձեռս դժոխորդական զաղանաց, որ բացեալ զկոկորդս իւրեանց խնդրեն կեղեքել զհոգի իմ ամենածախ ժանեօք. հա՛ր զնոսա զօրութեամբ բազկի քո ի հարուածս անողջանալիս, եւ զերծո՛ զիս զծառայս քո ի մահարեր վտանգէս. զի դու ես փրկութիւն իմ եւ կեանք, եւ առ ի քէն է օգնութիւն իմ յամենայն ժամ։

Տարակուսեալ վարանիմ վասն բազմութեան մեղաց իմոց, յորժամ նկարեմ առաջի աչաց տեսութեան մտաց զդատաստանն

ռնաչառ, զմերկապարանոց յանդիմանու-
թիւնն ամենայն գործոց, զպատիժն սոսկալի
մեղաւորաց և անդարձից, զհուրն անշէջ,
զորդն անմահ, եւ զդատապարտութիւնն
յաւիտենական : Եւ քանզի ո՛չ կարեմ իմովս
զօրութեամբ թօթափել յանձնէ զբեռինս
մեղաց, և աղատիլ յարժանահաս պատժոցս.
վասն որոյ անձամբ բեկելով գոչեմ առ քեզ
մա՛ր դասէր՝ գործակի՛ց լեր ինձ ի դառնալ
յետս յանօրէնութեան գնացից իմոց, և դի-
մել առ քեզ յամենայն զօրութենէ և ի մտաց,
և արտասուս զղջմամբ գտանել զթողութիւն
և զշնորհս, և ողորմութեամբ քով արժանա-
ւորիլ ընդ սուրբս քո մշտնջենաւոր հանգըս-
տեան յարքայութեան քում յերկինս. և ընդ
նոսին փառաւորել անբաւելի գոհաբանու-
թեամբ զամենազօր տէրութիւն քո յամե-
նայն յաւիտեանս . ամէն :

ՆՈՐԻՆ ԵՐԱՆԵԼԻՈՅՆ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԳԱՌ-ՆԵՑԻՈՅ ԱՂՕԹՔ ԱՌ ՀՈԳԻՆ ՍՈՒՐԲ :

Ամենաբաւելի և բազմազան շնորհաց աստա-

տապէս մատակարար և բաշխիչ Հոգի սուրբ։ Հոգի ճշմարտութեան՝ Հոգի ելօղ ի Հօրէ, Հոգի միաթարիչ, Աստուած ճշմարիտ, ամենայնի արարիչ ընդ Հօր և ընդ Որդւոյ, և աստուածային նախանձամութեամբ քով բերօղ զամենայն. որ ըստ կամաց քոց տիրականաց բաժանես ըստ իւրաքանչիւր չափոյ հաւատոց զառատահոս շնորհաց պարգեւս։ Եւ անճառելի գթութեամբ սիրոյ քոյ ամենազան բարութեամբ ճոխացուցանես զեկեղեցի քո տաքելովք, մարգարէիւք, վարդապետօք և այլովք դասուք արժանացելովք աստուածայնոյ պարգեւաց քոց։ Զորում եղեր գթողութիւն մեզ, և վհատութեան և տկարութեան մերոյ բնութեանս մարդասիրապէս ետուր զօրութիւն վերստին ուղղութեան և կենդանութեան ի մահուանէ մեզ։

Հայեա՛ քաղցրութեամբ քով ա՛ մենագութ՝ և յիս յանարժան ծառայս քո, և տա՛ւր ինձ սիրտ բեկեալ եւ հոգի զղջման։ Զօրացո՛ զքումն մտաց իմոց, և հալածեա՛ զանցուցութեան ստուեր հոգւոյ ծառայի քոյ։ Եւ մեծութեամբ ողորմութեան քոյ զստատիութիւն

անօրէնութեան իմոյ, որ հարկանէ ցանկ գիս տանջեալ անբժշկական խղճիս, բաւեա՛ բա՛ր երբար Աստուած։ Ի զլրմանէ մեղայ կանգնեա՛ գիս, եւ զվերս անձին իմոյ բժշկեա՛։ Զպատճառն չարեացիւրովք նենգութեամբք և զամենայն պատրանս խաբէութեան նորա մերժեա՛ յինէն, և զհաւանութիւն անմտութեան իմոյ անտե՛ս արա և մի՛ յիշեր։

Մեծապէս անօրինեալ ցասուցի զկամս քաղցրութեան քոյ, և ո՛չ իշխեմ համարձակապէս մատուցանել աղաչանս առաջի քո, յիշելով զոր ինչ գործեցի. գուցէ անարժան գոլով և լի աղտեղութեամբք՝ դառնացուցից միսանդամ զամենասուրբ կամս քո։ Բայց նեղութիւն տարակուսանաց անձին իմոյ, եւ անհրաժեշտ երկիւղ վրէժխնդրութեանն իշխել կալ առաջի քո հարկեցուցանեն զիս, մանաւանդ անիմանալի քաղցրութիւն քո եւ անեղրական սիրոյ վստահութիւն։

Եւ արդ ո՛զրմած՝ տե՛ս ո՛րքան պէտս ունիմ մարդասիրութեան քում. և հայեա՛ց ո՛րքան սաստիկ են վերք անձին իմոյ թշուառացելոյ։ Մատի՛ր խոնարհութեամբ կա-

անօրէնութեան իմոյ, որ հարկանէ ցանկ զիս տանջեալ անբժշկական խղճիս, բաւեա՛ բարերար Աստուած։ Ի զլրմանէ մեղայ կանգնեա՛ զիս, եւ զվերս անձին իմոյ բժշկեա՛։ Զպատճառն չարեայ իւրովք նենգութեամբք եւ զամենայն պատրանս խաբէութեան նորա մերժեա՛ յինէն, եւ զհաւանութիւն անմտութեան իմոյ անտե՛ս արա եւ մի՛ յիշեր։

Մեծապէս անօրինեալ ցասուցի զկամս քաղցրութեան քոյ, եւ ո՛չ իշխեմ համարձակապէս մատուցանել աղաչանս առաջի քո, յիշելով զոր ինչ գործեցի. գուցէ անարժան գոլով եւ լի աղտեղութեամբք՝ դառնացուցից միւսանգամ զամենատուրբ կամս քո։ Բայց նեղութիւն տարակուսանաց անձին իմոյ, եւ անհրաժեշտ երկիւղ վրէժխնդրութեանն իշխել կալ առաջի քո հարկեցուցանեն զիս, մանաւանդ անիմանալի քաղցրութիւն քո եւ անեղրական սիրոյ վստահութիւն։

Եւ արդ ո՛ղորմած՝ տե՛ս ո՛րքան պէտս ունիմ մարդասիրութեան քում. և հայեա՛ց ո՛րքան սաստիկ են վէրք անձին իմոյ թշուառացելոյ։ Մատի՛ր խոնարհութեամբ կա-

բո՛ղդ յամենայնի՝ բժշկել զանբժշկելի հարուածս անձին իմոյ. քանզի հնարաւոր են քեզ անհնարինքն։ Եւ քեզ փառք և երկրպագութիւն ընդ Հօր և ընդ Որդւոյ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս . ամէն ։

ՄԱՂԹԱՆՔ ԶՕՐԱՒՈՐՔ ՀԱՇՏԵՑՈՒՑԻՉՔ ԱՍՏՈՒԾՈՅ ԵՕԹՆԵԱԿ ԹՈՒՈՎ ԸՍՏ ԵՕԹՆԵԱԿ ԱՒՈՒՐՑ ՇԱԲԱԹՈՒՆ, ՅԱՂՕԹԱՄԱՏՈՅՑ ԳՐՈՅ ՍՐԲՈՅՆ ԳՐԻԳՈՐԻ ՆԱՐԵԿԱՑԻՈՅ :

ԿԻՐԱԿԻ ԱՒՈՒՐ :

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ . ԺԷ :

1. Արդ աղաչեմ զքնամակալդ վտանգաւորաց տաժանելեաց կրից թաղծութեանց հոգւոց վշտացելոց : Մի յաւելուր հեծութեան ցաւ, մի խոցեր զվերաւորեալս, մի դատապարտեր զպատժեալս, մի տանջեր զչարչարեալս, մի գաներ հարուածեալս, մի գլորեր զանկեալս, մի կործաներ զդայթագղեալս, մի մերժեր զհեռացեալս. մի տարաղրեր զհալածեալս, մի կշտամբեր զհարթուցեալս, մի խորտակեր զրեկեալս, մի խռո-

վեցուցաներ զամբոխեալս, մի ալէկոծեր ըզ բբացեալս, մի սասանեցուցաներ զդղրդեալս, մի շփոթեր զմրրկեալս, մի կեղեքեր զդիշատեալս, մի ջախջախեր զբեկեալս, մի գոչեր զմորմոքեալս, մի կուրացուցաներ զխաւարեալս, մի զարհուրեցուցաներ զապշեալս, մի խորովեր զխարշատեալս, մի մահացուցաներ զհիւանդս, մի բեռանց ծանրութեան մատներ զտկարս։ Մի անուր յաւելուր կարկամեալ թիկանցս, մի կրկնակի ողբումն դառն հեծութեանս, մի ուժգնապէս վարեցիս առ հողս, մի սաստկապէս առ մոխիրս, մի անաչառապէս առ ստեղծուածս, մի ահարկութեամբ առ փոշիս։ Մի ընդհարկանիր խստութեամբ մեծդ ընդ փոքուս, լոյսդ ընդ սորնականիս, ընութեամբ բարիդ ընդ ի ընկչարիս, ողկոյզդ օրհնութեան ընդ պտղոյս անիծիցս, քաղցրութիւնդ խկապէս ընդ համայն դառնութեանս, փառաւորեալդ անփոփոխ ընդ ամենևին անարգիս, կենացդ նշխար ընդ կաւոյս զանգուածոյ, տէրդ տերանց ընդ տղմիս երկրայնոյ, աննուազ լիութիւնդ ընդ չքաւոր սորիկս, անկապուտճոխութիւնդ ընդ անպատապար տառապելոյս. անկարօտ բա-

բութիւնդ ընդ ամենաթշուառ աղքատիս։ Քանզի ո՞վ ոք հասեալ յառաւօտ, և ի ծագման լուսոյն խիթայ մթանալ, և կամ ընթերակայ կենաց մահանալ, կամ ազատութեան և պարտաւորիլ, կամ շնորհաց և դատապարտիլ, կամ փրկութեան և մատնիլ, կամ նորոգման և եղծանիլ, կամ օրհնութեան և տապրադրիլ, կամ բժշկութեան և վիրաւորիլ, կամ լիութեան և նուազիլ, կամ յաճախութեան հացի և քաղցնուլ, կամ գետոց հոսանաց և պաբիլ, կամ մայրենի գթոց և նեղգիլ, կամ խնամոց առատաձեռն աջոյդ և զզուիլ։

2. Եւ արդ՝ ընդ ախտացելոյն սատկապէս մարմնոյն բորոտութեամբ՝ հոգւոյս վտանգաւ և ես պաղատիմ, տէ՞ր՝ եթէ կամիս կարող ես զիս սրբել։ Ընդ աչայաւայն նեղելոց մշտապիշերն խարխափանօք մեծակական ձայնիւ հառաչեմ՝ ո՛չ որդի անուանեմ Դաւթի. այլ ծնունդ էիդ Աստուծոյ դաւանեմ. ո՛չ միայն ռաբբի կոչեմ, որ վարդապետացն է պատիւ՝ կարծողական զիսկն զիտելոյ, այլ տէր երկնի եւ երկրի հաստատեմ։ Ո՛չ ձեռինդ միայն ձգմամբ հպարտութեան

ոչ բարեգութ Աստուած մերձաւոր՝ այլ ի բացեայ գոլով միջոցաւ մեծաւ ակնունիմ զօրել քո բանիդ առ իմ բժշկութիւն։ Ոչ թէ ինչ խտրոց կասկածանաց միջոցի բանի, որ երկմտութեանն կարծի նշանակ՝ ի մէջ արկանեմ կամելոյն և ողորմութեանն, այլ կամիս որպէս բարեգութ, և կարես որպէս ամարիչ. ասա՛ բանիւդ և բժշկեցայց։ Ընդ հարիւրապետին հաւատոց և ես ըմբռնիմ. ոչ մինչ անձուկ միայն բացակայութեամբ հեռի լինելով խորան ի խորանէ՝ հաւատամ ազդել քոյ կարողութեանդ առ յարութիւն և բժշկութիւն, այլ ի վերինն երկնի բազմելով, և ի ստորինս երկրի բովանդակ առ հրաշիցն սքանչելութիւն ոչ ունիմ հաստատանել։

3. Շնորհեա՛ ինձ որպէս դատակնիք բանին քո վճռեաց առ պառնկին ընդունելութիւն՝ հնգից հարիւրոց դենարաց պարտուց շնորհաբաշխութիւն, Աստուած բարութեանց և տէր երանութեանց՝ որ ի յաճախն ընծեռել բազումս փառաւորիս. և ի շատն մատուցանել նուիրս չափ սիրիս. և յառաւելն ողորմել կրկին բարգաւաճիս. և յայսքան բարիս իրաւամբք գովիս և ամենայնի տէր գոլով հա-

սասարորդ ճանաչիս. և որ զբոլորն ունիս ընդ մերումս կշռիս. և անճառելեաւդ ձրիս մերայնովքս վճարիս. և ընդ երկրաւորիս զանվախճանն պարտ վարկանիս. և մեծագրեալ քո զմերն վեհս գոհաբանիս. և ի սակաւուն տուչութիւն դոյզն փառաւորիլ ո՛չ ամբարտաւանիս։ Այսպէս և ինձ զնոյն զթութիւն ունողիս զգործս անհամար պարտուց. զի և ի ճառս երախտեաց քումդ պարզևաց՝ նորին իսկ սակով սիրելն կարդեսցի. և քեզ փառք յաւիտենից. ամէն։

—⊹—

ԵՐԿՈՒՇԱԲԱԹԻ ԱՒՈՒՐ։

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ. ԺԸ։

1. Արդ ես ծնունդս մեղայ, որդիս մահացու երկանց արդարև անասահման բիւրոց քանքարաց տուժիւց գոլ հատուցանող ի միում աւուր։ Այլ ո՛չ թէ առ փոքրկութիւն մարդկային մտաց հայցեմ ներողութիւն, այլ առ աննուազ միութիւն փրկչիդ Յիսուսի Քրիստոսի պաղատիմ մարդասիրութիւն. որ չէի

երբեմն և ստեղծեր, չմաղթեցի և դու տրա-
ր՝ եր, չև ևս եկեալ ի լոյս և տեսեր, ոչ յայտ-
նեցեալ իմ և գթայար, ոչ կարդացեալ և
խնամարկեցեր, ոչ համբարձեալ ձեռն եւ
նայեցար, ոչ պաղատեալ և ողորմեցար, ոչ
կերպացեալ ձայնիս և լուար, ոչ հեծեծեալ
և ունկնդրեցեր, գիտելով զարդեան դիպ-
ուածոյս և չանտեսեցեր, նախահայեացդ
աչօք նկատեալ զպատժապարտիս չարագոր-
ծութիւն և յօրինեցեր : Եւ արդ զքո տրա-
ր՝ եալս և զքև փրկեալս և զայսքանեաց խր-
նամոց յանձանձեալս մի՛ խպատռ կորուսցէ
մեղացն հարուած գիւտք բանարկուին . մի՛
աղթեսցէ յամառութեանս իմոյ մառախուղ
ներողութեան քո լուսոյ . մի՛ սրտիս կարծ-
րութիւն երկայնամիտ բարութեանդ . մի՛ մա-
հացու մեղիս ամենակատարդ լրութեան. մի՛
տկարութիւնս նիւթոյ անպարտելիդ բարձ-
րութեան :

2. Ահա կարկառեմ զկարկամեալ բազուկս
հոգւոյս յանուն քո հզօր՝ արասցես ողջ իբ-
րև զառաջինն մինչ ի դրախտին փափկու-
թեան զպտուղն կենաց կթէի: Կաշկանդեալ
գոսացեալ ի կոր կործանմամբ ընդ կնաջն

տաղնապելոյ՝ կայ անուղղելի հոգւոյս թբշ-
ուառութիւն, ընդ երկիր պշուցեալ մեղայն
կքմամբք սատանայական բուռն կապանօք, զի
մի զերկնայնոյդ ընկալցի զողջոյն . խոնարհ-
հեա՛ց առիս միա՛յն ողորմած՝ զի բարձրա-
ցուսցես զփայտս խոնարհ բանաւոր անկեալ,
և զչորացեալս ծաղկեցուսցես ի բարի կրօնս
վայելչութեան ըստ աստուածաբանութեան
սուրբ մարգարէին ։ Որպէս ի ծնէ կոյրն
անլուսաւոր չունիմ տեսաբան, որով զըս-
տեղծչիդ նկատեալ զկերպ մաղթեցիս հզօր
բարեգութ՝ միայն դու պաշտպան ակնար-
կեալ խնամովք անճառ քոյ սիրոյ ի չնչական
խօսուն քո անօթս, յանէից գոյաւորութիւն
լուսոյ հաստատեցես ։ Ընդ երկոտասանամեայ
չարեօք չարչարեալ վշտադին կնոջն տանջե-
ցելոյ՝ գետովք մեղանաց արեան հեղեղիմ,
հայեա՛ց ի բարձանց անմատոյց լուսովդ պա-
րածածկեալ, ուր ո՛չ է քղանցք ձեռաստեղ-
ծական վերարկուի ձորձոյ, այլ տարածումն
հրաշիւղ ամենայն ուրեք զօրացեալ ։ Ո՛չ օծու-
թեամբ իւղով պատժապարտս ընդ մեղս-
տորին մատուցեալ առ կենդանաձիր ոտից
դատաստարդ՝ զկոթիլս աչացս վարսիւք հե-

տաղնապելոյ՝ կայ անուղղելի հոգւոյս թբշ-
ուառութիւն, ընդ երկիր սլշուցեալ մեղայն
կքմամբք սատանայական բուռն կապանօք, զի
մի զերկնայնոյդ ընկալցի զողջոյն . խոնարհ-
հեա՛ց առիս միա՛յն ողորմած՝ զի բարձրա-
ցուսցես զփայտս խոնարհ բանաւոր անկեալ,
և զչորացեալս ծաղկեցուսցես ի բարի կրօնս
վայելչութեան ըստ աստուածաբանութեան
սուրբ մարգարէին ։ Որպէս ի ծնէ կոյրն
անլուսաւոր չունիմ տեսարան, որով զրս-
տեղծ չիդ նկատեալ զկերպ մաղթելոյ հզօր
բարեգութ՝ միայն դու պաշտպան ակնար-
կեալ խնամովք անճառ քոյ սիրոյ ի շնչական
խօսուն քո անօթս, յանէից գոյաւորութիւն
լուսոյ հաստատեցես ։ Ընդ երկոտասանամեայ
չարեօք չարչարեալ վշտագին կնոջն տանջե-
ցելոյ՝ գետովք մեղանոյ ալեան հեղեղիմ,
հայեա՛ց ի բարձանց անմատոյց լուսովդ պա-
րածածկեալ, ուր ո՛չ է քղանցք ձեռաստեղ-
ծական վերարկուի ձորձոյ, այլ տարածումն
հրաշիւ ամենայն ուրեք զօրացեալ ։ Ո՛չ օծու-
թեամբ իւղով պատժապարտս ընդ մեղս-
տորին մատուցեալ առ կենդանաձիր ոտից
դարշապարդ՝ զկոթիւս աչացս վարսիւք հե-

բայց ընծայեցուցանեմ, այլ զանբիծ հաւատս ամբարձմամբ բազկաց ասոյդ դասանմամբ հոգւոյ ողջունիւ շրթանց կատուցմամբ զերկիր համբուրեմ, խառնեալ հեծութիւն աղբերցս արտասուաց բժշկութիւն հոգւոյս աղերսեմ։ Վասնեալ մեղանօք հոգւոյս գոյութիւն լուծեալ մեղկութեամբ, և յերկուցկայից միայնակողմամբ անհաստատ հեռուք, զընթացից գործին նահանջմամբ չարին՝ պՀետեւանքն բարձողութիւն չինուածոյ մարմնոյս առ ելս ծառոյն կենսատիպ պտղոյն խափանեցելոյ, պատապարեցե՛ս անդրէն վերստին միայն հնարաւորդ առ ի փրկութիւն։ Զփառաբանարան հաստատուածոյ կերպիս ի քէն եղելոյ ամբարիւակ խոյմամբ համբացոյց, արդեալ հողմ բանսարկուին, հոգիդ քո ապդեալ մեծդ ողորմութեամբ՝ ըստ յաւետարանին բժշկեցելոյ, հրաշափառապէս բարեգործեցե՛ս բանդ կենդանի՝ ինձ խօսողութիւն անսայթաքելի։ Անկեալ կամ չարեօք ի մահիճս ախտից ընկողնոյ մեղաց զի կենդանի և խօսուն մեռեալ, կարեկցեալ խմման թշուառութեան ողբալանօք բբուտանաց ձայնից ո՛վ բարերար Ողորմ Աստուած

ծոյ՝ օրհնաբանեալ աչայդ ցօղով վերականգ-
նեսցէ՛ս ի կենդանութիւն իբր զսիրելին ի
յանշնչական մեռելութենէ։ Սոյդ դառնա-
ցօղս ի գրի մեղաց կամ տարակուսեալ, ձեռն
մատուցեալ ա՛րև անստուեր Որդի բարձրե-
լոյ՝ հանցէ՛ս զիա ի լոյս քումդ նշուլից։ Ընդ
աղիողորմ թշուառութեան կարանման ձայ-
նի այրոյն ի Նային մօր միամօրին, տատան-
մամբ մատանցն, կսկիծամբ կրծիցն, հա-
մամբ արտասուացն, տուայտանօք տխրու-
թեան դիմացն և ես պարտիմ վերջին հե-
ծութեամբս, տա՛ր յուսահատելոյս զքաջա-
լերութիւն մխիթարութեան զթած քո բա-
նիդ՝ ասելով և ինձ գովեա՛լդ բարի ստեղծիչ
աշխարհի՝ թէ մի՛ լար դերի բազմաց ողբալի.
որով ընդ պատանուոյն կենդանացելոյ ի վրշ-
տացելոյ ծնողին սիրելոյս զամենապարտ
ողիս ընկալայց ի քէն ընդ նմին կրկին նորո-
գեալ։ Ընդ այսակիր անդդայելոյն դիւաբ-
լուկ եւ քարակոշկոճ հեղձամղձուկ եղկելի
անձանց, քոմնելի գիսախուխ հերայն, վայ-
րենեռեա բանդադուշելոյն ի քէն ողորմեալ
փրկիչ բոլորից՝ իբրեւ զնոսին առ քեզ դիմե-
ցիս։ Հերբեալ մերժեսցես զգունդս չարայն

ապականողաց ի-քո խորանէս, զի ժամանեալ հոգիդ քո բարի այսրէն հանգիցէ, լցեալ ըստ մարմնոյ մաքրութեամբ չնչոյս, զգեցմամբ անդամոյս զդաստ արասցես գիսելադարեալս ամենաթշուառ : Ընդ դերեցեալ դժոխաբնակաց վտարանդելոցն հոգւոց արդելեալ կամ ի վտանդի . զճառագայթ ողորմութեան վառաց քոց ծագեալ լոյսդ իմ անձկութեան՝ ի կապանաց օյտողին զերծեալ գիս ապրեցուսցես: Գաղտնորոգայթ աներևութերակ վրիպակ արահետ գարշութեամբ մեղայս ջրդողեցեալ ոգւոյս կեբպարան կայ ի տագնապի . զծածկեցեալն ի տեսողութեանց գչարագործին նիւթիցն այսուցմունս՝ քո ինքնաւորդ զօրեղութեամբ Որդի Աստուծոյ՝ գթածարար առողջացուցե՛ս : Գբազմազան տարազս ցեղիցն զանազանիցս ախտաւորութեանց մահացուցանողաց՝ իւրաքանչաք կորստեան բերիւք՝ դժնդակարմատն շառաւեղաք հաստատեցելովք ի յանդաստանի անօրէն մարմնոյս , տարակորզեսցես ի ձեռն ձեռինդ ամենակալի . որ արօրադրեալ միշտ և մշակես զսահմանս հոգւոյս առ բանիգ կենաց արդիւնաւորութիւն :

3. Եւ քանզի անցաւ ըստ նմանութիւն օրինակութեանց յանցուածոցս վէր, ըստ ճաշակօղն քաղցկեղի առ բնաւ անդամս մասնաւորեալ զախտին տարածումն. չիք սպեղանի իբր Իսրայէլի առ անչափութիւն խարանացն մատուցանել. ի խարխաց բարձիցս մինչեւ ցտին կառուցման լրութեան անդամոցս չէ՛ առողջութիւն, այլ ամենեւին անբժշկութիւն։ Իսկ զու ո՛ զորմած, բարերար, օրհնեալ եւ երկայնամիտ թագաւոր անմահ՝ լո՛ւր պաղատանացս արդահատութեան արտիս վտանգի, որ կարդամս առ քեզ տէր՝ ի նեղութեան։

ԵՐԵՔՇԱԲԱԹԻ ԱՒՈՒՐ։

Ի խորոց արտից խօսք ընդ Աստուծոյ. ղ։

1. Եւ արդ տէ՛ր զօրութեանց՝ մեծութիւն ահեղ, անտարակոյս տեսաւորութիւն, կամք ամենընդարձակ, առատութիւն անպակաս, ո՞վ որ զօրեսցէ տօնել հանդիսիւ պարերգութեամբ՝ ի միոյ կաթուածոյ ցօղոյ

բումդ բարութեան, որ յանկ դեգերիս պատ-
բաստել պատճառս հնարից իմում փրկու-
թեան : Եւ զոր մեծն է գրեցիս պատմել
յապառնին . քանզի ոչ անուանեցար հրեշ-
տակասէր, և որ զպետութիւնս նոցունց հաս-
տատեցեր . այլ և զերկինս զամբարօք նոցին՝
զմատանց քոց գործ ոչ գրեցեր երբէք սի-
րել զնոսա . այլ առեր ի պատիւ մեծաց զո-
վեստից առաջին դասեալ զմարդասիրու-
թիւնն : Վասն որոյ կրկին մեծացուցեր քեզ
անուն անճառ ի խորհուրդս սոսկալիս. զերկ-
նային լուսակերպիցն կոչեցեր զնոսին սպա-
սաւորս եւ զլխաւորս յատուկ մատակարա-
րութեանց . իսկ զստորնային ծնունդս մահ-
կանացուաց տիրական եւ աստուածական
պաշտելի անուամբդ պերճացուցեր : Այնպէս
վերստին ըստ սահմանն կշռութեան չափոյ,
լայնեցեր քեզ կոտակս զրոյ ճառիցս անբաւիցս՝
զանապակ ծորմանն ծայրագունին վերնում
բարութեանն : Եւ և ի մարդանալդ քո մինդ
յեութենէն, ոմանց վասն ինքեանց, եւ կի-
սոց վասն այլոց զեղեր առատութեամբ ըզ-
տուրս կենաց, արուեստս բազմօրինակս ,
սքանչելիս աստուածագործս , նշանս ճշմար-

տատեսիլս ։ Որպէս զի թէ անդամալուծին պակասելոյն իհաւատոյն առաջարկութեամբ հոգաբարձայն զոյոյս յուսոյն՝ զթացեալ ողորմեցար , եւ ո՞րչափ զօրեսցէ առաւել բան քո ամենակար՝ առ ախտալից մարմնոյս մաքրութիւն աղաղակողիս հառաջման . քանզի արդարեւ մեծ են չափք հրաշիցդ քան զանմաքրեալս հոգի սուրբ հաստել , զլուսացեալս պատկեր անտիրելի աղտոյ ներգործել . նա զի եւ երկրորդս առաւելութեամբ յաւազանին չնորհ յաճախեալ՝ զփառան հայրենի բարձրացուցանել ։

2. Դու ես տէր՝ որ սրբես զմեզ որպէս ընտրեցելոյն քո նախատապաւորեցեր Մովսիսի . դու ես՝ որ ի մեզս եւ յանօրէնութիւնս վերակացու եղեր տոհմին Յակոբայ վինչ յԵգիպտացւոյն երկրի ընդ խաւարն հեթանոսայ ընտանենային ։ Դու ես՝ որ օրէնսդէտ առնես զմեզաւորսն ի ճանապարհի ըստ բանի երգողին Դաւթայ . դու ես՝ որ փոխատրես զքարեղէն սրտից կարծրութիւն ի լոյծ կակղութեան մարմնոյ գոյութեան բանի ընդունելութեան ։ Դու ես՝ որ բաւես ընձեռել սիրտ այլ և ճանապարհ մի երկնչե

իքէն գրովանդակ կենացն սահման . դու ես՝ որ տաս զերկիւղ քո ի միտս խաղաղութեան առ քեզ ուշ ունել հաւատովք ըստ մարդարէին ձայնի ։

3. Զօրհնեալ քո շրթանցդ զաշխարհասուեղծ բերանոյդ զաստուածեղէն անձրևացդ զկենցուցանօղդ կաթուած մատոյ լսելեացս դրանց բացարան, որով զօձին խորամանկութիւն բանսարկուին թիւնից բարձցես եւ բժշկեացես ։ Ամենակալդ ձեռօք զիսօնանկանացս չարժողական զորձի ըմբռնեալ ազգեա՛ զօրութիւն ձայնի, որ տաս բնաւից ընտրութիւն բանի . զի դաստիարակեալ ըզ պատշաճականն՝ մի յանդգնաբար խօսելով իբր զնախնին լքայց ի յուսոյդ, և անբանութեան մատնեցուցց վանեալ յորտոզէն ։ Լուսաւորեա՛ վերատին զխաւարեցեալ հոգւոյս աչս կենդանաբաշխ աջոյդ կարկառմամբ , զի մի համարձակութեանն չիջեալ լապտեր շնչմամբ վիշապին՝ ի ներքոյ գրուանին ստորածածկեցայց ։ Բա՛րձ զանօրէնութիւնս իմ տէ՛ր՝ և ընկեա՛ ի խորս ծովու, որ է փոքր առակ մեծութեան քումդ անբաւութեան ըստ մարդարէին զիսն ընկղմել չարութիւն ։

Կանգնեա՛ կործանեալս անձին նշան վստա-
հութեան, զի մի յուսահատութեանն կոթող
կառուցեալ՝ զծածկեցելոյն բողոքեսցէ։ Բա՛ց
հզօր եւ զթած՝ զբժշկարանիդ կենաց վար-
դապետարան, զի զառ ի ներքոյն մշակու-
թեան կորուսչին սերմանց՝ մանկաղաւ կա-
մացդ հուսալ առ արմատ խուզեալ հնձեսցես։
Դէմ եղեալ հեռեալ առ քեզ բոլորիցդ Աստ-
ուած՝ պետրոսեան օրինակութեամբն, ի կեն-
ցաղիս ծովու մեզանացս ալեաց ընկղմելոյ.
մատո՛, ժամանեա՛ զաջդ կեցուցիչ յօգնա-
կանութիւն ինձ սասանեցելոյս։ Ընդ բանա-
նուհլոյն ձայնի ի խորոց սրտիս պաղատիմ,
սոմեցելոյս առաքականապատս, կաղկանձողա-
կան, ամենաթշուառ վտանգաւորիս ապ-
րուստ կերակրոյ փշրանաց հացի ի բազմա-
զեղդ քո սեղանոյ մասնաւորեսցե՛ս։ Արա՛
փրկութիւն նիւթոյ խորանիս որդւոյս դառ-
նութեան, որ եկիր խնդրել և կեցուցանել զիս
զկորուսեալս։ Զի քո է մեծութիւն, յաղթու-
թիւն և զօրութիւն եւ դու ես քաւութիւն
և բժշկութիւն, նորոգութիւն և երանութիւն.
և քեզ վայել է փառք և երկրպագութիւն յա-
ւիտեանս. ամէն։

ՁՈՐԵՔՇԱԲԱԹԻ ԱՒՈՒՐ ։

Ի խորոց սրտից Իսաք ընդ Աստուծոյ . կզ ։

1. Բարերար եւ բազմագութ, մարդասէր եւ երկայնամիտ, միայն թագաւոր՝ ընդ Հօր քում պատուական եւ օրհնաբանեալ տէր ամենայնի, Որդի Աստուծոյ կենդանւոյ ։ Անպատճառաւդ միշտ իմում կորատեան, որ ամենեւին անփորձ ես ի՞ չարեաց, որ ոչ կամիս զմահ մեղաւորի, որ փրկութիւն ես ի քոց կամաց ընծայեցեալ, որ դարձուցանես զմրրիկ մեղայ ի յօդ քաւութեան, որ զհուր բարկութեան յանձրեւ փոխարկես ։ Որ ըզ յեռնեալ զկինն ի բարեաց կրկնակի գոյիս նահանջեր՝ երկեակ բնութիւն ինոյն արձանի, ոչ խակապէս ընդ անպարտան եւ ոչ համայն ընդ պատժաւորան ։ Որ զլուծութիւն ծովուն սահմանաց իրր զկարկառս քարանց կառուցեալ յեղանակեցեր ։ Որ զկարծրանիթ վէմն անապատին ի վիժակս վտակաց հոսեալ ըղխեցեր ։ Որ զՅորդանանու ջրոյն սրաշարժ վայրեկութիւն հրաշաւոր անդրան-

դարձութեամբ ի յետնորդս հեթանոսաց լը-
ուացումն աւազանին ի թիկունս առաքեցեր ։
Որ զպատուաստեալ պարիսպն Երիքովի յո-
րինակ կործանման բռնութեանն սատանայի՝
իբր զթեթևութիւն յարդի ցնդեցեր ։ Որ ըզ
ճնասակար ջուր նորին ի յառակ այլայլու-
թեան առ ի բարին փոխարկութեան քանա-
նացւոյն փրկութեան խորհրդական աղիւն
համեմեալ անուշեցեր ։ Որ զմեռային դառ-
նութիւն իբր զմտաց անհաւանութիւն կե-
նացն փայտիւ ի քեզ յարմարեալ պիտանի
արարեր ։ Որ զառեալն ի գետոյն ի գծապ-
րութիւն անասահմանդ քո հրամանի անորա-
կիդ գունակութեան ի նոր երանդ բոսորային
մածեր արիւն ի ցամաքի ։ Որ զանկենդան
ցուպ գաւազանին ի կերպառութիւն առ ի
զքոյդ մերովս նկարագրիլ, այլ եւ յօտարազ-
նիցն ընտրութիւն ի տիպն ապաթոյն կերպիւ
վիշապի նմանեալ ցուցեր ։ Որ զերջանիկ
ձեռն աջոյն Մովսէսի ի ցոյցս տեսութեան
ապագայիցս հրաշիցս մարդեղութեանդ քո
բարձրեալ, եւ քեզ ախտաւոր մարմնոյս մա-
քուր լինելոյ անփոխ փոխատրութեամբ կըր-
կին գուշակեցեր ։ Որ յայսքանեացս չրջապ-

բութիւն բարեխնամապէս արուեստիւ սիրոյ զանակնկալն գիւտ մեղաւորաց կորստակա-
նաց նշանակեցեր ։

2. Օրհնեա՛լ ամենագութ՝ որ բուսուցա-
նես յերկրէ դալարի, զմեռեալն յանշնչակա-
նէն. որ զանշարժն իբր զընթացօղ կատակա-
բես. որ յանարդ արդանդէ կոչես քեզ պատ-
կերակիցս . որ տաս պատանեկաց աղորիս
ըմբոշխնելիս . որ յայտս մաքուրս հերս ըն-
ծայես . որ զաղարթ սեութեան վարսից ի
ձեան կերպարան զարմանագործես՝ ցու-
ցեալ թէ առ ամենայն տահման հեռաւորա-
կան յաղթօղ ես հզօր . որ փոփոխես զՀՐ-
թունս բնաւորականս ըստ բանին Յորայ ի
կամս հաւատարիմս ։ Որ սատանես զերկիր և
զսիւնս նորին ի հիմանց, նշանակեալ հաստ-
ուածին դոյիւ թէ դու միայն մնաս անկորընչ-
ելի . որ հոլովես զտարերս իբրեւ զանցա-
ւորս, եւ դարձեալ ի նոյնն կապես իբրեւ ըզ-
յարակայս՝ յայտ արարեալ թէ և առ մեղայ
բազմութիւն դիւրապէս ունել կամ թողուլ
զոյնպէս զօրաւոր լայես ։ Որ զարուսեկին
անզգայ էութիւն իբր երասանաւ խոն դաս-
տիարակես, երեւեցուցեալ այնր իբրի կերպիւ

թէ զենութեանս չար դիմեցումն յորժամ և կամիս հանդարտ առնիցես։ Որ զանբարբառ բոլորակ լուանին կարդես ունայնս և պատարունս, լուսաւորեալ զպատճառն առ աւետիս տեսողաց՝ թէ ի նուազութենէ բարեաց ըզ զարտաւորս մարմին դու ածես ի լրութիւն առաջնաստեղծ հարատութեանն։ Որ ըզ պատկերս անիսօս աստեղաց իբր զդասակս դոյզն հօտից տրոհես և ժողովես, յոյս իմն կենաց առ այս խորհրդաբերեալ քաղցրահայեաց տեսութիւն՝ թէ և անաղաչաւորաց լեզուաց կարողապէս բաւես ողորմել։ Որ ի մէջ մահու և կենաց շաւիղ վստահութեան ուղղես ի ծոլու, վկայութիւն եղեալ հաւատի՝ թէ և յանկատակածաւորն վայրի քեզ պաշտպանիմք անդայթագղելի. որ իբր գՀՕՒՐ կաթասից ի հրոյ եռացեալ՝ որպէս զմեղաց մրրիկ պղտորեալ բանիւ կամաց քոց խաւիուցանես։ Որ հայիս յերկիր և տատանես զսա, զի անբանիւն զմտաւորս զդատապարտուցանես. որ իբր զակատ մի անձուկ նաւի ի վերայ շարժութեան ալեաց՝ զանբաւ թանձրութիւն գետնոյս զդրդես, որով ծանուցեալ լինիս ամենից հաստատածոց թէ ելեալ աներկիւղելի.

որ ի բան քո զօրեղ հիմնարկեալ ունիս զամենայն։ Որ սերմանես զարտաշնչացեալ մարմինս յերկրի, և զնոյն անկորուստ պահեալ կրկին կենդանածնես. որ ապականացուս աւանդեալ անեղծս ստանաս. որ ընդ մահացու նիւթոյս զնշխարդ կենաց խառնես. որ հրամանաւ ակնարկութեան ի խուն վայրկենի կազմեցեր, պատրաստ կացուցեր զանզգարդութիւն ամենից եղականաց։ Քո է զօրութիւն և կարողութիւն, որ շրջանակես զժամանակս ամաց հոլովման աւուրց յայլ նմանութիւն բարեպատեհ տեսողութեան։ Որ կարդաս զանմառունչսն իբրև զկենդանիս. որ ազդես միայն և նոքա ընթանան. որ միայն հենուս, անկանես անճառ արուեստիւ հնարագիտութեան մէջ և առաւօտ։ Որ յետ նախակարգ յօրինուածոյն առաջնաստեղծ լինելութեանն արարեր զիսառաւորեալսն մեծամեծս հրաշակերտիցն հանդիսից, ըստ գերոյն երջանկութեան կանխահիսայն զարմացման, այլ ինն դոյացութիւն տօնելի տեսակի անեղծ աշխարհագործութեան՝ եւս քան ըզսոյն ի մարդանալդ քո որոյ ոչ գոյ թիւ։

3. Որ տհա զվնասն մեր քեզ դրեցեր. որ

զարդարութիւնն քո մեզ շնորհեցեր . որ ընդ քեզ կրեցեր զհաշտութեանն մերում փրկա-նակ . որ ոչ երբէք լքանիս յողորմութենէ՝ դարձո՛ զամբարշտեալս ի պաշտօն բարի եր-կիւղի, զթմբրեալս ի զգաստութիւն արթ-նութեան սրտի, զանմաքուրս ի սրբութիւն պայծառութեան կերպարանի, զբազմաբիծս յանբծութիւն հանդարտական սուրբ պատ-կերի, զբեկեալս յողջութիւն, որ ի դիպմանց . ոչ խորտակի . զլացեալս ի խնդութիւն զբ-ուարթութեան անտխրելի, զյուսահատեալս ի սէր միաւորիչ անբակտելի, զամաչեցեալս ի վստահութիւն հաստատութեան անշար-ժելի, զխաւարեալս ի լոյս երանութեան ան-մեկնելի, զմահու գերեալս ի կեանս որ ընդ եղծմամբ ոչ անկանի : Զի փառաւորեսցի անուն քո Յիսուս՝ խոստովանեալ յամենայ-նի ընդ Հօր եւ ընդ Հոգւոյդ սրբոյ ի բար-ձունս երկնի եւ ի ստորեւս երկրի եւ ի բնա-կիչս նոցա, յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն :

ՀԻՆԳՇԱԲԱԹԻ ԱԻՈՒՐ ։

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ. հա։

2. Այլ ես անպիտանս յամենայնի, և որքան բան զօրէ՝ պարտաւեալս. որ մինչդեռ արթունս եմ՝ նիրհեմ. մինչդեռ զդաստ երեւիմ՝ թմրիմ. ի բարեպաշտելս իմում գայթագղիմ. մինչդեռ աղօթեմն և վրիպիմ. ի յընթանալս իմում եւ կասիմ. յարդարանալս իմ և մեղաչեմ. ի խաղաղանալս իմում ամբոխիմ. մինչդեռ արշաւեմն՝ առ ի յեւոյն հակամիտեմ. ի չուելն իմում ընդ կրունկն դառնամ։ Ընդ լուսոյն մատին եւ խաւար յարեմ. ընդ քաղցրութեանն ճաշակ օչինդր խառնեմ. ընդ կուռս բարեսոյն չարիս հիւսեմ. ընդ կանդնելն եւ կրկին գլորիմ։ Ծաղկիմ եւ ոչ պտղաբերիմ. ասեմ եւ ոչ առնեմ. խոստանամ և ոչ կատարեմ. ուխտեմ եւ ոչ վճարեմ։ Պարկառեմ եւ անդրէն ամխոտիեմ. ցուցանեմ և ոչ ընծայեմ. մերձեցուցանեմ և ոչ մատուցանեմ։ Ի ճարակել խոցաւածոյս անդրէն վիրաւորիմ.

ի հաշտեցուցանելն վերատին խոսվեմ. զոր հանդիսանամ և իրատամբք պարտաւորիմ. զրիմ եւ խոկոյն եղծանիմ. նստեմ եւ ի գիծն թուլանամ. սկսանիմ և ի հանդիստն ոչ ժամանեմ: Կարգիմ եւ զարձեալ սասանիմ. ընանիմ և կրկրին հեղուամ. շարունակիմ ասա, եւ անդ ի ստորեւս հոսիմ. բարդիմ, և անդէն տոչորիմ: Հինն արկանեմ և ոչ դիսաւորեմ. սակաւ վաստակիմ և բիւրս վատնեմ. դոյզն դանձեմ եւ անթիւս ապառեմ: Զայլս խրատեմ եւ ես ինքն անխորհ եմ. միշտ ուսանիմ եւ երբեք ի ճշմարտութիւն գիտութեան ոչ հասանեմ: Զչիչեալ չարիսն նոյնչափ արծարծեմ. սուղ ինչ քաջալերիմ և առաւելապէս լքանիմ. լարիմ եւ իսկ եւ իսկ առ նմին մեղկիմ. զայս կարկատեմ եւ զայն պատռեմ: խլեմ զեղիճն եւ տատասկ անկեմ: Ընդ ամբառնալն եւ այրէն բերիմ. մտեմ ի բոյնն աղաւնի եւ անտուստ ագռաւ ելանեմ. զամ սակաւ մի սպիտակ, եւ սրանամ, դառնամ բնաւին սեւացեալ. ասեմ զիւ քեզ զաւանել և սպանողին նուիրիմ. ընդ յանդիման վինելն եւ թիկունս դարձուցանեմ:

Աբրիմ եւ այլ մրճոտիմ. լուանիմ և նո-
վին զաղրանամ. կերպարանիմ զԴաւթին և
գործս զԱուուղայն կատարեմ. շրթամբք
ճշմարտեմ և սուեմ երիկամամբք. աչովս
մատակարարեմ եւ ահեակ կողմամբս աւե-
ռեմ։ Ընդ երկրագործութեան ցորենոյն
որոմն սերմանեմ. ի բարձրագոյն իմաստիցն
վայր ի ջեալ ես ինքն գտանիմ։ Հրեշտակա-
նամ յերեսս եւ ի խորհուրդս դիւանամ. ի
յոտս հաստատիմ եւ ի միտս տոտանիմ.
սուտ ձեւանամ և իրօք խոտորիմ. կեղծա-
տորիմ արդար և արդեամբք ամբարշտեմ։
Դասիմ ի պարս հեղոց և ընդ այսս կաքա-
ւեմ. ի մարդկանէ գովիմ, եւ ի տեսողէդ
պարսաւիմ. ի հոգածնելոցս երանիմ եւ
յորդւոցն լուսոյ սաղիմ. հաճոյանամ յե-
տին ռամկին եւ թագաւորիդ մեծի յաչաց
ելանեմ։ Զատեանն դատաւորին թողեալ
խառնակրօնիցն աղերսեմ. հերքեալ ի վե-
հիցն սոսկականացն տարդիմ. մարմնովս
արտաքուստ պճնիմ և անձամբս երփնիւ
ճոյին ճանաչիմ. հպաւորիմ դաշն հաստա-
տել և ուխտակորոյս արտաքս մերժիմ։
Այսօր մաքուր հոգեկիր եւ վաղիւ մոլի խե-

լսդալ . զոհերունի պատուէրն լքեալ թե-
լադրութեան օձին հետեւիմ. արիանամ զօրա-
պէս եւ վատթարագոյնս ընկրկիմ . զծան-
րութիւն աւուրն բառնամ եւ ի ժամ վար-
ձուն անմասն եղանեմ . ի բացուստ ճոռոմն
խօսիմ և ի պատասխանատուութեանն պա-
հու պապանձեալ կարկիմ . ի յելս արեւուն
հարուստ երեւիմ եւ ընդ երեկս ունայն դե-
գերիմ : Ի յաթոռս ծերոց բազմեալ եւ
Խելայեղից կցորդիմ . ննջեմ խեթիւ եւ
արհաւրօք զարհուրեալ զարթնում : Զան-
դատանս կամացս չարաչարս հերկեմ. փոյթ
խնամով ի չարիս , միշտ անառակ որդիս ,
անդարձ ապարագրեալս , անզգջական զառա-
ծեալս, անվախիթար տրտմեալս, ինքնագրաւ
դերեալս, մահու և ապականութեան ծառա-
յեալս, անողոքելի տանջեալս, անիրկելի մատ-
նեցեալս, անպատուաստելի հատուածեալս,
անարծարծելի չիջուցեալս , անկազդուրելի
խորտակեալս. անհանդերձելի կործանեալս :
Եւ եթէ պարտ է զաստիկն ասասանօր ասել
անօրինեալս անձին նախատինս, ահա գրե՛մ,
գրե՛մ եւ ո՛չ անխոյեմ ի խոհիս նիւթեալ
գեհենին : Ստացուածս նախանձու նորոյս

Ադամայ երկնայնոյ, որպէս եւ Կայենն առաջին՝ հնոյն եւ հողեղինին . որ ունիմ զբնաւն աստուստ ի յանձին զնշանակ ամբաստանութեանս, ո՛չ զնչոյս տուրեւառութիւն այլ զբանիցս կշտամբութիւն :

3. Եւ արդ ո՞ւր իցեն վրկութիւնքն, ուր սկզբնահայրն հաւատոց ի յուսահատութեանն վայրի զանգթութեանն իմ չարիս կրկնէ . մեծն մարգարէից քարամբք բանից կոշկոռէ. արին բարեփառ աշտէին նիզակաւ ի մահ ատակէ . պատկեր ճշմարտին ընդ Աբարու համայնիւ ջնջէ . աստուածարեալն վեհից յարագողայն վրիժուց մատնէ . մարգարէաձին տեսանողն ընդ ամաղէկացւոյն առաջի տեառն ապանանէ . նախանձաւորն Աստուծոյ երկնատեղայ բոցո

երկրի և տարերք . ընդ անդգայիցն և շար-
ժողականք . որովք դատեալ միշտ լինիմ
տուժիւք լկանաց յօրինակ և յիշատակ սոս-
կալեացն ապագայից . իբր հողմով փոթորկի
ալեաց յաւէտ մրրկեալ կենաց վստահու-
թիւն՝ մնայ անկայուն ի հաստատութեանց :
Զոր եթէ որ խմաստութեամբ ի քննին առեալ
խուզեսցէ զլուղակացն բազմատեսիլ զանա-
զանութիւն, զմանունս փոքունս ընդ մեծա-
մեծացն դասեալ, որ առանց թուոյ և քանա-
կութեան համարոյ՝ թինդս առեալ անբաւ
երամոց, եռան, զեռան, սլանան ի մարմնիս
ծովու, վկայեսցէ և հաստատեսցէ ճշմարիտ
լինել զասացելոցս բանագրութիւն :

4. Այլ դու ինքն օրհնաբանեալ, անմահ թա-
գաւոր՝ բարի, երկնաւոր, մարդասէր Քրիս-
տոս Աստուծոյ կենդանւոյ միածին որդի՝
հզօր, բարձրեալ, անքննին, անճառ, քա-
ւիչ, ահաւոր, սաստեա ի ձմեռն ամբոխեալ
ալեաց ոգւոյս ծփանաց . արձանացո զծա-
բաւս մոլեգին շարժման սրտիս խռովու-
թեան . ընդոտնեա ի սանձս կապոյ երասա-
նաց ըմբռնման զցնդեալ մտացս վայրագու-
թիւն : Եղիցի խաղաղութիւն հրամանաւ

մեծիդ ամենավարան բոլոյս սատանման . սա-
տակեա՝ խափանեա զբազմագլխեան անդամս
ուրուականս գաղտնեաց ամբիծոյս երկրակեն-
ցաղս հինից : Գրեսցե՛ս աղօթս մտամատոյցս
զայս նորընծայ տառ ողորմաղերս թախծա-
գին ձայնի ողբերգարկութեան այսր մատենի:
Հան ի խորոց մահուս անդնդոց չքնաղ
ապրեցեալ ընդ մարգարէին փրկելոյ . ըն-
կալ զխոստովանութիւն անձնաղաղտ բանիս
ի հոտ անուշից . շնորհեա՝ միսիթար դառ-
նութեան վշտաց ուժգին հեծութեան յու-
սահատելոյս : Եւ քեզ ընդ Հօր Հոգւովդ
սրբով փառք, պատիւ և իշխանութիւն յա-
ւիտեանս . ամէն :

ՈՒՐԲԱԹԻ ԱՒՈՒՐ :

Ի խորոց արտից խօսք ընդ Աստուծոյ . հդ :

1. Ա՛ռքայ երկնաւոր՝ տէր բոլորեցուն,
առ ամենայն բան յամենայնի միշտ երկայ-
նամիտ, Աստուծոյ կենդանւոյ անքննին որ-

դի։ Ահա անդ է ողորմելն խակապէս յորում հատաւ ակնկալութիւն վաստակոյն. անդ է բարեգործելն յորում տեսութիւն իմաստիցն խափանեցաւ. յայնմ ժամու է մարդասիրելն յորում տկարութեանն վտանգ պաշարեալ տիրեաց ներքոյ և արտաքոյ։ Ան դանօր է բժշկութիւն աստուածային քոյ ձեռինդ յորժամ բնաւ անդամոցն տեղի ետ կենդանութիւնն. այն վայր է այցելութեան յորում ելք հնարից ոչ գոյ։ Այն է քո մեծութիւն յորժամ զյուսահատութեան վէրն ողջացուցանես այն է հարազատ քումդ ազգակցութեան եթէ յանակնկալն ժամու արուեստաւորեսցես փրկութիւն։ Այն է հանդիսարան քում յաղթանակի եթէ զփակեալն մուտս կենաց ի սպառումն շնչոյս բացցես. այն են քո շնորհք վայելչականք եթէ զչարեացս խմոց մոռացեալ՝ զբարեացդ քո յիշեսցես։ Յայսմ ես անոխակալ եթէ ապահատաւորիս ընդ երախտաւորացն խնամարկեսցես. ի սուին ծանեալ զիտացիս եթէ նայեցար ի նուէր բանից նախնի զթութեամբդ, եթէ գովութիւն չարեացս բարձցես։

2. Յաղագս այսորիկ հիւսին բանք եւ եղանակին նուագերգութիւնք, յորժամ ուէրն բարի չարն ծառայի զբարեգործայն պարգեւեսցէ. որ մինչ իրաւամբք Ճնասցէ բանտի, նա յարքայական ապարանս զնա հանդուսցէ. մինչ հրաւիրեալ է ի գոբ տղմոյ, նա ի բազմականս ամենապատիկս գահուց դրդեցուցանիցէ. մինչ բրելոյ զաչան դիտեսցէ, նա ի բարձրութիւն բերկրութեան հայեցուցանիցէ. մինչ ծայրաստութեան մատանցն ապասէ, նա մատանի համարձակութեան մատուցանիցէ. մինչ հայի հարուածոց զանիցս, նա գթոց դիրկս արկանիցէ. մինչ պատրաստեալ յուսայ կորստեան, նա երեւելի տեսողայ բազմայ առնիցէ. մինչ ակն ունի սատակման մահու, նա ընդ կենացն և փառս ընծայեցուսցէ. մինչ հատման դլխոյն նայեսցի, նա զնոյն պսակաւ պսծառուցուցանիցէ։ Ա՛յս պտուղք օրհնութեան գթած՝ աբանչելսրմատ քում շառաւիղայ. ա՛յս արդասիք կենայ՝ արարչականդ քո հրամանայ. ա՛յս իղձ խորհրդոյ՝ խոստովանեալդ քո տենչանայ. ա՛յս նշոյլք լուսոյ՝ ամենասփիւռդ ճառագայթիս. ա՛յս ախորժութիւն

ճաշակաց՝ բարերանեալդ քո քաղցրութեան։

3. Քա՛ միայնոյ են այսոքիկ տէ՛ր՝ ի քէն աղդեցաւ գրել ինձ զսոսին. ահա՛ զբոյսդ յատուկ աղերս աղաչեմ օրհնեալ՝ ի քոյոց այսոր պարդևեալ չնորհեա՛. բա՛ց տէ՛ր՝ զգանձս քո բարիս ըստ աղերսանաց առակին։ Մի՛ խառնեսցես ի համբարս բարեացդ քոց ի չարեացն իմոց. մի՛ շտեմարանեսցես զաստելիսն քս, որ են ոխութիւնք և ցասմունք ընդ սիրելիսն քս, որ են գթութիւնք և ողորմութիւնք. մի՛ պահեսցես ի ստացուածս քո սպաշտելիս զանախորժելիսն քս, որ են մթութիւնք և դաժանութիւնք և զիմ վնասելիքն, որ են մեղք և թշուառութիւնք։ Մի՛ գրեսցես աջոյդ օրհնութեան ի մատենիդ կենաց զմուրհակ պարտուց իմոցս անիծից. այլ զանհնարաւորսն ինձ համարեալս՝ մեծացուսցե՛ս կրկին առաւել զանուն քո տէ՛ր՝ ի նոսին ցուցանել զդոյն ինձ դիւրինս և հեշտակատնադոյնս։ Եա՛տ են իմ պարտիքս և անդրքան գթիս, այլ ո՛չ այնքան հրաշալիք իբրեւ զքո զողորմութիւնդ. բազո՛ւմ են մեղանքս, այլ յաւէտ են նուազեալ առաջի քոյդ ներողութեան. յաճա՛խ են չարութիւնքս, այլ

յաղթական են համայնից հզօր ամենակալ՝ զոյդ մարդասիրութիւն . ինձ են անհամար իմոյս անձին բիծք , այլ քեզ յոյժ դրաւեալ են ընդ սահմանաւ : Ոչ են այնքան զօրաւորք առ կենդանութիւն զէնք մեղանաց պատկառեցելոյս պտղաբերութեան , որքան յիշատակ մահու կենդանոյդ առ վանումն կործանողին բռնութեան : Զի՞նչ աղդեսցէ փոքր խաւար աւուրդ Աստուծոյ . զի՞ւրդ բաւեսցէ դոյզն ինչ աղջամուղջ մեծիդ ճառագայթից. զիա՞ւրդ համարձցի, կշռեսցի ընդ խաչի քո կրից խակութիւն հեշտութեան մարմնոյս տկարութեան : Զի՞նչ երեւեսցի յաչս ամենակալիդ քո առատութեան կոյտք մեղանաց ամենայն տիեզերաց . ահա կոչտ մի հողոյ դիւրաւիսրելի ի կարծրութենէ բախման վանեցեալ, իբր զպղպջակ անձրևոյ բազմաղեղ հոսմամբ քո կամացդ չքացեալ, պայթեալ անդատին : Զի՞նչ պիտոյ են քում զօրութեանդ ամենահնարդ կարողութեան ժամանակաց առաւելութիւն առ յանցուածոյ իմոյ քաւութիւն . ո՛չ քթթել մի ական, ո՛չ խուն մի տեսութիւն ածանցական , ո՛չ ակաւ մի նայեցուած փայլական , ո՛չ կիսա-

մանեայ յամրութիւն, ո՛չ փութայելոյ ոտից յեղեղումն, ո՛չ յելից բարձրութենէ միոյ կանգնոյ կաթի ակնունելոյ, ո՛չ գիծ մի չափոյ մտայ հետեւեցելոյ, ո՛չ նշուղից արագութիւն, ո՛չ շնչոյ տուրեւառութիւն, ո՛չ ինչ յայսմ յանգոյ և յանտպաւորական նմանութենէ անձեւ օրինակայ յաւէտ անկայից, այնքան առ ժամայնք կամ հարեւանցիկք որքան եղծմունք, ցնդմունք և հալմունք մեղայս սառնամանեայ պահեստի քումդ զօրութեան Աստուած ամենայնի տէր Յիսուս Քրիստոս՝ որդի անքննին կենդանւոյդ Աստուծոյ։ Որ սաս պարգեւս արեւ քաղցրութեան չարայ ընդ բարիս եւ անձրեւես երկաքանչիւրոցն անաչառապէս։ Աչռես, սահմանես իրաւամբք և զվտանգս կրիցն հաւասարաբար. որոյ մեծ է հանդիստն առ ակնկալութիւն պարգեւին, փոքր խթանաւ փորձութեան զսակաւութիւն պարտուցն ասէն վճարես. իսկ որ զերկիր ընտրեցին՝ նեղրես ողորմութեամբ տալով և սոցա դարման ընդ նոցա՝ միշտ առ քեզ դարձին սպասես։ Եւ քեզ փառք ամենազօրիդ՝ առ ամենայն հրաշագործութիւն բարեխնամող երկայնմը-

տութեան , օրհնեալ յաւիտեանս · ամէն ։

ՇԱԲԱԹԻ ԱՒՈՒՐ ։

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ . ԺԶ ։

1. Եւ արդ՝ դո՛ւ միայն Աստուած երկնաւոր , բարձրեալ , բարեգործ՝ քո՛ է ներողութիւն , քո՛ բժշկութիւն , քո՛ առատութիւն , քո՛ են պարգևք , քո՛ միայնոյ են ճիրք ճրի , քո՛ քաւութիւն , քո՛ պաշտպանութիւն , քո՛ հնարք անխմանալիք , քո՛ արուեստք անդտանելիք , քո՛ չափք անչափելիք . դու սկիզբն և դու կատարած ։ Քանզի ո՛չ երբէք ստուերացուցանէ զլոյս ողորմութեան քո խաւար սրտմտութեան . վասն զի ոչ ես դրաւեալ ընդ մասամբք ախտից՝ ի վերդ քան զբան ։ Պատկեր անպարագիր անդր քան զորբանութիւն կշռութեան . անչափ լայնութիւն փառաց . անտարբաւակ ընդարձակութիւն հատու զօրութեան . անամփոփելի առատելութիւն բացարձակութեան . անտկարանալի բարերարութիւն դթութեան ։ Դու դարձուցանես ըստ

մարդարէին յայդ զատուերս մահու ։ որ իւրեր կամաւ ի տարտարոսն ներքին արդելակա-նացն բանտի յորում և մաղթանացն դուռն էր աղխեալ, և դերեալ անտի զմթերիցն կա-պուտ վտարանդելոցն հոգւոց, տուսերբ հրա-մանի յաղթական բանիդ զկապ ատամկան մահուն խզեցեր, եւ զմեղացն կարծիս ցրուե-ցեր ։ Դա՛ր ա՛ռ իսկ՝ որ զընդամ զընդանաւ վէրս տղմասիդ զբոյս յերկաթս մեղաց, վի-փաւորեալ խոցմամբ սրբոյ բանաստեղծին նետից ։

2. Ա՛յլ դո՛ւ յամենայնի տէրդ բարերար՝ ըստդ ի մէջ խաւարի, օրհնութեանդ դանձ, ողորմած, գթած, մարդասէր, կարող, զօրա-ւոր, անպատում, անքննին, անճառ, բա-ւական ըստ սրբոյն Յակոբայ, անհնարին ամենից դիւրապատրաստ հնարաւորութիւն, հուր ծախիչ զխուլս մեղաց, ճաճանչ կիզա-նող ընդհանրական թափանցանցութեան խորհրդոյ մեծի, յիշեա՛ զիս յողորմութեան քո օրհնեալ՝ եւ մի՛ յիրաւունս քո, ի ներողու-թեան քո և մի՛ ի հատուցման, յերկայնմտու-թեան քան ի հաստատութեան ։ Եթէ կշռես-ցես զմեղանաց խոց ծանրութիւն ընդ բաղդ-

բութեան.քս եւ մի ընդ արդարութեան. զի առ սակ նախանումն յոյժ է նուազեալ, իսկ ի ներհակ վերջնոյս յաւէտ ծանրակիր։

3. Արդ մատիր առիս բարութիւն՝ որպէս յունկանն բժշկութիւն հակառակ.քս համբարձելոյն. բարձ ի մեղուցելոյս զհողմ մահու խռովութեանս. զի հանդիպէ յիս ամենակալ հոգիդ խաղաղութեան։ Եւ.քեզ փառք յաւիտենայնի յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

ՆԱԽ ՔԱՆ ԶՀԱՂՈՐԴՈՒԹԻՒՆՆ։

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ. իէ։

1. Եւ բանզի ընդ ողբաձայնիցն բանաստեղծութեանց վերընծայելոց զդրութիւն թուոցս յարմարեցի կական եւ հեծութիւն, հառաչանք կողկողադինք, դառնութեան լալումն եւ արտասուաց երգ. դարձեալ սկսայց զճառ սպասաւանացս խոստովանութիւն զղջականաբար, զդաղտնածածուկն յայտնաբարբառ. զի անդրադարձութեամբ սկզբամանն

եւ վերջաւորքն բառիւք, զնոյն համաձեւութիւն ի մի թախանձ նմին մաղթանաց հոդեկեցողցն խոնարհութեան աստանօր եղիցի ։

2. Մեղայ մեծիդ բարերարութեան, անարդս մեղայ . մեղայ ծագմանդ ճառագայթից, խաւարս մեղայ . մեղայ ջնորհացդ անբաւ երախտեաց, արդարեւ մեղայ . մեղայ սիրոյդ վերնում զթութեան, յայտնապէս մեղայ . մեղայ ստացողիդ յոչէութենէ, ստուգապէս մեղայ . մեղայ գերունակ զոգոյդ զրկանաց, անբաւս մեղայ . մեղայ աննուազ լուսոյդ վայելման, նենգօղս մեղայ . մեղայ ճաշակման անճառդ կենաց, բազումս մեղայ . մեղայ անհաս պարգեւացդ ձրից, հանապազ մեղայ . մեղայ գովեալ մարմնոյդ Աստուծոյ, մահուչափ մեղայ . մեղայ պաշտելի արեան արարչիդ, խկապէս մեղայ ։ Ահա արդարեւ օրհնեալ է հատուած բանի յուսադրական սրտի այսր մեղայի . այն սա պատուելի աւանդ , անմոռաց պատուէր , հայրենեաց տուր, նախահարցն օրէն, համայնից թոչակ, անհերքելի բան , զօրաւոր պատասխանի , կենդանութեան կամուրջ, ախորժելի վերնոցն սիրելի սրբոց, անխզելի կապ, հրաշալի բար-

բաւ, անշրջելի պատճառ, բաղձալի աղերս, փափաքելի սեղան, սրտաբեկ հնչումն, անհնարիւ ճարակ, կարծրութեան վանիչ, աստուածապաշտիւ սահման, հեթանոսաց դիրք, վաղնջուց կանոն, քրիստոնէիւ հարազատ, աբարչութեանն յաղթող, անջրպետ հզօր, խորտրոյ ահաւոր, արուեստ ո բարձրութեան, խորութիւն անչափ, հիացման տեսիլ, խորհուրդ կնքեալ, ընդ որ չիք ուժեք անցանել, եթէ ոչ անբմբռնելի մտաց արագման զսա ծանիցէ։ Զայն բարեպատեհ հրաշաւորական, որ ոչ յիշատակեցաւ ի վերջին դատակնիք դասուն լրելոյ. զուցէ աւ նմին խղեալ համառօտ զվրիժակն իրաւանց մահուն հասելոյ, յորմէ ընտրութիւնն ապագործ եղեալ, զսահմանն յաւիտենական քակտեցէ։ Զարդ վասուոց մեծութեան, որով նոյն ինքն Աստուածութիւնն պսակեալ բարգաւաճի։ Քանզի ո՞վ որ դիմեալ կալաւ զեղջերայ սեղանոյ այսր սրբութեան, և ոչ առժամայն պրծեալ ի պատժոյ անարատ գտաւ։ Իսկ եթէ Աքար Զարմեան և Սաւուղ Կիսեան և Յուդա Սիմոնեան ասելով զոյն ոչ արդարացան, և ես վիպեմ իրաւամբք խոստովանեալ զայս արդման քա-

նի. զի ակամայիցն բռնադատելոյ ոչ է կա-
տարեալ սէր, ուստի և ոչ բովանդակապէս
փրկութիւն ։ Իսկ ես կամաւ հաճութեամ
զարձեալ կրկնելով զերջանիկ բանիդ զմեր-
ութեան հարազատս ։

3. Մեղայ երախտեացդ մուսոյութեան,
վերատին մեղայ . մեղայ մարմնոյ ձեռն յոգի
հարեալ, յիմարս մեղայ . մեղայ առ կեանդ
զծրողութեան, իսկ եւ իսկ մեղայ . մեղայ
բանիդ ապաքէն առնելոյ, չարաչար մեղայ .
մեղայ ի յօր ստեղծման ինձէն ստիպեալ,
վատթարս մեղայ . մեղայ պարտականս ան-
կենդան մահուն, ձաղեալս մեղայ . մեղայ
անպատկառս քո բարձրութեան, տաղտկա-
լիս մեղայ ։ Վերջին ինձ կրկին՝ աչխարհ հո-
գևոր, զի ի կորուստս և ի կործանումն ինձ երթ-
ևեալ . զի անդարձս վարատեալ . զի որ-
դիս թշնամի գրեալ . զի ի բարձանցն երկ-
նից ընկեալ . զի վուշս վարուց զիգի ։ Եւ
եւս առ ամին ողբ ապաշաւի , զի անճամբ
զանձն անարգեալ , զի բազմն կորուսցին
զոսոյ ։ Այլ մնն կսկիծ զժնդակ սրտի, զի զիս
ունին առ որ չեմ՝ զարտաքնայարդար բա-
ժակս անմարուր, զրուեալ սրան զարշունակ,

զսին պարծանօք պաճուճեալ, զլոյս ի մութ
հրջեալ, զդերանակիր ակնս թշուառացեալ,
զՔահս փառաց հիջեալ, զամենայնիս յամե-
նայնի ամենայն իրօք վնասակարս առ տնո-
ղինականն տէրունականս, առ յոյսանու-
թիւնն աստուածայինս, առ երեւմունն ա-
բարշադիրս, առ խոնարհութիւնն սարսա-
փելիս, առ այն զոր տեսի աչօք իսկ իմովք։
Զի որ մեծ է պատասխանատուութիւնս
քան առ համօրէն աւետարանին զարմանս,
հիացմունս, հոգս հալողականս, անդամանս
անհնարաւորս, թուականութիւնս մտաց ան-
բարդելիս, եղմունս անկատարս, իջմունս ան-
հասանելիս, յուսահատութիւնս յարմարա-
կանս, յանդիմանութիւնս պատշաճականս,
ձաղանս պատեհապոյնս, նզովս իրաւացիս,
անէծս արժանահատոյցս։ Արդ այսորիկ են մե-
զաւորիս իմ կշռամբութիւնք և ինքնահար-
ուած տանջանաւորութիւն։

4. Եւ քանզի կարող ես զայս ամենայն ըղ-
պարտս թողուլ և զհայթուածս մահու թժշկել
տէր ողորմութեանդ՝ Աստուած բոլորիս՝
Քրիստոս թագաւոր՝ բարձրեալ Հօր Որդի
ստեղծիչ, գթած, բարերար, օրհնեալ, ա-

ուստ, հարուստ, ահաւոր, հզօր, ողորմած, տեսուչ, ճեռնկալ, հաստիչ, ապրեցուցիչ, դարմանիչ, կեցուցիչ, երկայնամիտ, անոխակալ, ապաւէն, բժիշկ, գովեալ, երկնաւոր, անճառ, լոյս, կեանք, յարութիւն, նորոգութիւն, քաւութիւն, եթէ հայեցցիս մարդասիրութեամբ, ըստ որում քոյդ են սովորութիւնք, նայեցեալ ի քեզ կողկողիմ եւ ես։ Եթէ լուիցես հառաչեմ. եթէ ունկնմատուցանիցես պաղատիմ. եթէ անսայցես աղերսեմ. եթէ ներեսցես ապաշխեմ. եթէ առիս դառնայցես գոչեմ։ Այսպա եթէ անտես առնիցես կործանիմ. իսկ եթէ առ ոսն հարկանիցես լամ, եթէ զոգեպահն ոչ ընծայեսցես մեռանիմ. ապա եթէ ահարկու դէմս յուցանիցես սատակիմ. իսկ եթէ սատեսցես դողամ. եթէ խեթիւ տեսանես սոսկամ. ապա եթէ սատկանաս սարսափիմ. եթէ հալածես հեծեմ. իսկ եթէ ընդվայր հարկանիցես հերքիմ, եթէ զքոյ վհատութեանս ոչ տայցես տաղնապիմ. եթէ խստանաս վախնում. ապա եթէ ապառնաս ընկճիմ։ Իսկ եթէ քննես քարկոծիմ. ապա եթէ ուժգինս ակնարկես տուգանիմ. եթէ ոչ անխայեսցես

մերժիմ. եթէ կոչեսցես խիթամ. իսկ եթէ աչս յառեսցես ամաչեմ. եթէ ձայն տայցես երկնչիմ, զբարեացն պարգև մատնեալ. զերանութիւնն թողեալ. զշնորհն լքեալ. զուխտն ցրեալ. զաւանդն կենաց մոռացեալ. զհամարձակութեանն վստահութիւն կորուսեալ. զստեղծիչդ էիցս բարկացուցեալ. զանճառութիւն շնորհին ընդոտնեալ. զպատուոյն պատկեր այլայլեալ։ Իսկ եթէ առ այս խեղդ մահու հեծութեան ցաւոց մարդասիրեալ առիս ժամանեցուցես Տէր Յիսուս Քրիստոս՝ զաղդեալն դիր ընանիլ ի յիս, եթէ բժշկութիւն դաղարեցուցանէ զմեղս մեծամեծս. որով ամենառատ քաղցրութեամբ պատուաստեալ ի քեզ, զբոյդ կերպարան լուսոյ նկարեալ յոգի՝ վերատին զտեալ ինդեցայց քաւեալ և ստեղծեալ կրկին ի փրկութիւն անմահիս կենացն անախտակնաց. և քեզ ընդ Հօր Հոգւովդ սրբով փառք յաւիտեան. ամէն։

ՆԱԽ ՔԱՆ ԶՀԱՂՈՐԴՈՒԹԻՒՆ ։

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ . իւէ ։

1. Եւ արդ զի՞նչ գոյ ասել ամաչեցելոյս յերեսաց մեծիդ ահաւորութենէ բայց եթէ համբանալ , և հոգ ի բերան եղեալ լռել ի սրտի ըստ մարդարէութեանն խրատու, ահա ի բարւոյն կարկառեալ ի յոյս ։ Իսկ եթէ ըզ փականս շարժողութեան շրթանցս բացիցս, բռնադատեցիցս խօսիլ կամեցեալ , դարձեալ զնոյն ձայն կրկնակական եղերերգութեան ասելոց բազմութեան խէթ մտացս յառաջադրէ ։

2. Եւ արդ ողբակից մեծ մեղաւորին անօրինելոյ կամաւ առ ի մահ՝ զնորին դոչումն երկրորդեցիցս և ես ընդ նմին . մեղայ տէր՝ մեղայ եւ անօրէնութեանց իմոց ինձէն վկայեմ ։ Հիւսեալ ընդ նմին զրանս յիսներորդի Սաղմոսին, անթիւս զրեմ զպարտուցս սակ անձինս մեղանաց քան զհիւղ երկրի հողմահոս փոշւոյ ընդ օդս ամենայն տարածեցելոյ ։

3. Մեղայ յերկինս և առաջի քո, ընդ ա-
նառակ որդւոյն պատկառեցելոյ հայրենի զը-
թոյդ վերստին դարձեալ թախանձ արկա-
նեմ. զողորմելին ձայն աղերսանաց արտօս-
րածին ողբովք զոչման՝ ի տխուր դէմս մա-
տուցեալ առաջի քո տարածանեմ Հայր
զթութեանց Աստուած բոլորիս՝ չեմ ար-
ժանի կոչիլ և ո՛չ բնաւին առ այս անուանիլ
ոչ միայն որդի այլեւ անպիտան, ապաբան
վարձկան : Ընկա՛լ զսովեալս տարապրական
պարտական ինասուց. և զյաւ քաղցոյս լը-
կանաց նեղոյս նուաղեցելոյս կենաց քո հա-
ցիւդ բժշկեացե՛ս: Լե՛ր ընդ առաջ քոյ ողոր-
մութեամբդ ի սկզբնաւորս ապաւինութեան,
զգեցո՛ զթա՛ծ և անոխակալ՝ անօրինեալս մե-
ղապարտի զնախահայրս հանդերձին ծածկոյթ. աւանդակորոյս ձեռայս աղտեղեալ
մեղօք զկնիք մատանւոյն համարձակութեան
ամենառատ կամօք մատուցե՛ս. զգարշա-
պարայս թշուառութիւն մերկութեան ոտիցս
պատապարութեամբ աւետարանական ամ-
բաւերարիս օդիցս կոշկաց ի յոտին թիւնից
միշտ ամրացուցե՛ս : Զգուարակդ պարարա-
կի եզինդ երինայնոյ, որ է միածին որդիդ քո

օրհնեալ, իսկապէս մարդասիրութեամբ կա-
րօտելոյս բարեաց նուիրեա . որ մատուցեալ
միշտ և անպակաս ծնայ ի լրութեան, յարա-
կայ զենեալ ի սպանդարանի անթիւ սեղա-
նոց անապատութեամբ, բոլոր յամենեսին և
բնաւ յամենայնում, էութեամբ յերկինս եւ
իսկութեամբ ի տորինս, աննուազ մարդ-
կութեամբ եւ անթերի ստուածութեամբ,
փչրեալ եւ բաշխի ի մասունս անհատս, զի
զհամայնն հաւաքեսցէ առ ի նոյն մարմին իւ-
րում զլխոյ . քեզ փառք ընդ նմին Հայր ո-
զորմութեան՝ յաւիտեանս . ամէն :

ՑԵՏ ՀԱՂՈՐԴՈՒԹԵԱՆ :

Ի խորոց արտից իսօսք ընդ Աստուծոյ . և :

1. Եւ արդ ես երկրածինս մարդ կենցա-
ղականաւ անկայուն դոյիւ զբաղեալ, եւ յի-
մարութեամբ պատրողականաւ գինեաւս յի-
մարեալ, որ ամենայնիւ ստեմ, եւ ոչ միով
իւիք ճշմարտեմ : Զանդի որո՞վ դիմօք վե-

բազբեցելովք նշանակօք ազարտեցելովք յանդգնեցայց լինել յանդիման քում դա-տաստանիդ, ո՞վ իրաւադատ ահաւոր, ան-ճառ, անպատում, հպօր Աստուած բոլորիս։ Քանզի դատեալ աստուտին ի սոյն զապերախ-տութիւն մեզուցեալ անձինս առ քումդ ե-րախտիս, ցուցիչ դիրաւունս քո միշտ զօրա-ցեալ, եւ զանիրաւութիւնս իմ յաւէտ պար-տաւորեալ։ Որ արարեր զիս ի քո պատկեր պանծալի ի ձեռն վերհիդ տալաւորութեան զակարս օծանդակելով։

2. Զարդարեցեր բանիւ. փայլեցուցեր փչմամբ. մտօք ճոխացուցեր. իմաստիւք ամեցուցեր. հանճարով հաստատեցեր. ի շնչականացն որոշեցեր. հոգւով իմանալեաւ խառնեցեր. իշխանականին դոյիւ սքնեցեր։ Ծնար հայրապար. անուցեր զայնկապէս. տածեր աստուդապէս։ Ցնկեցեր զամբարիշտս ի քումդ դատի. Լրումն կենաց տուզեցեր. աւուրանին ցօղով մաքրեցեր. կենացն վտակաւ արմատացուցեր. հայիւդ երկնայնով Ջամբեցեր. աստուածային ա-բեամբդ արբուցեր. անհպիսին եւ անհասա-նելեացն ընտանեցուցեր. զաչս երկրեղէն ի

քեզ համարձակեցեր . լուսոյզ փառաց վե-
րածածկեցեր . զհողանիւթ մատունս անմա-
քուր ձեռացս ի քեզ մատուցեր . զմոխիրս
անարդ մահացու իբր զնշոյլ լուսոյ յարդե-
ցեր . զՀայր քո հզօր ահաւոր օրհնեալ մար-
դասիրապէս և անարժանիս խմոյ անձին կընդ-
քեցեր : Ոչ կիցեր զբերանս լցեալ նանրու-
թեամբ ի ժառանգակիցն կարդալ զքեզ . ոչ
կշտամբեցեր զյանդգնեալս ի քո կցորդու-
թիւն . ոչ ատուերացուցեր զտեսիլ աչացս ի
քումդ ակնարկութիւն . ոչ արդելանաւ կա-
պանաց ընդ մահապարտացն տարագրեցեր .
ոչ խորտակեցեր զդատակ բազկիս որ ան-
մաքրապէս առ քեզ համբառնայր . ոչ ման-
րեցեր զոսկս խմոյ մատանցս ի շոշափելն ըզ-
բանդ կենաց . ոչ պատեցին զինև մատա-
խուզք ի ձօնելն զքեզ ահաւոր՝ ոչ փչրեցեր
զպարս ատամանցս յըմբոշխնելս զքեզ ան-
սահմանելի՝ ոչ գնացեր բարկութեամբ խո-
տորնակ խոտորնակի ընդ քեզ հետեւոզս, իբր
ընդ վրիպեալ տունն Իսրայելի : Ոչ խայտա-
ռակեցեր ի հարանարանիդ զանարժանս քումդ
սարերդութեան . ոչ ի գձուձ հանդերձին
տեսիլ զանօրինեալս յանդիմանեցեր . ոչ

կապանօք ձեռայս և ոտիցս յարտաքին խա-
սարն հալածեցեր ։

3. Զայս ամենայն մեռանիս բարեաց և
գներելոյդ երկայնմտութիւն ընկալեալ ի քէն
բարերար օրհնեալ և յամենայնի միշտ եր-
կայնամիտ՝ փոխադրեցի զնաստակարս սար-
տեաց անթիւս և բազմօրինակ անօրէնու-
թիւնս, մարմնականաց և անձնականաց՝ ա-
մենակիր բազմածուփ խորհրդոց յուզմանց
երկրաքարշութեանց ։ Զայսոսիկ քեզ Ս. ստ-
ուած իմ և տէր՝ ընդ այսքանեաց բարեաց
փոխարերեցի . զայս քեզ ինձէն հաստուցի
չարիս ըստ մոլխեան յանդիմանութեանն
առակի, մեռայեալ զիմաստութիւն և սիրոզս
յիմարութեան ։ Զայսց բարեաց երախտեաց
կաճառս ընդունայնութեան գնացիւք չարա-
չար ունայնացուցի . զայս լուսաւորութիւն
շնորհաց անճառից ի բարձրելոյդ խնամոյ
բարդեցեալ մրրկաւն խելագարութեանցն
դեցի ։ Եւ թէպէտ բաղում անգամ ծա-
նուցար կարկառմամբ ձեռին քոյ այցելու-
թեան ձգել զիս առ քեզ, ոչ հաւանեցայ
ըստ մարդարէին որ զԽարայէլ ամբաստա-
թեան , և թէպէտ խոստացար, դաշնաւորե-

ցի քեզ հանոյանալ, և ոչ ընդ այսմ սահմա-
նաւ ուխտիւ փակեցայ, այլ դարձեալ զնոյն
նիւթեցի չարիս. անդատին յոճն առաջին
մատեայ. փչոյն մեղայ հերկեցի զանդատան
սրտիս յորոմանն արդիւնաւորութիւն։ Ա-
խ ելանեն առաձք աստուածարեալ սուրբ
մարգարէիցն, քանզի մնացեր յինէն խաղա-
ղոյ և ես ընդ այնորիկ փուշ շառաւիղեցի.
դարձայ յանախորժ դառնութիւն պտղոյ այ-
ցիս օտարացեալ. բուռն հարի զանհաստատ
հողմոյ, որոյք միշտ տատանեալ այսր անդր
տարաբերիմ. ըստ ձայնի երանելոյն Յոբայ
ընդ ճանապարհ իմն անդարձ գնացի. ի վե-
րայ առագոյ չինուածս յիմարութեան կառուց-
ցի։ Այնատարը հետովք խաբեցայ կենացն
անձկալեայ հասանել. փակեցի ինձէն զելիցն
ուղևորութիւն, բացի կամաւ զկորստեան
խորխորատն։ Թցի զոլատուհան ըսելեայս
իմոյ առ բանիդ կենայ ընդունելութիւն.
կափուցի զաչայ հոգւոյս հայեցուած առ ի ըզ
կենացն դեղ նկատել։ Ոչ ընդոստեայ ի
թմբրութեանց լքմանէ մտայս ի պատգամ
փողոյդ ահաւորութեան. ոչ զդաստացայ ի
բողոք գուժի հրաշորձակն աւուրն ընտ-

բութեան. ոչ երբէք զարթեայ ի նիրհմանէ բնոյն մահացուի որ ի կորուստն կարապետէ։ Ոչ եւս հանդիսատ բոյ հոգւոյդ ի մարմնեղէնս տաղտաւարի. ոչ ընդ բնութիւն շընչոյս խառնեցի զմասն շնորհաց քումդ պարգևի. խնայս ձեռօք կոչեցի կորուստ ըստ առակողին զհոգիս կենդանի մահացուցանել։

4. Եւ զի՞նչ է ինձ ասկաւս և նուազդոյնս յօդել սահմանս կսկծելիս չարիսերականս, մինչ անցեալ է ըստ քանակութիւն և վրիպեալ ըստ բժշկութիւն։ Արդ քո՛ է ընձեռել կեանս հոգւով մեռելոյս, և անոխակալութեամբ մատչել առ այցելութիւն դատապարտելոյս Ո՛րդի Աստուծոյ կենդանւոյ՝ քեզ փառք յամենայնի. ամէն։

ՑԵՏ ՀԱՂՈՐԴՈՒԹԵԱՆ։

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ. հր։

1. Եւ արդ անկեալ յերեսս հողանիւթ կերպիս, ի վայր խոնարհեալ ծնրադրա-

կան երկրպագութեամբ՝ զբարեդործիդ ո-
ղորմածութեան զկենդանարար ոտս համբու-
րեմ, զայս օրինակ մաղթանաց մեծիդ ընծ-
այեցուցեալ։

2. Աղաչեմ զքեզ միայն խնամակալ,
մարդասէր, գթած, կենցուցիչ, հզօր, այցե-
լու, սրբչոպան՝ մի ունայնասցի վաստակն
աշխատութեան փրկականդ կրից մարդասե-
ցայդ վասն իմ Աստուծոյ. մի սոսկ եղիցի
քրտանցդ կաթուած խառնեցեալ արեամբ ի
մատնութեանն աւուր դիշերին. մի լիցի
ստուերացեալ լուսոյդ երախտիս, զոր ձրի և
առանց փրկանաց թշուառացելումն ինձ
պարգևեցեր. մի ջնջեսցին շնորհացդ աւե-
տիս զոր կողից քոց կայլակք նորոգեցին. մի
անշահ եղիցին կրիցդ պտուղք զոր կարօտու-
թեանս համար մատուցեր։ Մի պարծեսցի
բանսարկուն վանեալ՝ զքո ստացեալս խլրա-
ցուցանել. ահա յաղթեսցես կամօք քո ըղձից
չարին. վերատին ապշեսցի միանգամ զար-
հուրեալն. կրկին պարտեսցի խարտ դատե-
ցեալն։ Մի անխայեր զապաստարարդ քո լան
զի զատեղծեալս քո քեզ ընծայեալ՝ վերատին
առ քեզ դարձուցանէ. զանձատն տարեր

բարերութիւն յանակնկալ ժամուն յուսա-
հատութեան, յորժամ բնաւ իսկ կորեալ
եւ օտարացեալ էր կենդանութեանն շար-
ժողութիւն. մեռար անմահդ՝ և զմահացեալս
նորոգեցեր. եթէ զկանոն համաձեւութեան
օրինին փոխեցեր, արդ զդիւրինն և զհեշտա-
կանն և զիւս հնարաւորն մի՛ արգելցես՝ սկզբ-
նաձիր ողորմածութեան բարեգութ, օրհ-
նեալ և երկայնամիտ թագաւոր։ Աղեա՛
բանիւդ ամենաողորմ որ զդոյութիւն լուսոյն
ստեղծեր ի նախնումն աւուր, և վաղվաղակի
փոփոխեալ գտայց ի լաւ անգր. և փոխա-
նակ զի ես ոչ խնդրեցի հետեւել լուսոյդ, դու
ելցես ինձ յայց ճառագայթ ծագման հայրե-
նի կերպիդ՝ և կոչեցայց առաջի քո ծառայ
վնասապարտ ողորմեալ, շնորհեալ առ ի քէն.
ոչ է ժամանակ յերկարաձգութեան առ ի
զպարտան հատուցանել՝ ահա շնորհեա՛ ինձ
տառապելոյս զերեսս քո լո՛յսդ ի խաւարի սրբ-
տիս վհատելոյ։ Այդպէ՛ս և կնքեա՛ զընթաց-
մունս ելիցն, որ միշտ զեղուն բարիքն հասեալ
ի յուշոյս իմ տեսութենէ. սպահեա՛ ինձ զշնորհ
ամենապայծառ դանձուցդ մեծագանաց, ո-
րով պատուական գտեալ՝ բո՛ անուանեցայց,

պաշտպանեալ ի քէն անասհման բարի ։

3. Ահա ողորմեա՛ ինձ զթա՛ծ՝ ազաչեմ զքեզ ողորմեա՛ ինձ հզո՛ր՝ կրկին ողորմեա՛ ։ Մի՛ փոխարկեր երկունս ցաւոց ընդ չարեաց իմոց բարիդ ամենեին . մի՛ բառնար ի վտանգելոյս զառ ի քէն պարգևեալդ շնորհ . մի՛ կապտեր զիչումն ամենօրհնեալդ հոգւոյ . մի՛ լուծաներ գխնկեալ զկնիք արքունական պատկերիդ ։ Մի՛ յայտնեսցին փուչք մեղանացս ի սրբութիւնս մտացս . մի՛ խզեր զկապ միութեան զընդ քեզ սիրոյն պնդութեան . մի՛ մերժեսցես զարուեստ զօրութեան լեզուոյս յարմարութեան. մի՛ պակասեցուցաներ զաջողուած աջոյս առ ի զլուսոյդ մատունս բաշխել ։ Մի՛ դրեր ի դպրութեան կենաց մատենիդ զմահուն պարտիս . մի՛ պահեր . մի՛ ինձ համարիր . մի՛ յիշեցուցաներ . մի՛ ամաչեցուցաներ . մի՛ նախատեր . մի՛ ոտն հարիաներ . մի՛ արձանացուցաներ զմեղքութեանցն . մի՛ ամբարեր զկորստեանցն . մի՛ իբր ստգտեալ լիցն ամբաստաներ ։ Մի՛ յաւուցս ընդ իս գծառն անիծիս . մի՛ արձակեր ի յիս զսաղարթ զնաստուցն . մի՛ ընծիւղեր զծագիկ մեղացս . մի՛ բերցես ընդ առաջ ոչ

նամակ պարտուցս. մի արտաքերեր զէս-
թիւն պաղոյն։ Մի թուեսցես ի ճիւղս երկ-
բաստեղծ մատանցդ զգիւտս գործոցս. մի
մատուցես բան ընդդէմ ամենեղ՝ զանօրէնու-
թիւնս իմ յիշատակել. մի մատնեսցես ի-
մոցս կամաց զաւանդս հոգւոցս վարել իդե-
ռութեան. մի ատէն զիս վատաւորեր՝ զի
անդանօր զատապարտեսցես. մի նուազու-
թեամբ այսր անցաւորի գյուխանենական
բարիսն տուժեր. մի ի տակաւում այսմ ժա-
մանակի զանխիճանելի զիտաւն չափեր.
մի ընդ հոլոխս վշտաց հեծութեան զանախ-
տասիան զիեանդ զրաւեր. մի ընդ ստուերի
այսր մթութեան զանճառելիդ լոյս փոխանա-
կեր. մի զերասանակ մտայս լրցես ըստ ար-
տուղի հետս հետևել. մի զկամուրճկենցաղոյս
գրեսցես ինձ հանդատեան բաստիանութիւն.
մի զհոլիւ հանճարոյս ստուերական պահեր
ի հանդերձեալս ինձ հրապարակել։ Եթէ
ամիարես զառանց համիարոյ գործոցս իմ
չարիս, մեռայց կենդանւոյն. Եթէ շտեսա-
նես ի սրտի, ստատին կիզեալ անդրոյ այ-
ցելոյդ. Եթէ քննեսցես զանօրէնութիւնս,
ասանց յանդիման քեզ մնելոյ խոստս հաստ-

ցույց . եթէ ոնկարկից ինձ թողցես զմեղսն, ի նոսին վատնեալ մաշեցայց :

4. Ակնարկեա՛ մի՛շտ զօրեղ ամենակալողդ՝ փախնուլ չարութեանցս որ յիս. զի բարիդ քո եկեալ փոխանորդեսցէ . հրամայեա՛ զթա՛ծ, խնա՛մակալ, գո՛վեալ, լոյս անչի՛ջանելի՝ զօրութեամբ անսահմանելեաւ, զի նո՛ր հաստատեսցի զոյութիւն բնութեանս մարմնեղէն յարկի անդամոցս . յորում հանգուցեալ անլքանելի բնակեսցես բազմեալ ախորժ տենչանօք միութեամբ հոգւոյս իմ ընդ քեզ . զապականութիւն մեղացս մերժեալ Իսկա՛ռ՝ յանարատութիւնդ՝ պատրաստեսցե՛ս ամենակեցո՛յց թագաւոր տէր Յիսուս Քրիստոս՝ օրհնեալ յաւիտեանս. ամէն:

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ տիրուն՝ . ա :

1. Եւ արդ ի վերայ այսքանեաց յուսահատութեանց և ահարկու սրտաբեկութեանց, պակուցանողական սաստկութեանց ասուածային բարկութեանց, տագնապեալ ո-

գով թախծութեան խապար, ապաչեմ զքեզ սուրբ Աստուածածին։ Հրեշտակ ի մարդկանէ, մարմնատեսիլ քերովբէ, երկնաւոր արքայութի, անխառն իրրև զոգ, մարդ որպէս լոյս, անշաղախ ըստ նմանութեան պատկերի արուսեկին բարձրութեան, դերազանց քան զբնակութիւն անկոխելին սրբութեանց, երանաւոր խոստմանն տեղի, եղեմ շնչական, ծառ կենացն անմահից բոյեղէն սրոմն պարունակեալ, ի բարձրեալն Հօրէ զօրացեալ և հովանացեալ, հանգստեամբ հոգւոյն հանդերձեալ և մարրադործեալ, բնակութեամբ որդւոյն յարդարեալ և տաղաւարեալ։ Միածին Հօր և քեզ անդրանիկ՝ որդի քո ծնընդեամբ և տէր արարչութեամբ։ Ընդ անապատ մաքրութեանդ և անբիծ բարի. ընդ անարատ սրբութեանդ և խնամակալ բարեխօս. ընկալ զմաղթանս այսր աղերսանաց քում դատանողիս, և մատո, ընծայեա ընդ ամին խառնեալ զբանն իմ նախնի մեծիդ ներբողի ի քոյդ պարգատանս։ Հիւսեա, միացո զմեղուցելոյս դառն հեծութիւն ընդ քումդ երջանիկ և խնկաւորեալ հայցուածոց տա՛ ընկալ կենաց սրտղոյն օրհնութեան՝ զի ի քէն միշտ

օգնեալ և բարեգործեալ, և ի մաքրական քո ծնելութիւնդ ապաւինեալ և լուսաւորեալ, կեցիս Քրիստոսի որդւոյ քոյ և տեառն ։

2. Օժանդակեա թեւոցդ ողորմիւք խոնարհեալ մայրդ կենդանեաց՝ և ելիցն իմ յերկրէս հոգւոյ առանց լկանաց հետեւել ի կեանս օթեւանացդ պատրաստութեան, զի թեթեւացի կատարածն իմ ինձ ծանրացեալս անօրէնութեամբ ։ Արասցե՛ս տօն ինձ բերկրութեան զօրն իմ տագնապի ո՛ղջացուցիչ երկանցն Եւայի՝ բարեխօսեա, խնդրեա, աղաչեա, զի ըստ անճառելի մաքրութեանդ և ահա զբանիդ հաւատամ զընդունելութիւն։ Արտասուօք օգնեա վառանդեցելոյս գո՛վեալդ ի կանայս՝ ծո՛ւնր խոնարհեցո առ իմ հաշտութիւն ծնօ՛ղդ Աստուծոյ՝ ընդ իմում թշուառիս հոգւոյ խո՛րան բարձրելոյն՝ ձե՛ռն տուր անկելոյս տա՛ճար երկնային՝ փառաւորեա՛ զորդիդ քո ի քեզ աստուածօրէն ինձ հրաշագործել քաւութիւն և ողորմութիւն, ա՛ղախին Աստուծոյ և մայր՝ բարձրացի՛ պատիւ քո ինեւ, և ցուցցի՛ փրկութիւն իմ քեւ ։

3. Եթէ զիս դացես տիրամայր՝ թէ ինձ ողորմեացիս արքունի՝ թէ զկորուսեալս շահես,

ցիս անարատ՝ թէ զհարթուցեալս յանձան-
ձեսցես երջանիկ՝ թէ զամաչեցեալս յառաջ
մատուցես բարեշնորհ՝ թէ յուսահատելոյս
լնիս միջնորդեսցես միշտ սուրբ կոյս՝ թէ ըզ-
մերժեալս ընտանեցուցես մեծարեալդ Ա-
տուծոյ՝ թէ յիս ցուցցես զդթածութիւն լու-
ծիչդ անիծիս՝ թէ զծփեալս հաստատեսցես
հանգիստ՝ թէ ի խռովութեանս յուզմանց
փոխեսցես զիս խաղաղարար՝ թէ վրիպելոյս
լնիս հնարաւորեսցես դարձեալ՝ թէ վասն իմ
մոցես ի հանդէս մահու նահատակիչ՝ թէ զդատ-
նութիւնս իմ անուշեսցես քաղցրութիւն՝ թէ
զբաժանմանն իմ խորոց քակտեսցես հաշ-
տութիւն՝ թէ զանմաքրութիւնս իմ բարձցես
եղծման ընդոտնիչ՝ թէ զմատնեալս մահու
փրկեսցես կենդանի լոյս՝ թէ զլռեալս ձայն
հատցես բերկրութիւն՝ թէ զխորտակեալս
կազդուրեսցես դեղ կենաց՝ թէ ի կործա-
նեալս յիս ակնարկեսցես հոգելին՝ թէ ողոր-
մութեամբ լնիս պատահեսցես կտակ նուի-
րեալ՝ օրհնեալդ միայն ի շրթունս անրիծս լեզ-
ուաց երջանկաց . ահա կամիս մի կամին
բամբ կուսութեան յանձն իմ անձրևեալ՝ կե-
նաց լնիս զօրէ, մայրդ բարձրելոյ տեսան Ցի-

սուսի արարչին երկնի և բնաւին երկրի։ Զոր անճառապէս ծնաւ բովանդակ մարմնովն և հա-մայն Աստուածութեամբն, որ փառաւորեալն է ընդ Հօր և Հոգւոյն սրբոյ էութեամբ և անքննութեամբ, մերոյին բնութեամբս միացեալ, ամենայն եւ յամենայնում, մի Յերրորդութենէն. նմա փառք յաւիտենից յաւիտեանս. ամէն։

—⊹—

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ. ձա։

1. Ընդ Աստուածածնին մաղթանաց ահա և զվերնոյն անմահ հրեշտակայն լուսակերպիւ զաղերս հայցուածոց, որ վասն իմ գոչեն առանց լռելոյ հանապազորդեան արդահատութեամբ մաքուր բերանոց, ընկալ բարեդութ։ Որք են բարիք բարեգործեալք ի բարերարէդ, անկիրթք չարեաց, հաստատեալք յամենիշխան հրամանաց էիդ. զօրութիւնք հզօրք ակնարկութեան բարձրելոյդ. սուրբք, մաքուրք, անարատք, օրհնեալք, վայելչականք, յաղթօղք և անպարտելիք, եւ

ըստ ընթացիկ տեսութեան մտաց արա-
դունք ։

2. Որք և պտղակորոյս տնկոյ թզենւոյն
եռամեանն դատարկութեամբ, որ զբնաւ
յաւիտեանս պարունակէ ժամանակն, զան-
ցեալն ընդ ներկայիս և ընդ ապառնւոյն՝ յա-
մայր յամրութեամբն յերկարաձգելոյ՝ յայդի
աշխարհիս արմատացելոյ, սին սաղարթիւն
պաճուճելոյ՝ զրկեալ ի պտղոյ որ է ճշդրիտ
պատկեր թշուառ մարդկութեանս. սոքա
բարեխօսք, հանդերձիչք, այլև խնամակալք.
որ զեղերին հանապազ առ մեզ՝ ընդ մե-
րում կրկին կարեկցելով, բարեմասնու-
թեանն մեր սպասեն. և յաւիտենականն
կենդանութեամբ փրկութեան մեր աղօ-
թեն զայս բան ասելով, զգործս ձեռաց քոց
մի անտես առներ. Քանզի արդարեւ մեր
են այս աղաչանք ի բարերարէդ Աստուծոյ
վասն մեր կարդեալ առ նոսա. զի նոքա բա-
նիւ են ստեղծեալ, և մեք ձեռօք ներգործ-
եալ ։ Որք եւ զալոյսն ընդ միածնիդ
վկայք սոսկալի դատաստանին հատուցման,
ճշմարտաբան դատաւորք յանցաւորութեան
երկրպագնոցս, յահաւորին առնի յայտնիչք

իրաւամբք զմատակարարութիւնն որ առ մեզ։
որ և անդանօր կարեկցեն ազգեալ հաւաչ-
մամբ զմշտանուէրն նուագ ճայնի, ողորմեա՛
դո՛ւ ստեղծեր, մի՛ կորուսաներ ։

3. Սրդ ընդ գոհաբանութեան ճայնիցն
խնդրուածոց անմահականացն վերիս՝ և ի մեր
հեծութիւնս հոտոտեսցիս բնա՛ւ ի՛ց արարիչ՝
որ յաղթեաս զթութեամբդ քո վերնոցն և
ստորայնոցս . քանզի քո՛ է բարերարելդ առ-
մեզ և առ նոսին ։ Սրդ վասն բարեգարդու-
թեան անախտականացն, հրաշատեսիլ հրա-
կերպիցն , անշաղախ մաքրոցն , անմեղիցն՝
բոցանիւթիցն , հոգեղինացն եւ անվանե-
լեացն , ամենաճեղուն առաւելութեամբ ի
բարձրն ընտրականութիւն գերափայլ յա-
ճախ գիտութեամբ, անցուրտ ջերմութեամբ
ջեռուցանօղք, ինքնաբուն տապոՀն աստուած-
սիրութեան ըստ ինքեանս զվերս սառնա-
սեր սրտիցս անբորբոք չիջուցն, այրիլ անա-
ղօտ ի մեծախորհուրդ սրբում՝ սեղանիս որ ի
խորանիս, առանց նիրհելոյ և դանդաղանաց
ապասել հրամանաց երանականաց կեցուցիչ
կամաց ամենաստեղծիդ՝ քրովբէօրէն առա-
քինութեամբ յԱստուած միացեալք անբա-

իրաւամբք զմատակարարութիւնն որ առ մեզ։ որ և անդանօր կարեկցեն ազդեալ հառաչմամբ զմշտանուէրն նուագ ձայնիւ, ողորմեա՛ դո՛ւ ստեղծեր, մի՛ կորուսաներ։

3. Սրդ ընդ գոհաբանութեան ձայնիցն խնդրուածոց անմահականացն վերիս՝ և ի մեր հեծութիւնս հոտոտեցիս բնա՛ւիս արարիչ՝ որ յաղթես դիւթեամբդ քո վերնոցն և ստորայնոցս. քանզի քո՛ է բարերարելդ առ մեզ և առ նոսին։ Սրդ վասն բարեգարդութեան անսխտականացն, հրաշառեսիլ հրակերպիցն, անշաղախ մաքրոցն, անմեղիցն բոցանիւթիցն, հոգեղինացն եւ անվանելեացն, ամենաճեցուն առաւելութեամբ ի բարձրն ընտրականութիւն գերապայծ յաճախ գիտութեամբ, անցուրտ ջերմութեամբ ջեռուցանօղք, ինքնաբուն տապոգն աստուածութեան ըստ ինքեանց զմերս սառնասեր սրտիցս անբորբոք չիջուցն, այրիլ անաղօտ ի մեծախորհուրդ սրբում՝ սեղանիս որ ի խորանիս, առանց ներհելոյ և դանդաղանաց ապասել հրամանաց երանելեանաց կեցուցիչ կամաց ամենաստեղծիդ՝ քրովբէօրէն առաքինութեամբ յԱստուած միայնեալք անբա-

ժանելի։ Որք երկնաւոր պետութիւնք են մեծք, և զինուորութիւնք անբիծք ահաւորք, երկնաւորիդ Աստուծոյ ազատագնեայ պաշտօնեայք, ի յամպոյդ լուսոյ յոլք նշուղիս։

4. Որովք և ինձ մեղաւորիս հողեղինի մարդասիրեսցե՛ս ողորմել Յիսուս՝ ազատչանօք իմոյն հրեշտակի, դարձուցանելով զիս տէ՛ր՝ ի բանիդ քո հետս լուսոյ. զի զաւանիդ հոգւոյս իմ պաշտպանութեան, զոր հաւատացեր նը-մին տեսչութեան զընկալեալն ի քէն ի կեն-ցաղ աստեացս՝ ուրախութեամբ սրտիւ յիս բերկրեալ, անմեղադրելի առ ի քէն օրհնեալ՝ խնդալիս դիմաց զուարճութեամբ՝ քեզ սր-քայ բարձրութեան փառաց անհասիս՝ ի խը-րախանս կենդանախառնմբս բերկրեցելոյն պարուց մատուցեալ ընծայեցուցէ զո՛վեալ ողորմած։ Եւ քեզ անքննին ընդ Հօր անհա-սի՝ թուակցութեամբ հոգւոյդ անճառի՝ վայելէ փառք, պատիւ և երկրպագութիւն յաւի-տեանս յաւիտենից. ամէն։

ԵՐԱՆԵԼԻՈՑՆ ՎԱՐԴԱՆԱՅ ԱՂՕԹՔ ԱՌ ՈՐԴԻՆ ՄԻԱԾԻՆ :

Ա՛նակիզբն Աստուած՝ որ վասն մեր խոնարհեցար ի հայրական ծոցոյ, և առեր մարմին յանարատ կուսէն Մարիամայ . զի զմեղօք մեռեալս կենդանացուցես, և զօտարացեալս ի քեզ դարձուցես և զմոլորեալս գտանիցես :

Եւ արդ՝ տառապեալ ծառայս քո անկանիմ առաջի քո . և հայցեմ արտասուաթոր պաղատանօք մի թողուր զիս ի պատուիրանաց քոց հեռանալ . այլ յորդորեա՛ յառաւելուլ յամենայն գործս բարիս առանց մեղայ : Մի թողուր զիս տէր՝ անկանիլ ի ցանկութիւն մեղայ և ի հեշտութիւն երկրաւոր կենաց, այլ պարապեա՛ երկիւղիս, և ամրացո՛ յամենայն չարեաց և յաշխարհական զբօսանաց : Մի յապաղեր տէ՛ր իմ՝ տալ ինձ ի փրկութիւն հոգւոյ զՋերմութիւն սիրոյ, զզպարկեշտութիւն մարմնոյ և զբղխումն արտասուաց ի լուանալ զաղտս հոգւոյ իմոյ :

Յաղթեա՛ տէ՛ր՝ հակառակորդին իմոյ, և զօրացո՛ զիս ընդդիմակաց լինել աներևոյթ

պատերազմողին ի տուէ և ի գիշերի։ Տո՛ւր ինձ տէ՛ր՝ տեղի ապաշխարութեան և հանգիստ աշխատութեան, հոգի խաղաղութեան և ճանապարհ արդարութեան ի լուսաւորութիւն մտաց, ի հանդիպումն շնորհաց և ի պահպանութիւն պատուիրանաց քոց։ Շնորհեա՛ ինձ սուգ մեղաց և դողումն տանջանաց և հոսումն արտասուաց ի լուանալ զհոգիս իմ ի յաղտոց մեղաց մինչդեռ ի մարմնի աստ եմ։

Յորժամ զերկինս դալարես և զլուսաւորս նսեմացուցանես, փող հարկանես և զմեռեալսն զարթուցանես, զերկիր դողացուցանես և զտիեզերս ամենայն ժողովես, զդատողական աթոռսն դնես և անաչառ դատաստանաւ դատես. զկամարարսն պատուես և զապստամբսն պատուհասես, զոդիսն ի քեզ ընտրես եւ զայծիսն ի հուր դեհենին առաքես։ Յայնժամ բա՛ր բերար եւ մարդասէր փրկիչ՝ զթա՛ ի մեղաւորս զոր գնեցեր արեամբ քով սրբով, և ջնջեա՛ զձեռագիր յանցանաց իմոց, և թո՛ղ զամենայն պարտիս յանցանաց իմոց զկամայ և զակամայ. ձայն քո լսելի արա՛, եթէ եկա՛յք օրհնեալք Հօր իմոյ։

Այդ՝ ընկալ զաղօթս և զխնդրուածս իմ, որ պաղատիմ և հայցեմ ի քէն. մի դարձուցաներ զերեսս քո յինէն. խոնարհեցո՛ զունկըն քո յաղաչանս իմ. ցո՛յց յիս զսովորականն քո մարդասիրութիւնդ և խնայեա՛ ի մեղաւորս. զի դո՛ւ ես Աստուած ապաշխարողաց և հանգիստ աշխատելոց. և քեզ ընդ Հօր և ընդ սուրբ Հոգւոյդ վայելէ փառք, իշխանութիւն և պատիւ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

ՍՐԲՈՅՆ ՆԵՐՍԻՍԻ ԼԱՄԲՐՈՆԱՑԻՈՅ ՄԱՂԹԱՆՔ ԱՌ ՀՈԳԻՆ ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՈՒԱԾ։

Ո՛վ տէր և դաստիարակ, հեզ և խնամող Աստուած իմ Հոգի՝ չնչեա՛ ի մրրկեալ ծովս խորհրդոցս զսիւդ չնորհիդ, որով խաղաղի. և որպէս միշտ երախտիւք քո ստացար զիս քեզ պարտական գովեստի, լի՛ց և այժմ ըզբերան իմ օրհնութեամբ տէր ցնծալի։ Թէպէտ և եմ անարժան տաճար լինել քումդ հանգստի. այլ դու ա՛ռատ՝ ա՛ռ միայն զոր-

ծի հնչման քո ձայնի . և զանճառ խորհրդոյ քո հանճար տարփալի բայեալ վայելեցո՛ խնդրողաց նորին առաջի . ի փառս պատ-ուոյ մեծի քո անուան սուրբդ սիրելի՝ և ինձ կշտամբանս բարբառ բերանոյս ժխտող ծա-ռայի :

ՆՈՐԻՆ ՍՐԲՈՅՆ ՆԵՐՍԻՍԻ ԼԱՄԲՐՈՆԱ-ՅԻՈՅ ԱՂՕԹՔ ԱՌ ՀՈԳԻՆ ՍՈՒՐԲ :

Ա՛յլ շուրջ պատեալ ի տարակուսանաց յամենայն կողմանց սրտիս չաղախեալքս, և ունկնդրութեան կարօտեալքս նայիմք առ քեզ՝ փորձ տկար բնութեանս բահանայա-պետդ Յիսուս : Ո՞վ որ վասն մեր մեղս եղեր, զի մեք լիցուք վասն քո արդարութիւն : Ո՞վ որ վասն մեր երկրաւոր եղեր, զի մեք լիցուք վասն քո երկնաւորք : Ո՞վ որ վասն մեր հայ եղեր, զի մեք ի ճաշակելն զքեզ սրբեսցուք : Տո՛ւր զպարարեալ վշտօք մարմին քո ամե-նայն սրտի սրբարար կերակուր : Մատուցա-կեա՛ զարեան քո վտակ անմեղ կայլակեալ որդւոց մարդկան անմեղութեան զմայլումն :

Զգեաւ զմարկական քո զխաչդ զողեալսս ի ծով աշխարհիս առ քեզ վերածիչ : Կարօտացաք չնորհի, սիրեաւ . լքաք ի գործոց, բաւեաւ . խարխափեմք զխաւար, ճառագայթեաւ . կործանեցաք ի հաւատոց, հաստատեաւ : Դու ես յոյս . դու ես լոյս . դու ես կեանք . դու ես քաւութիւն . դու ինքն եւ անմահութիւն : Քեզ ապասեն յեցեալքս ի չնորհս քո . ի քէն կարօտին առնուլ փրկութիւն խառնեալքս ի մարմինդ քո . զքեզ ունին քաւիչ քահանայ՝ գնեալ արեամբ հօտս քո : Հայեաց յամենեսեան . սիրեաւ զտարակուսանս մեր քոյին վաստակովդ . հանդարտեցո զխռովութիւնս մեր քոյին խաղաղութեամբդ : Հանգո զաշխատանս մեր ի քո օթեվանդ ուր դու գնայեր ո՛վ տէր՝ եւ խոստացար: Արժանացո զքոյսս փառաւորել զքեզ այդր ընդ Հօր և ընդ սուրբ հոգւոյդ յաւիտեանս . ամէն :

ԱՂՕԹՔ ԸՍՏ ՄՏԱՑ ՏԷՐՈՒՆԱԿԱՆ ԱՂՕԹԻՑ :

Ամենասուրբ Հայր մեր և ստեղծող, փրբ-

կի՛ չ մեր Յիսուս Քրիստոս և մխիթարի՛ չ մեր սուրբ Հոգի՝ որ ի յերկինս զհրեշտակս լուսաւորես առ ի ճանաչել զքեզ ։ Քանզի դո՛ւ ես լոյս յաւիտենական որ բորբոքես զընոսա ի սէր քո . դո՛ւ ես սէր որ բնակիս ի նոսա . դո՛ւ ես ծայրագոյն և յաւիտենական բարի որ առանց քեզ ոչ գոյ բարի . զի դո՛ւ ես աղբիւր բարութեան ։

Սո՛ւրբ եղիցի անուն քո ո՛վ տէր մեր եւ Հայր երկնաւոր՝ պայծառասցի՛ եւ ի մեզ. յայտնութիւն քո . զի ճանաչեսցուք զլայնութիւն բարերարութեան քո, զբարձրութիւն խոստմանց քոց, ի վեր քան զմիտս զդերագոյն փառս քո եւ զանբնին խորութիւն դատաստանաց քոց ։

Եկեսցէ՛ արքայութիւն քո . զի թագաւորեսցես դու մեզ միայնակ ի ձեռն շնորհաց քոց . եւ տարցես զմեզ յարքայութիւն քո, որ է տեսութիւն քո յայտնապէս . և ուրախացուցես զմեզ ի սեղան երկնաւոր բարեաց քոց ։

Եղիցին կամք քո որպէս յերկինս և յերկրի . զի սիրեսցուք զքեզ ի բոլոր սրտէ . զքեզ խորհեսցուք ի բոլոր անձնէ . և քեզ միշտ

ցանկասցուք ի բոլոր մտաց. և զամենայն միտս և զխորհուրդս մեր ի քեզ ուղղեսցուք. եւ զպատիւ քո յամենայնի խնդրեսցուք. եւ զամենայն գործս եւ զհոգս մեր, զմարմին եւ զհոգի մեր ի ծառայութիւն քո նուիրեսցուք, և զընկերս մեր իբրեւ զմեզ սիրեսցուք վասն սիրոյ քոյ. և ի վերայ բարեացն այլոց իբրեւ ի վերայ մեր բարեացն խնդասցուք, և չարեաց և վշտաց նոցա ցաւակից լիցուք :

. Զհաց մեր հանապազորդ տո՛ւր մեզ այսօր. զսիրելի որդին քո Հա՛յր երկնաւոր՝ զՏէր մեր Յիսուս Քրիստոս տո՛ւր մեզ ի կերակուր եւ յըմպելի. և զնորհս Հոգւոյդ սրբոյ մեզ դաստիարակ և ճեռնտու պարգևեա՛ :

Եւ թո՛ղ մեզ զպարտիս մեր ի ձեռն ողորմութեան քո Հայր երկնաւոր՝ և անճառելի զօրութեամբ սիրելի որդւոյ քոյ տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի և ամենառատ աղբերն բարութեան Հոգւոյդ սրբոյ թո՛ղ մեզ զմեղս մեր. զի մեք որպէս մարդ մեղաք, եւ դո՛ւ որպէս կարող Աստուած ողորմեա՛ :

Որպէս և մեք թողումք մերոց պարտապանաց. բարձ Տէ՛ր՝ ի սրտից մերոց զանգիթութիւն եւ զնախանձ. զի թերեւս լիապէս

եւ մեք թողութիւն շնորհեսցուք յանցաւորացն մերոց . եւ զթշնամիս մեր վասն քո սիրեսցուք, և ոչ ումեք չարի զչար փոխարէն հատուսցուք ,

Եւ մի տանիր զմեզ ի փորձութիւն . այլ ի յայտնի և յաներեւոյթ փորձութեանց ազատեա . եւ փրկեա զմեզ ի չարէ, յանցեալոյն եւ յայժմէն եւ որ գալոցն է . եւ զամենայն գործս մեր հոգեւորս եւ մարմնաւորս ի գիշերի եւ ի տունջեան ի բարին յաջողեա ։ Զի քո է արքայութիւն եւ զօրութիւն եւ փառք յաւիտեանս . ամէն ։

N. 4
26

İBB Eyüp Sultan Halk ve Çocuk Kütüphanesi

ERM1357
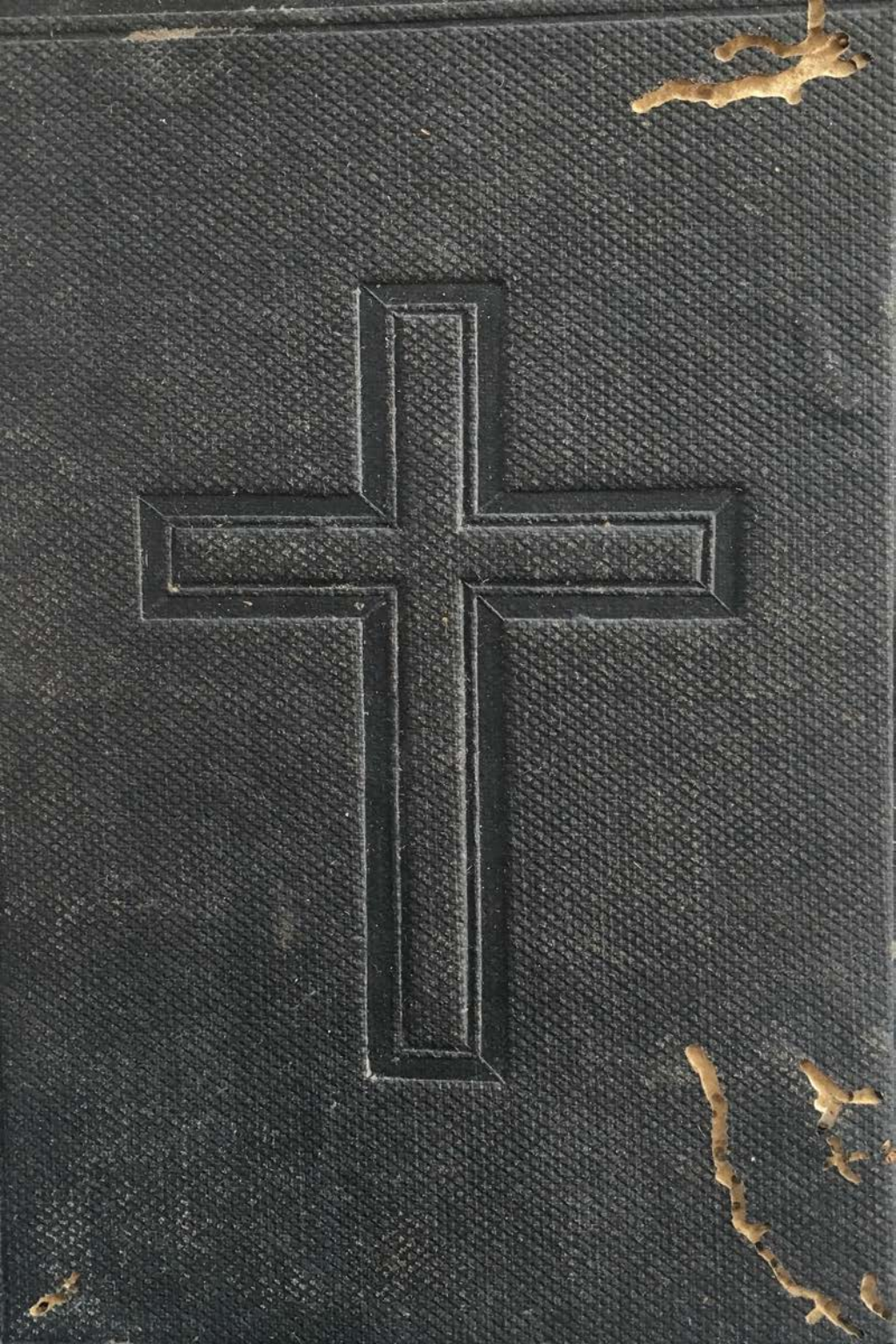
255.07.02.01.06.00/